

**SÁRVÁR VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK
HUMÁN ERŐFORRÁS BIZOTTSÁGA
9600 Sárvár, Várkerület u. 2.**

MEGHÍVÓ

Sárvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének
Humán Erőforrás Bizottsága

2025. szeptember 24-én (szerdán) 14.30 órai kezdettel

a Sárvári Közös Önkormányzati Hivatal nagytermében
(9600 Sárvár, Várkerület u. 3. II. em.) ülést tart, melyre tisztelettel meghívom.

Az ülés napirendje:

Nyilvános ülésen történő tárgyalását javaslom:

A képviselő-testület 2025. szeptember 24-i ülésének előkészítése:

1. Önkormányzati rendeletalkotás a gyermekek napközbeni ellátásáért és a gyermekétkeztetésért fizetendő térítési díjakról szóló 7/2015. (III. 30.) önkormányzati rendelet módosításáról
2. Önkormányzati rendeletalkotás a szociális ellátásokról szóló 4/2015. (II. 16.) önkormányzati rendelet módosításáról *(később kerül megküldésre)*
3. A Sárvári Vármelléki Óvoda működésével kapcsolatos fenntartói döntések:
 - a) A 2025-2026. nevelési évre vonatkozó óvodai munkaterv jóváhagyása
 - b) A helyi pedagógiai program jóváhagyása
 - c) A köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban állók létszámának módosítása
4. Csatlakozás a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat 2026. évi fordulójához.

Zárt ülésen történő tárgyalását javaslom:

A képviselő-testület 2025. szeptember 24-i zárt ülésének előkészítése:

1. Önkormányzati lakásra vonatkozó bérleti ajánlatok elbírálása.

A bizottság hatáskörébe átruházott döntések:

2. Önkormányzati lakásra vonatkozó bérleti ajánlatok elbírálása.

Sárvár, 2025. szeptember 18.

Strompová Viktória s.k.
a bizottság elnöke

SÁRVÁR VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

9600 Sárvár, Várkerület u. 2. Pf. 78. Telefon: 95/523-100 Fax: 95/320-230

ELŐTERJESZTÉS

A gyermekek napközbeni ellátásáért és a gyermekétkeztetésért fizetendő intézményi térítési díjakról szóló 7/2015. (III.30.) önkormányzati rendelet módosításáról

Tisztelt Képviselő-testület!

2025. szeptember 01-jétől indokoltá vált az étkezési térítési díjak felülvizsgálata. Az előterjesztés I. részében gyermekek részére biztosított étkeztetés térítési díjairól a képviselő-testület rendeletet alkot, a II. részében a felnőttek részére biztosított étkeztetés térítési díjának felülvizsgálata történhet meg, amelyről a Képviselő-testület határozattal dönt.

I. A gyermekek napközbeni ellátásáért és a gyermekétkeztetésért fizetendő intézményi térítési díjakról szóló önkormányzati rendelet módosítására irányuló rendelettervezet

Az általános és részletes indoklásban ismertetésre kerülő okokra figyelemmel kérem a tisztelt Képviselő-testületet, hogy a gyermekek napközbeni ellátásáért és gyermekétkeztetésért fizetendő térítési díjakról szóló 7/2015.(III.30.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör.) módosítását megtárgyalni és elfogadni szíveskedjen.

Általános indokolás

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) 21. § (1) bekezdése szerint: „Természetbeni ellátásként (...) gyermekétkeztetést kell biztosítani (...) a) bölcsődében, mini bölcsődében, b) óvodában, c) a nyári napközis otthonban, (...) e) az általános iskolai és – ha önkormányzati rendelet kivételével jogszabály másképpen nem rendelkezik – a közép fokú iskolai menzai ellátás keretében, (...)”

A Gyvt. 21/A. § (1) és (3) bekezdései szerint: „(1) (...), az intézményi gyermekétkeztetés keretében (...) a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek részére (...) a reggeli főétkezést, a déli meleg főétkezést, valamint a tízórai és uzsonna formájában két kísétkézést,

b) a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, valamint az iskolai tanítási napokon (...) a déli meleg főétkezést, valamint a tízórai és uzsonna formájában két kísétkézést kell biztosítani.

(...)

(3) (...) gyermekétkeztetést biztosítja a) a települési önkormányzat (...).”

A Gyvt. 29. § (1) bekezdése szerint: „A fenntartó önkormányzat (...) a fizetendő térítési díjról rendeletet alkot.”

A Gyvt. 147. § (1), (2), (4) bekezdései szerint: „(1) A fenntartó jogszabályban meghatározottak szerint megállapítja a 146. § (1) bekezdése szerinti ellátások intézményi térítési díját, amely – a gyermekétkeztetés kivételével - a szolgáltatási önköltség és a központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatás különbözete.

(2) A bölcsőde, mini bölcsőde esetében az intézményi térítési díjat külön meg kell határozni a gyermek gondozására, nevelésére, nappali felügyeletére, és a vele történő foglalkozásra (a továbbiakban együtt: gondozására), valamint a 151. § (3) bekezdésében foglaltak szerint a gyermekétkeztetésre vonatkozóan.

(...)

(4) A fenntartó az intézményi térítési díjat az (1) bekezdés szerint kiszámított és külön jogszabály szerint dokumentált térítési díjnál alacsonyabb összegben is meghatározhatja.”

A Gyvt. 148. § (2) bekezdése szerint: „(...) bölcsődei ellátás esetében az intézményvezető (...) megállapítja a bölcsődei ellátás keretében biztosított gyermekétkeztetésre vonatkozó személyi térítési díjat, valamint emellett – a fenntartó döntésétől függően – a bölcsődei ellátás keretében nyújtott gondozásra is megállapíthat személyi térítési díjat.”

A Gyvt. 151. § (2f) bekezdése, valamint (3)-(4) bekezdései szerint: „(2f) Ha a 21/A. § (1) (...) bekezdése szerinti gyermekétkeztetést a települési önkormányzat biztosítja, úgy az intézményi térítési díjat a települési önkormányzat állapítja meg.

(3) A gyermekétkeztetés intézményi térítési díjának alapja az élelmezés nyersanyag költségének egy ellátottra jutó napi összege.

(...)

(4) A gyermekétkeztetés személyi térítési díját az intézményvezető a (3) bekezdés szerinti napi összeg általános forgalmi adóval növelt összegének és az igénybe vett étkezések számának, valamint a 21/B. §-ban megjelölt normatív kedvezményeknek a figyelembevételével állapítja meg. (...)

Sárváron az Önkormányzat által fenntartott óvodákban, valamint a település közigazgatási területén az állami intézményfenntartó központ által ellátott nevelési-oktatási intézményekben nyújtott gyermekétkeztetési feladatokat 2025. szeptember 1-jétől továbbra is az ELAMEN Zrt. látja el, mivel a Gazdasági, Városfejlesztési és Közbeszerzési Bizottság 182/2025.(VI.25.) számú bizottsági határozatában a 2025. május 21. napján indított nyílt közbeszerzési eljárás lefolytatása eredményeként a **legjobb ár-érték arányt megjelenítő érvényes ajánlatot adó ELAMEN Zrt.-t hirdette ki nyertes ajánlattevőnek.**

A Gazdasági, Városfejlesztési és Közbeszerzési Bizottság a 220/2025./VII.24./ számú bizottsági határozatával jóváhagyta az ELAMEN Zrt. 2025. szeptember 1-jétől hatályos szerződésében szereplő nettó egységárak részét képező gyermekétkeztetési nyersanyagköltségeket, melyekben az előző évhez viszonyítva 6 %-os indexálás érvényesül, mely igazodott a KSH által hivatalosan közzétett előző 12 hónapra vonatkozó ágazati inflációs ráták (élelmiszerárak, szolgáltatási díjak, ágazati átlagbér) súlyozott átlagához.

Ezt az emelést az önkormányzat a térítési díj összegének megállapítása során nem kívánja a szülőkre áthárítani, így a 6 %-os nyersanyagnorma emeléshez képest 3 %-os térítési díj indexálást javaslok.

Az önkormányzat továbbra is kiemelten fontosnak tartja a családok terheinek csökkentését, ezért a 6 %-os nyersanyagnorma növekedéséhez igazodó 6 %-os térítési díj emelés helyett, csupán 3 %-os térítési díj indexálást javaslok. A különbözetet az önkormányzat saját forrásai terhére biztosítja.

Beszereztük a Sárvári Vármelléki Óvoda javaslatát a 2025. október 1. napjától alkalmazandó térítési díj megállapításához. Az intézményvezető az élelmiszerárak változása miatt egységesen a jelenleg hatályban lévő térítési díjak 3 %-os indexálását javasolta.

A Sárvári Cseperedő Bölcsőde intézményvezetője javaslatában szintén a gyermekétkeztetési térítési díj, 2025. év október 01. napjától történő 3 %-os indexálása szerepel. A bölcsődei gondozásért fizetendő személyi térítési díj összegét jelen előterjesztés nem módosítja.

Ezekre tekintettel javaslom a térítési díjak meghatározását.

megnevezés		jelenlegi (Ft/adag)	javasolt (Ft/adag)
Óvodai ellátás			
napi háromszori étkezés		649	668
ebből:	tízórai	130	133
	ebéd	390	402
	uzsonna	129	133
napi háromszori diétás		975	1004
ebből:	tízórai	130	133
	ebéd	716	738
	uzsonna	129	133
napi háromszori gluténmentes		975	1004
ebből:	tízórai	130	133
	ebéd	716	738
	uzsonna	129	133
Általános iskolai oktatás			
napi háromszori étkezés		1012	1042
ebből:	tízórai	193	199
	ebéd	630	649
	uzsonna	189	194
Középiskolai étkeztetés			
ebéd		688	709
diétás ebéd		716	737
(bármely korcsoportra)			
Bölcsődei gyermekétkeztetés			
napi négyszeri étkeztetés		735	757
	reggeli	110	113
	tízórai	21	22
	ebéd	478	492
	uzsonna	126	130

Részletes indokolás

A 1. § a Rendelet 1. és 2. mellékletének módosítása.

A 2. § a rendelet hatálybalépéséről rendelkezik.

Várható hatások

A szociális szempontból leginkább segítségre szoruló családok gyermekei továbbra is igénybe vehetik a jogosultság jogcímétől függően az 50 %-os, illetve 100%-os kedvezményt jelentő, un. normatív kedvezményt, továbbá az önkormányzat szociális ellátórendszere keretében biztosítható egyéb pénzbeli ellátásokat (pl.: települési támogatás, rendkívüli települési támogatás).

Emellett - mint az általános indokolásban idézett jogszabályi előírásokból következik - **az óvodai és az iskolai gyermekétkeztetésért a gyermekek törvényes képviselői továbbra is csak a nyersanyagköltség egy ellátottra jutó napi összege után számított térítési díjat fizetik meg, így az étkeztetéssel együtt járó rezsiköltségeket továbbra is az önkormányzat viseli, mellyel jelentős segítséget tud nyújtani a családok számára.**

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztés mellékletét képező, a gyermekek napközbeni ellátásáért és a gyermekétkeztetésért fizetendő térítési díjak megállapításáról szóló rendelet-tervezetet megtárgyalni és elfogadni szíveskedjen.

Sárvár, 2025. szeptember .

Kondora István
polgármester

Sárvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének .../.... (...) önkormányzati rendelete

a gyermekek napközbeni ellátásáért és a gyermekétkeztetésért fizetendő intézményi térítési díjakról szóló 7/2015. (III. 30.) önkormányzati rendelet módosításáról

[1] Sárvár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a gyermekvédelem céljainak érvényre juttatása érdekében, a gyermekek egészséges fejlődését szem előtt tartva, étkeztetésük biztosításához, az intézményi térítési díjak megállapítása céljából a gyermekek napközbeni ellátásáért és a gyermekétkeztetésért fizetendő térítési díjakról szóló 7/2015.(III.30.) önkormányzati rendeletet módosítja.

[2] Sárvár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 29. § (1)-(2) bekezdéseiben kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdésének 8. pontjában, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 147. § (2) bekezdésében és a 151. § (2f) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. §

(1) A gyermekek napközbeni ellátásáért és a gyermekétkeztetésért fizetendő térítési díjakról szóló 7/2015. (III.30.) önkormányzati rendelet 1. melléklete az 1. melléklet szerint módosul.

(2) A gyermekek napközbeni ellátásáért és a gyermekétkeztetésért fizetendő térítési díjakról szóló 7/2015. (III.30.) önkormányzati rendelet 2. melléklete helyébe a 2. melléklet lép.

2. §

Ez a rendelet 2025. október 1-jén lép hatályba.

Sárvár, 2025.hó ...nap

Kondora István
polgármester

Dr. Szijártó Valéria
címzetes főjegyző

A rendelet a mai napon kihirdetésre került.

Sárvár, 2025.hó ...nap

Dr. Szijártó Valéria
címzetes főjegyző

„1. melléklet

1. Gyermekétkeztetés intézményi térítési díja a Sárvári Cseperedő Bölcsődében

	A	B
1	Bölcsődei gyermekétkeztetés (Ft/ gyermek /nap)	757
2	Reggeli	113
3	Tízórai	22
4	Ebéd	492
5	uzsonna	130
6	A fenti térítési díj a mindenkor hatályos ÁFA összegét nem tartalmazza.	

”

2. melléklet az .../... . (...) önkormányzati rendelethez

„2. melléklet

	A	B
1	Étkezések száma, típusa	Ft/fő/adag
2	Óvodai ellátás	
3	Napi háromszori	668
4	Ebből:	
5	tízórai	133
6	ebéd	402
7	uzsonna	133
8	Általános iskolai	
9	Napi háromszori	1042
10	Ebből:	
11	tízórai	199
12	ebéd	649
13	uzsonna	194
14	Középiskolai étkezés	
15	ebéd	709
16	Diétás ebéd	
17	bármely korcsoport	737
18	Diétás óvodai	
19	Napi háromszori	1004
20	Ebből:	
21	tízórai	133
22	ebéd	738
23	uzsonna	133
24	Gluténmentes óvodai	
25	Napi háromszori	1004
26	Ebből:	
27	tízórai	133
28	ebéd	738
29	uzsonna	133
30	Az intézményi térítési díj az általános forgalmi adót nem tartalmazza.	

II. Felnőttek részére biztosított étkezés térítési díjának megállapítása

Figyelemmel arra, hogy a rendelet-tervezet indokolásában ismertetett okok miatt szintén aktuális a dolgozói étkezési díjak megállapítása, kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a következő határozati javaslatot – mely az intézményi gyermekétkeztetés térítési díjának megfelelő mértékű, 3 %-os indexálást tartalmaz - megtárgyalni és elfogadni szíveskedjen.

HATÁROZATI JAVASLAT

1. Sárvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete az általa fenntartott óvodákban a dolgozók részére biztosított ebéd térítési díját 2025. október 1. napjától napi 715 Ft összegben, a vendégebéd térítési díját 1.715 Ft összegben állapítja meg, mely tartalmazza az általános forgalmi adót is.

2. Sárvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete a település közigazgatási területén az állami intézményfenntartó központ által fenntartott nevelési-oktatási intézményekben a dolgozók részére biztosított ebéd térítési díját 2025. október 1. napjától napi 1.715 Ft összegben állapítja meg, mely tartalmazza az általános forgalmi adót is.

Határidő: azonnal

Felelős: Kondora István polgármester

Sárvár, 2025. szeptember .

Kondora István
polgármester

ELŐTERJESZTÉS

a Sárvári Vármelléki Óvoda működésével kapcsolatos fenntartói döntésekről

Tisztelt Képviselő-testület!

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: a Nkt.) 83. § (2) bekezdése alapján a fenntartó jóváhagyja a köznevelési intézmény SZMSZ-ét, pedagógiai programját, éves munkatervét, továbbképzési programját, tantárgyfelosztását, továbbá meghatározza a köznevelési intézmény költségvetését.

Fentiekre tekintettel a Sárvári Vármelléki Óvoda működésével kapcsolatban az alábbi fenntartói döntések meghozatala vált szükségessé:

- A) A Sárvári Vármelléki Óvoda 2025/2026 nevelési évre vonatkozó óvodai munkatervének jóváhagyása
- B) A Sárvári Vármelléki Óvoda helyi pedagógiai programjának jóváhagyása
- C) A Sárvári Vármelléki Óvodában a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban állók létszámának módosítása

A) A nevelési–oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 3. § (1) bekezdése alapján: Az óvodai munkaterv határozza meg az óvodai nevelési év helyi rendjét. A Rendelet 3.§ (2) bekezdése értelmében az óvodai nevelés helyi rendjében kell meghatározni:

- az óvodai nevelés nélküli munkanapok időpontját, felhasználását,
- az óvodai élethez kapcsolódó ünnepek megünneplésének időpontját,
- az előre tervezhető nevelőtestületi értekezletek, szülői értekezletek, fogadóórák időpontját,
- az intézmény bemutatkozását szolgáló pedagógiai célú óvodai nyílt nap tervezett időpontját,
- minden egyéb, a nevelőtestület által szükségesnek ítélt kérdést.

Sárvári Vármelléki Óvoda a munkatervet a Rendelet előírásainak figyelembevételével elkészítette, és a fenntartói vélemény kialakítása érdekében részemre megküldte, mely az előterjesztés 1. számú mellékletét képezi.

A munkaterv áttekintésre került abból a szempontból, hogy az megfelel-e a Rendeletben jelzett, fenti tartalmi követelményeknek. Az intézmény 2025/2026. nevelési évre szóló munkaterve megfelel a jogszabályi előírásoknak.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet az óvoda 2025/2026-os nevelési évre szóló munkatervének megvitatására, véleményezésére és a határozati javaslatban foglaltak elfogadására.

B) Az Nkt. 5. § (2) bekezdése értelmében az óvodai nevelés alapelveit az Óvodai nevelés országos alapprogramja határozza meg.

Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján „A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és a fenntartó hagyja jóvá.”

A Rendelet 6. § (1) bekezdése alapján az óvoda az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján pedagógiai programot készít, vagy az ily módon készített pedagógiai programok közül választ.

A Rendelet 6. § (2) bekezdése szerint az óvoda pedagógiai programja meghatározza

- a) az óvoda helyi nevelési alapelveit, értékeit, célkitűzéseit,
- b) azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni

fejlesztését, fejlődésének segítését, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez,

c) a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet,

d) a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet,

e) a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formáit,

f) nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvoda esetén a nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve alapján a nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatokat,

g) az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket, programokat, tevékenységeket,

h) a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket,

i) a nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveket.

A Kormány a 77/2025. (IV.15.) Kormányrendelettel módosította az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) rendeletét.

Az óvodák pedagógiai programjának alappilléreit képező dokumentum módosításának elsődleges célja az óvoda és az iskola közötti átmenet minél zökkenőmentesebb biztosítása. Ennek értelmében a tartalmi szabályozás megfelelő alapot kíván biztosítani az óvodák pedagógiai működését leíró pedagógiai program megerősítéséhez. A módosítás fókuszában tehát az iskolai életre való felkészülést szolgáló tevékenységek és szervezési kérdések állnak garantálva, hogy minden gyermek képességeinek megfelelő támogatást kapjon, miközben az óvodák nevelési folyamatai továbbra is a gyermekek egyéni fejlődési igényeit tartják szem előtt.

A gyermekek óvodába lépésétől kezdődően – építve az alapprogram elvárásaira – a pedagógiai szabadság, a pedagógusi és a szülői felelősség biztosíthatja a gyermekek sikeres iskolai előrehaladásához szükséges képességek és készségek óvodapedagógiai fejlesztését, a gyermekek személyiségfejlődésének célzott támogatását, a tanulás és az ismeretszerzés iránti motivációt, a szülőföld értékei iránt való elköteleződés kialakítását.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja módosításai 2025. szeptember 1-jétől léptek életbe, és az iskolakezdéshez való átmenet megerősítésén kívül több fontos változást vezettek be, beleértve, a mindennapos mozgás fokozását és a szülők terheinek csökkentését a fejlesztési területeken. Ezek a változások intézményi felkészülést igényelnek, és a helyi pedagógiai programok módosítását is megkövetelik.

Az Nkt. 83. § (2) bekezdés g) pontja szerint a fenntartó jóváhagyja a köznevelési intézmény SZMSZ-ét, pedagógiai programját, éves munkatervét, továbbképzési programját, tantárgyfelosztását.

Sárvári Vármelléki Óvoda a pedagógiai programot a Rendelet előírásainak figyelembevételével elkészítette, és a fenntartói vélemény kialakítása érdekében részemre megküldte.

A pedagógiai program áttekintésre került abból a szempontból, hogy az megfelel-e a Rendeletben jelzett, fenti tartalmi követelményeknek, illetve az Óvodai nevelés országos alapprogramjának. Az előterjesztés 2. számú mellékleteként csatolt pedagógiai programban kékkel jelölt az a szöveg mely elhagyásra kerül a programból, illetve sárgával jelölt az Óvodai nevelés országos alapprogramja módosításai miatt beépített új tartalom.

Az intézmény helyi pedagógiai programja megfelel a jogszabályi előírásoknak.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet az előterjesztés megtárgyalására és a határozati javaslat elfogadására.

C) A Sárvári Vármelléki Óvoda igazgatója azzal a kéréssel fordul hozzám, hogy amennyiben lehetséges, az óvoda számára még egy fő pedagógiai asszisztens álláshelyet biztosítsak. Ez az álláshely az esetlegesen előforduló helyettesítések megoldásában is nagy segítséget jelentene számunkra. Kérését az alábbiakkal indokolta:

„A Sárvári Vármelléki Óvodában jelenleg a sajátos nevelési igényű (SNI) és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő (BTMN) gyermekek ellátása nehézségekbe ütközik, mivel az ellátott gyermekek száma, valamint az érintettség súlyossága évről évre emelkedést mutat. A helyzetet tovább nehezíti, hogy a térségben számos intézmény alapító okiratából kikerült az SNI gyermekek ellátása, így a szakértői bizottság elsősorban a mi óvodánkat jelöli ki az érintett gyermekek elhelyezésére. A

csoportok mindennapi tevékenységeinek megszervezésében jelentős többletfeladatot ad ezen gyermekek segítése, ellátása.”

A létszámbővítés 2025. évben nem igényel többlet önkormányzati támogatást, az intézmény jelen költségvetéséből ki tudja gazdálkodni.

Javaslom, hogy a képviselő-testület engedélyezze a Vármelléki Óvodában még 1 fő pedagógiai asszisztens alkalmazását 2025. október 1. napjától köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban, teljes 8 órás munkaidőben.

I. HATÁROZATI JAVASLAT

Sárvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 83. § (2) bekezdés g) pontja alapján a Sárvári Vármelléki Óvoda 2025/2026-os nevelési évre összeállított munkatervét megtárgyalta és az előterjesztéssel azonos tartalommal jóváhagyja.

Felelős: Kondora István polgármester,

Darázsne Horváth Kornélia igazgató

Határidő: azonnal

II. HATÁROZATI JAVASLAT

Sárvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 83. § (2) bekezdés g) pontja alapján a Sárvári Vármelléki Óvoda előterjesztéssel azonos tartalmú, 2025. október 1. napjától hatályos Pedagógiai Programját jóváhagyja.

Felelős: Kondora István polgármester

Határidő: 2025. október 1.

III. HATÁROZATI JAVASLAT

Sárvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete az önkormányzati fenntartású Sárvári Vármelléki Óvoda köznevelési foglalkoztatotti létszámát 1 fővel (munkakör: pedagógiai asszisztens, teljes munkaidő) megemeli 2025. október 1. napjától.

A képviselő-testület kéri az igazgatót, hogy a szükséges munkáltatói intézkedéseket tegye meg.

Felelős: Kondora István polgármester,

Darázsne Horváth Kornélia igazgató

Határidő: azonnal

Sárvár, 2025. szeptember 15.

/ : Kondora István : /
polgármester

Működési terv

A 2025/2026-os nevelési év rendje

A nevelési év 2025. szeptember 01 - 2026. augusztus 31-ig tart:

- szeptember 01. – május 31. szorgalmi idő,
- június 01. – augusztus 31. között a csoportok a nyári élet szabályai szerint, a nyári napirend alapján működnek. Amennyiben a csoportokban lecsökken a létszám, úgy az észszerűség keretein belül csoportösszevonásra kerül sor.

Szünetek:

A nyári zárvatartás a fenntartó által jóváhagyva, óvodánk Várkerület utcai székhelyén, Várkerület utcai telephelyén, Szatmár utcai telephelyén, a Bocskai utcai telephelyén és a sitkei telephelyen 2026. június 22 - 2026. július 24-ig tart. A Várkerület utca székhely óvoda nyitása 2026. július 27-én lesz. A Szent Piroska Katolikus Óvoda hat hetes zárvatartása miatt, a Bocskai utcai telephelyünket 2026. július 13-tól július 24-ig kinyitjuk, annak érdekében, hogy a városban az óvodáskorú gyermekek nyári ellátása folyamatosan biztosított legyen.

A zárvatartás idejéről a szülőket 2026. február 15-ig értesítjük.

2026. június 22 - 2026. július 10-ig, különösen indokolt esetben – egyéni elbírálás alapján – akár a zárvatartás teljes időtartamára, a Szent Piroska Katolikus Óvoda fogadja a rászoruló gyermekeinket.

Munkanap áthelyezés esetén óvodánk a szülői igények és a gazdaságosság figyelembevételével tart nyitva.

A nevelés nélküli munkanapon (évente legfeljebb öt nap), részleges szünet esetén, felügyeletet szervezünk oly módon, hogy a gyermekekkel óvodapedagógus foglalkozik.

Az óvoda zárvatartásáról (nevelés nélküli munkanap), legalább hét nappal a zárvatartást megelőzően tájékoztatjuk a szülőket.

Nevelés nélküli munkanapok:

- 2025. október 18. Szakmai nap, őszi nevelési értekezlet
- 2025. december 13. „Így tedd rá!” szakmai nap Szombathelyen, Kassai Anita vezetésével – téli jeles napok
- 2026. március 06. Mentálhigiénés szakmai nap, tavaszi nevelési értekezlet
- 2026. április 10. Bázisóvodai szakmai nap
- 2026. június 05. Tanulmányi kirándulás

Nevelőtestületi értekezletek:

- Tanévnyitó értekezlet: 2025. augusztus 28.
- Munkaterv ismertetése: 2025. augusztus 28.
- A nevelőmunkát közvetve és közvetlenül segítő kollégák értekezlete: 2025. szeptember 16.
- Őszi nevelési értekezlet: 2025. október 18.

Téma: Jó játék a hang, a szó! A fonológiai tudatosság fejlesztésének lépcsőfokai óvodás korú gyermekeknél. Logopédusi javaslatok és az óvodai mindennapok fejlesztési lehetőségei.

- Előadó: Horváth Mária logopédus

Felelős: Darázsne Horváth Kornélia, Németh Tiborné

- Belső továbbképzés a dajkáknak és a pedagógiai asszisztenseknek: 2025. szeptember 30.

Felelős: Németh Tiborné igazgató- helyettes

- Tavaszi nevelési értekezlet: 2026. március 06.

A kisgyermekkori mozgásfejlődésben észlelt eltérések és a tanulási problémák kialakulása közötti kapcsolat vizsgálata

Előadó: Cordier Bálint

Felelős: Darázsne Horváth Kornélia igazgató

Témája: A továbbképzésen résztvevő kolléganők tapasztalatainak, ismereteinek átadása a nevelőtestület részére

Felelős: Németh Tiborné

- Tanévzáró értekezlet: 2026. június 09.

Csoportok szülői értekezlete:

- nevelési évet nyitó: 2025. szeptember 2. 3. és 4. hetében folyamatosan
- nevelési témát feldolgozó, beiskolázással kapcsolatos információk: 2026. február vége, március eleje folyamatosan

Óvodaszéki, Szülői Közösségi összehívott értekezletek:

- A 2025/2026-os nevelési év rendjének, a hit- és vallásoktatás helyének és idejének véleményezése, az SZK Munkatervének elfogadása: 2025. szeptember 24.
- Aktuális megbeszélnivalók: 2026. február 15.
- A nevelési év tapasztalatainak megbeszélése: 2026. május 26.

Igazgatói értekezletek.

- A nevelési év indításával kapcsolatos feladatok megbeszélése;
A 2025/2026-os nevelési év munkatervének előkészítése;
Aktuális megbeszélnivalók: 2025. augusztus 27.
- A karácsonyi ünnepkörrel kapcsolatos feladatok megbeszélése: 2025. november 13.
- Az óvoda 2026. évi költségvetés-tervezetének megvitatása: 2026. január 06.
- A nyílt nappal kapcsolatos teendők egyeztetése: 2026. március 06.
- A bázisóvodai szakmai nap előkészítése: 2026. április 02.
- A nevelési év értékelésének előkészítése: 2026. június 02.

Minden hónap első hétfőjén 13 órakor vezetői értekezletet tartunk a székhely óvodában.

Célja: döntések előkészítése, folyamatok értékelése, aktuális feladatok megbeszélése.

Fogadóórák:

- Az igazgató előzetes bejelentkezés alapján az óvoda nyitvatartási idejében fogadja a szülőket.
- Az óvodapedagógusok az őszi és a tavaszi felmérések után tartanak fogadóórát, de előzetes bejelentkezés alapján az óvoda nyitvatartási idejében, egyéb időpontokban is a szülők rendelkezésére állnak.
- A gyermekvédelmi felelősök fogadóórája a székhelyen, a telephelyen és a telephelyen egyaránt szerdánként 13-tól 14 óráig tart, de probléma esetén előzetes egyeztetés alapján az óvoda nyitvatartási idejében bármikor a szülők rendelkezésére állnak.

Ünnepek, megemlékezések a Sárvári Vármelléki Óvoda várkerületi székhelyén, telephelyén, a Szatmár utcai és a Bocskai utcai telephelyen:

- A gyermeki élet hagyományos ünnepei:
 - Márton nap: 2025. november 07.
 - Simon - Júdás napi vásár 2025. október 21.
 - Mikulás: 2025. december 05.
 - Karácsonyi vásár Szatmár utcai telephelyen: 2025. december 09-10.
 - Karácsonyi vásár a székhely óvodában: 2025. december 11-12.
 - Adventi koncert gyermekeknek: „Kiskarácsony, nagykarácsony” – a Kolompos Együttes műsora 2025. december 08.
 - Adventi barkács délután Bocskai utcai telephelyen: 2025. december 11.
 - Karácsony: 2025. december 19.
 - Farsang: 2026. február 11.
 - Húsvéti barkács délután a szülőkkel Bocskai utcai telephely: 2026. március 26.
 - Húsvét: 2026. április 01.
 - Majális 2026. május 08.
 - Családi nap a Bocskai utcai telephelyen: 2026. május 29.
 - Gyermeknap: 2026. május 29.
 - Családi nap a Szatmár utcai telephelyen: 2026. június 12.

- A gyermekek műsoros ünnepei, megemlékezések:
 - Megemlékezés az 1848-as szabadságharcról: 2026. március 13.
 - Anyák napja: valamennyi feladatellátási helyen 2026. május első két hetében folyamatosan
 - Évzáróval összevontan a nagycsoportosok ballagása:
 - az 1. a 3. és a 6. csoportban 2026. május 15.
 - Nagycsoportosok ballagása:
 - a 8. és a 10. csoportban 2026. május 22.
 - a 11. és a 12. csoportban 2026. május 21.
 - a 13. csoportban 2026. május 29.
 - a 14. csoportban 2026. május 27.
 - a 15. csoportban 2026. május 28.

Megemlékezések, jeles napok, ünnepségek a sitkei telephely óvodában:

- Márton nap: 2025. november 11.
- Mikulás: 2025. december 05.
- Karácsonyi vásár: 2025. december 11-12.
- Luca napi kotyolás: 2025. december 12.
- Idősek napja- köszöntő műsor: 2025. december 14.
- Karácsony: 2025. december 19.
- Farsang: 2026. február 11.
- Megemlékezés az 1848-as szabadságharcról: 2026. március 13.
- Húsvét: 2026. április 02.
- Anyák - Apák napja: 2026. május 07.
- Búcsúztató évzáró: 2026. május 29.
- Pizsama parti: 2026. május 29.
- Kirándulás: 2026. június 03.

Rendezvények, pedagógiai napok:

- Szakmai nap – belső továbbképzés az óvodapedagógusoknak: 2025. október 18.
- Nyílt nap a leendő óvodásainknak és szüleiknek: 2026. március 18.
Felelősök: Németh Tiborné, Biró Ágnes, Bódiné Horváth Tünde
- Bázisóvodai szakmai nap: 2026. április 10.

Téma: A bábjáték szerepe a kreatív gondolkodás és az érzelmi fejlődés támogatásában

Előadó: Prikazovics Ferenc a Mesebolt Bábszínház igazgatóhelyettese

- Alapítványaink vagyonát gyarapító rendezvények:
 - Karácsonyi vásár – Szatmár utcai telephely: 2025. december 09-10.
 - Karácsonyi vásár – Várkerület utcai székhely: 2025. december 11-12.
 - Karácsonyi vásár – Sitkei telephelyen: 2025. december 11-12.
 - Majális – Várkerület utcai székhely: 2026. május 08.
 - Családi nap a Bocskai utcai telephelyen: 2026. május 30.
 - Családi nap a Szatmár utcai telephelyen: 2026. június 12.

Az egyes csoportok rendezvényeiről a szülői értekezleteken, illetve a csoport faliújságon és a zárt közösségi csoportokban tájékozódhatnak a szülők.

Sárvár, 2025. szeptember 12.

Darázsne Horváth Kornélia

Igazgató

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM

SÁRVÁRI VÁRMELLÉKI ÓVODA
SÁRVÁR

SÁRVÁRI VÁRMELLÉKI ÓVODA

9600 Sárvár, Várkerület u. 11.

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az intézmény OM - azonosítója: 036453	Készítette: <i>Igazgató</i> Ph.
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:	
2/2025. határozatszámon elfogadta: <i>Nevelőtestület nevében</i>	Véleménynyilvánítók: <i>..... Óvodaszék nevében</i> <i>..... Szülői közösség nevében</i>
Hatályos: 2025.október 01.	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: http://www.varmellekiovi.hu/	

ÓVODÁNK JELLEMZŐ ADATAI

Az óvoda hivatalos elnevezése: **SÁRVÁRI VÁRMELLÉKI ÓVODA**

Az óvoda székhelyének címe, telefonszáma: 9600 Sárvár, Várkerület utca 11.

Tel: 95/320-009

email címe: titkarsag@varmellekiovi.hu

honlap címe: <http://www.varmellekiovi.hu>

Az óvoda fenntartója, címe, telefonszáma:

SÁRVÁR VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

9600 Sárvár, Várkerület 2-3. T: 95/523-100

Az óvodához tartozó telephelyek címe:

Sárvár, Szatmár u. 20. T: 95/320-019

Sárvár, Várkerület 17/A

Sárvár, Bocskai utca 1-3 T: 06/30/458 7292

Sítke, Petőfi S. u. 29. T: 95/442-209

Az óvodai csoportok száma: 16

Az óvoda Várkerület úti székhelyén: kilenc csoport

az óvoda Szatmár utcai telephelyén: kettő csoport

az óvoda Várkerület utcai telephelyén: egy csoport

az óvoda Bocskai utcai telephelyén: három csoport

az óvoda Sítkei telephelyén: egy csoport

Helyi Pedagógiai Programunkat az „Óvodai nevelés országos alapprogramja”

és a Nemzeti Köznevelési törvény alapján

önállóan készítette el nevelőtestületünk.

A program benyújtója: Darázsne Horváth Kornélia igazgató

TARTALOMJEGYZÉK

ÓVODÁNK BEMUTATÁSA -----	5
KÜLDETÉSÜNK - ÓVODÁNK ÉRTÉKEI -----	9
GYERMEKKÉP -----	10
ÓVODAKÉP -----	11
AZ ÓVODA NEVELÉSI FELADATAI -----	13
AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA -----	15
AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS -----	17
AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI NEVELÉS, FEJLESZTÉS -----	21
AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE -----	25
SZEMÉLYI FELTÉTELEK -----	25
TÁRGYI FELTÉTELEK -----	28
AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE -----	31
ÓVODÁNK KAPCSOLATAI -----	37
KAPCSOLAT A CSALÁDDAL -----	37
KÜLSŐ KAPCSOLATAINK -----	39
AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI -----	40
JÁTÉK -----	40
VERSELÉS, MESÉLÉS -----	46
ÉNEK, ZENE, ÉNEKESNÉPI JÁTÉK, GYERMEKTÁNC -----	49
RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA -----	52
MINDENNAPOS MOZGÁS -----	56
A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE -----	60
MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK -----	66
A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS -----	69
A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE -----	70
MÉRÉS-ÉRTÉKELÉS -----	71
A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG -----	72
AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG MEGVALÓSÍTÁSA -----	75
ÓVODÁNK SPECIÁLIS NEVELÉSI TERÜLETEI -----	76
DRÁMAPEDAGÓGIA ALKALMAZÁSA AZ ÓVODAI ÉLETBEN -----	76
BOLDOGSÁGÓVODA -----	80

„SZÍV-KINCSESLÁDA” SZÍV EGÉSZSÉGVÉDŐ PROGRAM -----	83
JÁTEKOS LÁBTORNA ÉS TARTÁSJAVÍTÓ TORNA -----	84
SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS ZENÉVEL-TÁNCAL -----	86
KÉPESSÉGFEJLESZTÉS VIZUÁLIS NEVELÉSSSEL -----	88
ORIGAMI -----	90
A NÉPHAGYOMÁNY MEGJELENÉSE AZ ÓVODAI NEVELÉSI	
FOLYAMATBAN -----	91
FELHASZNÁLT IRODALOM -----	97
ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK -----	100
MELLÉKLETEK -----	101
MÉRŐLAPOK -----	102

ÓVODÁNK BEMUTATÁSA

Óvodánk Várkerület utcai székhelyét csupán a gyönyörű várpark választja el városunk nevezetességétől, a Nádasdy-vártól. Szatmár úti telephelyünk a város keleti részén, családi házas övezetben helyezkedik el. Mindkettő óvodaegységünk könnyen megközelíthető, de a város zajától mégis távol esnek. Székhelyünkön és telephelyünkön egyaránt biztosítjuk óvodásaink fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Várkerület utcai székhelyünk, amely kilenc csoportos intézmény, 1972-ben eredetileg is óvodának készült. Az épület belső tagoltsága, kialakítása otthonosságot tükröz.

A csoportszobák, öltözők, mosdók tágasak, esztétikusak, **játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.**

Természetes és mesterséges megvilágításuk korszerű. Az óvoda berendezése, gazdag tárgyi környezete melegséget, biztonságot, esztétikai élményt nyújt a gyermekeknek.

Az óvoda akadálymentesített, lift és akadálymentes WC is található az épületben.

Óvodánk székhelyén saját főzőkonyha üzemel, a HACCP - nek megfelelő módon látjuk el óvodásaink étkeztetését. Az ételt az önkormányzat által megbízott vállalkozó szállítja a Szatmár utcai telephelyen lévő találó konyhára.

Várkerület úti telephelyünk a székhelyóvoda közvetlen szomszédságában lévő, régebben bölcsődeként funkcionáló épületben található. Az itt lévő csoport 2018. szeptember 1-én indult, mivel az óvodánkba jelentkező kiscsoportos korú gyermekek felvételét csak így lehetett biztosítani. Az óvodaként működő épületrészben a megfelelő átalakítások, felújítások után szépen és igényesen berendezett, biztonságot sugárzó, jól felszerelt csoportszoba és öltöző, valamint újonnan kialakított mosdó áll a gyermekek rendelkezésére.

Szatmár utcai telephelyünk, amely az azóta már megszűnt Cukorgyár óvodája volt, kétszobás intézmény. A csoportszobák, öltözők és mosdók nagy alapterületűek, természetes és mesterséges megvilágításuk jó. Ízléses és ingergazdag berendezésük családi, meleg légkört biztosít a gyermekeknek.

Udvaraink szépen parkosítottak, nagy kiterjedésűek. Színterei a tapasztalatszerzésnek, a természet megfigyelésének (növények, rovarok, madarak stb.) a gyermekek manuális tevékenységeinek (gyurmázás, festés, barkácsolás).

Mindkét udvarunkon vannak babaházak és megfelelő számban homokozók, mozgásfejlesztő játékok. Vannak könnyen mozdítható, variálható kerti bútoraink, sportszereink (ROTIKOM, kosárlabda palánk, WESCO eszközök, trambulín stb.).

Területük nagy része füvesített, de megtalálható a kerékpározáshoz, labdapattogatáshoz stb. szükséges betonos rész is. Kialakításuk biztosítja a gyermekek sokféle tevékenységét. Lehetőséget nyújtanak a játékra, szabad mozgásra, sportolásra. 2018 májusában Sárvár Város Önkormányzatának sikeres pályázata eredményeként OVI-SPORT pályával gazdagodott udvarunk. Minden csoportnak van külön udvarrésze, amely lehetőséget nyújt az elkülönülésre, és amelynek gondozása az ő feladatuk.

A Várkerületen a tapasztalatszerzést, az ismeretek mélyítését szolgálja az udvaron kialakított kerti tó.

Az udvar díszé Pintér László fafaragó „**RAGASZKODÁS**” c. szobra, melyet a Várkerületi Óvoda fennállásának 25. évfordulójára készített a mester.

A Bocskai utcai telephelyen 3 vegyes korcsoport működik, amely a város kertvárosi részén található. Az óvoda épületének adottságai szűk keretet adnak némely napi tevékenység végzéséhez, melynek orvosolására szükség van az óvónők szoros együttműködésére és kreativitására. Két csoportszoba közös WC-vel, mosdó helyiséggel rendelkezik, ezek használatát nem lehetséges tolerancia és megegyezés nélkül megoldani. A folyamatos és minden igényt kielégítő napirend, holtidő és várakozás nélküli lebonyolítását együttműködés alapozta meg.

Csoportjaink mindegyike más és más, mivel az óvodapedagógus személyiségétől függően mutatnak egy-egy sajátos arculatot.

Így adódott három csoportunk profilja:

- Őzike csoport: néphagyomány
- Maci csoport: egészségfejlesztés
- Mókusz csoport: Zöld csoport

Udvarunk, óvodánk méretéhez igazodva nem túl tágas, ám a gyermekek igényeit kielégíti. Mindhárom csoportnak külön udvarrész áll rendelkezésére, melyekben mászóakák, hinta,

homokozók, kis területen betonozott rész található. Az udvaron elkerített részen lehetőség nyílik minden csoportnak kertészkedésre, egyes növényfajták megismerésére, gondozására.

Óvodánk a Nyugat-magyarországi Egyetem Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ bázisóvodája a **drámajáték és a vizuális nevelés** területén.

Óvodánk 1996-ban pályázat útján tagja lett a Pápai Páriz Egészségnevelési Országos Egyesületnek. Ezáltal elnyertük azt a jogot, hogy részt vehetünk a Szív Kincsesláda **óvodai szív egészségvédő programban**. A program lehetővé teszi, hogy a mindenkori nagycsoportosainak olyan ismereteket szerezzenek a szív működéséről és védelméről, amelyeket egy gyermek is képes megérteni.

Az óvoda alapfunkcióján túl a következőket nyújtjuk a gyermekeknek:

Tehetséggondozás a speciális érdeklődésű nagycsoportosok részére a következő területeken:

- drámajáték,
- népi gyermekjáték, gyermek néptánc,
- vizuális nevelés
- origami.

Fejlesztő foglalkozások – értelmi és mozgásfejlesztés, logopédiai foglalkozás – a felzárkóztatásra szoruló gyermekek részére.

A szülők igénye alapján, nevelési időn túl biztosítjuk a **hitoktatás** lehetőségét.

Az **úszásoktatást** (vízhez szoktatást) önköltséges formában szervezzük.

A gyermekek csoportba való elosztását óvodánk székhelyén és várkerületi telephelyén életkoruk alapján végezzük. Így életkor szerint osztott, illetve részben osztott csoportokkal dolgozunk. Szatmár utcai, Bocskai utcai és a sitkei telephelyünkön vegyes csoportok működnek. A csoportok napirendje folyamatos, rugalmas. A napirendeket a gyermekek életkorának megfelelően a csoport két óvodapedagógusa alakítja ki.

A gyermeki ismeretszerzés – a tanulás – óvodánkban spontán módon és az óvodapedagógus által irányított, illetve kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg.

Pedagógiai kultúránk fejlesztése érdekében fontosnak tartjuk az óvónők ön- és továbbképzését.

Az óvodán belüli továbbképzést **három** szakmai munkaközösség segíti. A szakmai

munkaközösségek változatos programmal működnek, nevelőtestületi döntés alapján a nevelés egy-egy speciális területének problémáival foglalkoznak.

Három alapítvány is működik óvodánkban. A „**Gyermekeinkben a jövő**” elnevezésű a Szatmár utcában, az „**ÓVÓ KEZEK**” alapítvány a Várkerületen, az ŐzMaMó Alapítvány pedig Bocskai utcai telephelyen. Alapítványainkat a szülőkön kívül szponzorok és az óvoda dolgozói támogatják. Az alapítványok vagyonát a nevelés színvonalának emelésére, gyermekbarát környezet kialakítására, a játék- és eszközállomány bővítésére használjuk fel. Intézményünkben működik Óvodaszék és óvodai Szülői Közösség.

Az „Óvodai nevelés országos alapprogramja” alapján készített helyi pedagógiai programunk kidolgozásakor a következő tényezőket vettük figyelembe:

- szociokulturális környezetünk: a gyermekek családi háttere, a szülőknek az óvodával szembeni elvárásai, igényei; jól bevált hagyományaink,
- a gyermekek fejlettségi szintje: testi, lelki, szociális érettség,
- személyi és tárgyi feltételeink: nevelőtestületünk felkészültsége, szakmai irányultsága, az óvónők speciális érdeklődése, a rendelkezésünkre álló tárgyi erőforrások,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve,
- a fenntartói igények, elvárások – Sárvár speciális adottságai, a város oktatási koncepciója,
- a gyermekeket megillető jogok, az egyenlő hozzáférés biztosítása.

KÜLDETÉSÜNK – ÓVODÁNK ÉRTÉKEI

- Nevelőmunkánk alapja a ránk bízott gyermekek szeretete, tisztelete, az irántuk érzett felelősség, a beléjük vetett bizalom, a róluk való gondoskodás.
- Esztétikus és biztonságos külső-belső környezet megteremtésével elősegítjük a gyermekek óvodai beilleszkedését.
- Óvodánkban a játéknak kiemelt szerepe van. A játékhoz nyugodt légkört, megszakítás nélküli játékidőt, fejlesztő játékszereket és sok élményt biztosítunk.
- A mindennapos meséléssel – kötött és kötetlen időben - hozzájárulunk a gyermekek érzelmi stabilitásának, pozitív erkölcsi normáinak kialakulásához, megerősítéséhez.
- A gyermekeket egyéni, vagy mikrocsoportos fejlesztéssel segítjük ahhoz, hogy minden területen a képességeiknek megfelelő legmagasabb fejlettségi szintet éri el.
- A kiemelkedő képességekkel rendelkező, vagy valamilyen hátránnyal induló gyermekek esetében különösen nagy hangsúlyt kap az egyéni fejlesztés.
- A nevelési folyamatban a gyermekektől együttműködést várunk el.
- A gyermekeknek elegendő időt adunk a kísérletezésre, önmaguk kipróbálására.
- Fontosnak tartjuk a gyermekek pozitív tulajdonságainak megerősítését, ennek érdekében a pozitív ráhatás módszerét alkalmazzuk.
- Környezettudatos magatartás közvetítésével a környezet szeretetére és óvására, az egészség és a környezet összefüggéseinek felismerésére neveljük óvodásainkat.
- Az egészséges életmód kialakítását a helyes táplálkozás és a mozgásigény kielégítésének biztosításával, illetve speciális egészségvédő programok alkalmazásával is segítjük.
- Szakmailag jól képzett, elkötelezett nevelőtestületünk biztosítja partnereink számára az egyenletes színvonalú, szabályozott, kiszámítható működést.
- Legfőbb partnerünk a szülő, akinek felelősséggel tartozunk, tájékoztatjuk gyermeke fejlettségi állapotáról és számítunk együttműködésére.
- Nevelőmunkánk legfőbb elismerésének tekintjük, ha a gyermekek örömmel járnak óvodába, és a szülők biztonságban, „jó kezekben” tudják nálunk gyermekeiket.

GYERMEKKÉP

„Hozzon a gyermeknek mindenki, amit tud: játékot, zenét, örömet. De, hogy mit fogad el: azt bízunk rá. Csak az a lelki táplálék válik javára, amit maga is kíván.”

Kodály Zoltán

Minden ember egyszeri és megismételhetetlen csoda, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Az óvodás „kisember” fejlődő személyiség, akit szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illet meg.

A gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi-lelki szükségletei vannak. Személyiségének szabad kibontakozásában az őt körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van, beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is. Mindezek tükrében gyermekközpontú, befogadó nevelőmunkánkkal a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszünk, biztosítva, hogy minden gyermek egyformán magas színvonalú nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nevelőmunkánk során nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. Ahhoz, hogy megvalósíthassuk a gyermek személyiségének fejlesztését, ismernünk kell a gyermeket. Tudnunk kell, milyen az érzelmi élete, az intellektuális, az idegrendszeri fejlődése. Megismerésében lényének tisztelete, elfogadása, szeretete vezérel bennünket. Az esélyteremtés fényében, az egyedi vonások, a különbözőségek figyelembevételével arra törekszünk, hogy minden gyermek megkapja a neki járó sajátos bánásmódot. Meleg, biztonságot adó légkörben toleráns nevelőmunkával bontakoztatjuk ki a gyermek képességeit, kreativitását.

Az óvodáskorú gyermeket az érzelmei irányítják. Kíváncsiságát nem értelmi, hanem érzelmi összefüggések motiválják. Abból tanul, amit az érzékszerveivel tapasztal, amiben tevékenyen, örömmel vesz részt. Utánozva tanul, kritikátlanul utánozza a környezetét, s ez a tény megsokszorozza a felelősségünket.

A gyermek alapvető tevékenysége a játék. Ha nem játszhat naponta néhány órát szabadon, akkor testileg-lelkileg nem fejlődik rendesen. A játékút számára a világ felfedezéséhez, az emberi kapcsolatok, magatartásformák megismeréséhez.

Elengedhetetlenül fontos számára a mese. A mese által a gyermek játszik, tanul, fejlődik a képzelete, a gondolkodása. Nevelőtestületünk hitvallása: a játék a gyermek életszükséglete, a mese pedig az „imádsága”. (Karácsony Sándor)

ÓVODAKÉP

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője a gyermek iskolába lépéséig.

Az óvoda funkciói:

- óvó – védő,
- szociális,
- nevelő- személyiségfejlesztő funkció.

Az óvodában megteremtődnek a következő életszakaszba (kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Gyermekközpontú nevelőmunkánkat az alábbi célok határozzák meg:

- az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes légkörben óvodásaink sokoldalú harmonikus fejlődésének elősegítése,
- a gyermekek személyiségének kibontakoztatása, a hátrányok csökkentése, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is),
- az egyenlő bánásmód és a gyermekek esélyegyenlőségének érvényesítése,
- a drámapedagógia eszközeivel önmagukra és a világra nyitott, kreatív gyermekek nevelése.

Óvodai nevelésünkben alapelv:

- a gyermeki személyiség tisztelete, elfogadása, szeretete, megbecsülése, a gyermek iránti bizalom,
- a gyermek személyiségének fejlesztése, egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatása,
- a nevelésünk során alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodnak.

Alapelveinknek és az óvoda funkciójának megvalósítása érdekében gondoskodunk:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes légkör megteremtéséről,
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- sokszínű, - a gyermekek életkorának és fejlettségének megfelelő – közös tevékenységek megszervezéséről (különös tekintettel a játékra),

- a gyermekek életkorához és egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítéséről,
- emberi értékek közvetítéséről,
- a gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi, **valamint pedagógiai** környezetről.

A nemzetiséghez tartozó, valamint a migráns gyermekek nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését.

Helyi adottságokból és igényekből fakadó nevelési elveink:

Tehetséggondozás programunk keretében felvállaljuk a speciális érdeklődésű nagycsoportos korú gyermekek fejlesztését.

Felzárkóztatás: miután kiszűrjük (logopédus, fejlesztőpedagógus, vagy gyógypedagógus közreműködésével) a valamely területen elmaradást mutató gyermekeket, csoporton belül végezzük fejlesztésüket.

A nagyobb fokú lemaradást mutató gyermekek esetében szakemberek segítségét kérjük, és velük összefogva pótoljuk a hiányosságokat, végezzük a fejlesztő munkát.

Az egyes nevelési területeken a feladatok megvalósítása érdekében felhasználjuk a **drámapedagógia** alapelemeit. A manuális képességek fejlesztésében kiemelt szerepet szánunk az **origaminak**.

Az ismeretnyújtásban **komplexitásra törekszünk**, mivel a gyermekek ismeretsajátítása biztosabb, ha minden érzékszervüknek közvetítő szerepe van.

AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki és **értelmi fejlesztése**, **szükségleteinek kielégítése**. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód alakítása:

gondozás, testi – lelki szükségletek, mozgásigény kielégítése;

a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;

testi képességek fejlődésének segítése;

az egészség védelme, edzése, óvása, megőrzése;

az egészséges életmód, testápolás, tisztálkodás, étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése;

a fogmosás, az öltözködés, pihenés,

betegségmegelőzés- egészségmegőrzés szokásainak alakítása;

a helyes életritmus kialakítása és megerősítése;

az egészséges és biztonságos **környezet megteremtése**;

a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása;

a környezettudatos magatartás megalapozása;

speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és **értelmi** nevelési feladatok ellátása megfelelő szakemberek bevonásával;

életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés:

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érvényesülése

az érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs kiegyensúlyozott,

szeretetteljes légkör megteremtése;

az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti

kapcsolatok- pozitív attitűd, érzelmi töltés- erősítése;

a gyermek erkölcsi és szociális érzékenységének, éntudatának, önkifejező törekvéseinek alakítása;

az emberek egymástól való különbözőségének elfogadtatása és megérttetése a gyermekkel;

a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek

erkölcsi tulajdonságainak és akaratának, szokás és normarendszerének megalapozása;

a nemzeti identitástudat, a nemzeti hagyományok a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz, és családhöz való kötődés megalapozása, a természetben, az

emberi környezetben megmutatkozó jó és szép megbecsülése;

az óvoda valamennyi alkalmazottjának modellértékű kommunikációja, bánásmódja és viselkedése;

a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében speciális nevelés és fejlesztés, a jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

(tehetséggondozás és hátránykompenzáció).

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés:

az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés,

a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése;

a gyermek spontán és tervezetten szerzett ismereteinek rendszerezése, bővítése, gyakorlása;

az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet,

gondolkodás) – alkotóképesség – fejlesztése;

valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő környezet biztosítása.

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja: az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése. Az egészségnevelés ebben az életkorban, melyet erőteljes testi fejlődés jellemez, kiemelt jelentőségű. A növekedés és a fejlődés üteme jellemző egyéni adottságokat mutat, melyeket a gondozás során nagyon fontos figyelembe venni. Az egészséges életmód a személyi- és környezet- higiénét, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásait, valamint a pszichohigiénét is magában foglalja. Az egészséges személyiségfejlődés egyik legfontosabb feltétele az óvodai alkalmazottak és a gyermek, illetve a gyermekek közötti jó kapcsolat.

Feladataink:

Legfontosabb feladatunk a gyermek gondozása, **testi szükségleteinek és mozgásigényének kielégítése**. Az egészségügyi szokások területén igyekszünk megfelelő átmenetet biztosítani az otthoni és óvodai szokások között. A szülőket tájékoztatjuk az óvoda szokásrendjéről, lehetőség szerint megismerjük a családok szokásait is, és ezek összehangolására törekszünk. Megfelelő napirenddel a helyes életritmus kialakítását segítjük. Megteremtjük a folyamatos reggeli és uzsonna feltételeit. Az alvás-pihenés megszervezésénél figyelemmel vagyunk a gyermekek egyéni alvásigényére. Megfigyelés után biztosítjuk a továbbalvás lehetőségét azoknál a gyermekeknél, akiknél ez szükséges; illetve lehetőség szerint elfoglaltságot ajánlunk a kevés alvásigényű nagyoknak.

Az óvodai étrend összeállításánál törekszünk arra, hogy a gyermekek változatos és egészséges ételeket fogyasszanak. (Az ismeretlen, vagy szokatlan ételeket legalább kóstolják meg!) Naponta fogyasztunk gyümölcsöt. Csoportonként változó formáit alkalmazzuk az egészséges táplálkozási szokások alakításának: müzli, magok, gyümölcsök, zöldségek, gyümölcslevek, turmix italok stb. Biztosítjuk a vízivás lehetőségét az udvaron is.

Folyamatosan alakítjuk környezetünket, hogy egészséges és biztonságos legyen. A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakításában, a környezettudatos magatartás megalapozásában különösen az óvoda udvara által kínált lehetőségeket használjuk ki; de a nagyobb gyermekeknél kapcsolódunk a város környezetvédelmi programjaihoz is. (környezetvédelmi napok, szelektív hulladékgyűjtés stb.) Az udvaron is lehetőséget adunk a mozgásos játékokra, manuális tevékenységekre, pihenésre. Az egészség-megőrzési szokások alakításában és megszilárdításában, a betegségek megelőzésében, a kisebb rendellenességek korrekciójában támaszkodunk a megfelelő szakemberek segítségére. (Egészségnevelési napok,

előadások, speciális gondozás, prevenció és korrekció stb.) Különös gondot fordítunk a valamilyen szempontból hátrányos helyzetű, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egészségügyi szokásainak kialakítására, megszilárdítására – ott, ahol ez szükséges. Az egészségnevelés-betegségmegelőzés speciálisan óvodások számára kialakított programjaival színesítjük tevékenységeinket az egészségnevelésben: „Szív kincsesláda” program; Dohányzás megelőzési program.

Tevékenységek:

étkezés – testápolás – öltözködés – mindennapos mozgás – a környezet rendben tartása – önkiszolgálás – pihenés, alvás, - a környezet védelméhez és megóvásához, a környezettudatos magatartás megalapozásához kapcsolódó tevékenységek.

Az óvodáskor végére a gyermekek önállóan végzik a testápolási teendőket, figyelmeztetés nélkül kezet mosnak, amikor csak szükséges. Alaposan, helyes technikával mosnak fogat. Tisztán, rendben tartják a tisztálkodási eszközöket. Zsebkendőjüket használják. Önállóan elégítik ki testi szükségleteiket, képesek azokat rövid ideig szándékosan késleltetni.

Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látják el. Önállóan tevékenykednek, észreveszik elvégezhető feladataikat, és segítséget nyújtanak társaiknak, valamint a felnőtteknek. Iskolába lépés előtt képesek mindennapi szükségleteik életkoruknak megfelelő önálló kielégítésére. Önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek. Ruhajukkal gondosan bánnak. Étkezés közben kultúráltan viselkednek. Igénylik az asztal esztétikus rendjét. Kiszolgálják magukat az asztalnál: öntenek, merítenek. Helyesen használják a kanalat, villát, kést.

Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára. Az eszközökkel, tárgyakkal óvatosan bánnak. Észreveszik, ha valami hiányzik vagy rendetlen, a rendetlenséget megszüntetik.

Alkalmazzák a környezet védelmét, megóvását szolgáló szokásokat, szabályokat. Kialakulóban van a környezettudatos magatartásuk.

Az érzelmi, erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodás gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége.

Elengedhetetlen, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül (inkluzív pedagógia).

Az óvoda pszichés klímája alakítja az óvodapedagógusok és minden, a gyermek környezetében dolgozó óvodai alkalmazott személyiségét, ezáltal nagyban befolyásolja a nevelőmunka minőségét. Az érzelmi, erkölcsi, és a közösségi nevelés folyamatában, a gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi dolgozójának kommunikációja, bánásmódja, viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

Az óvodai nevelés során az egyéni és a közösségi nevelés szervesen összefonódik. A csoport hatása annál erősebb, minél gazdagabb lehetőséget biztosít az egyénnek a sokszínű tevékenységre, a társas együttműködésre, szerepvállalásra, élményszerzésre. A gyermekek maguk is alakítják a közösségi szokásokat.

Feladataink:

Legfontosabb feladatunk a barátságos, a jó közérzetet biztosító, a cselekvésre (játékra) készítő légkör megteremtése. Ennek érdekében minden dolgozónk kiemelt feladatának tartja az óvoda pozitív pszichés klímájának fenntartását, erősítését.

A gyermekek óvodába lépésének minél zökkenő-mentesebbé tétele érdekében a befogadás egyénre szabott módját alkalmazzuk. Az óvodába lépő gyermekek édesanyjukkal (szüleikkel) együtt ismerkedhetnek az óvodával nyílt nap keretében.

Az óvodába lépés tényleges időpontjában egyéni igényeknek megfelelően szintén szívesen látjuk a csoportban édesanyjukat (szüleiket) hosszabb-rövidebb ideig.

Az óvónő-gyermek kapcsolat pozitív érzelmi töltésének kialakítása érdekében előzetes családlátogatást végzünk. (A bölcsődében is látogatunk.)

A megfelelő napirend kialakításával biztosítjuk a nyugodt, kiegyensúlyozott légkört óvodánkban. Az együttnevelés érdekében törekszünk a család és az óvoda napirendjének lehetőség szerinti összehangolására.

A gyermek erkölcsi tulajdonságainak (pl. együttérzés, együttműködés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség), és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat), szokás-és normarendszerének megalapozása, fejlődése érdekében nagy gondot

fordítunk a közös élményeken alapuló tevékenységekre, az óvodára és a csoportra jellemző ünnepek, hagyományok kialakítására, ápolására.

Az erkölcsi normák kialakulása és alkalmazása természetesen nem korlátozódik egy –egy tevékenységre, hanem a mindennapok része, áthatja magát a gyermeki életet.

Arra neveljük a gyermeket, fogadja el és értse meg, hogy az emberek különböznek egymástól.

A gyermek nyitottságára építve segítjük a szűkebb és tágabb környezetének megismerését, megalapozva ezzel a hazaszeretetet és a szülőföldre való kötődés kialakulását; segítjük a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre való rácsodálkozást, mindezek megbecsülését (néphagyományok, szokások, a kultúra értékei).

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, szociálisan hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek sajátos fejlődését – szükség esetén - speciális szakemberek közreműködésével segítjük. Az érzékszervi, értelmi, vagy mozgássérült gyermekek fejlesztése – a gyermekek óvodai ellátásával összhangban – megfelelő szakemberek segítségével történhet.

Tevékenységek:

A szocializáció szempontjából különösen jelentős közös tevékenységek az óvoda mindennapjaiban valósulnak meg.

Napi tevékenységek:

- játék, munka jellegű tevékenységek, tanulás, mozgás, kommunikáció, séták.

Alkalomszerű tevékenységek:

- hagyományok, távlatok, szülőkkel közös rendezvények,
- kirándulások, születés- és névnapok, a gyermeki élet hagyományos ünnepei, egyes csoportok hagyományai.

Óvodáskor végén az eddig kialakult szokások a gyermekek igényévé válnak.

Természetes szükségletté válik a közös tevékenység, aktívan részt vesznek benne, elfogadják a kívánt magatartásformákat.

Számba veszik a csoport tagjait, érdeklődnek a hiányzók iránt; együttérzőek, betartják az együttélés szabályait.

Észreveszik, ha valakinek segítségre van szüksége, önállóan keresik a segítségnyújtás formáit. Kialakul a csoport élete iránti érdeklődés, képesek tájékozódni a közösségben.

Érdekli őket társaik mondanivalója, munkája, felismerik, mikor kapcsolódhatnak be társaik tevékenységébe. Egy-egy társuk iránt kitüntetett rokonszenvet, barátságot mutatnak. Ha társuknál szokatlan megnyilvánulást tapasztalnak, megértéssel fogadják.

Önként, vagy az óvodapedagógus kérésére bekapcsolódnak a közös tevékenységekbe, figyelnek az óvodapedagógusra, útmutatásainak megfelelően végzik a feladatot.

Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, vigyáznak munkájuk eredményére.

Érzelmileg, értelmileg egyaránt elfogadják és követik az óvodapedagógus kérését, útmutatását, felfogják metakommunikatív jelzéseit.

Felelősséget éreznek a vállalt munkáért, megbecsülik egymás munkáját, végeznek a közösség számára hasznos munkát.

Képesek együttműködni az adott feladat elvégzésében, elfogadják az alá-, fölé- és mellérendelt viszonyokat. Önálló véleményalkotásra is vállalkoznak. Alakul a csoport közhangulata, közvéleménye.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelésnek nagyon fontos szerepe van óvodánk nevelési feladatai között. Megfelelő empátiás magatartással, biztonságot sugárzó légkörben segítjük, hogy a gyermekek önkifejező törekvései felszínre jussanak. A kisgyermek világának középpontjában saját személye áll. Az óvodába lépéskor „csupán” a csoport egyik tagja lesz. Erre a felismerésre vezetjük őt rá a szorongást oldó, megértő környezet, a nyugodt légkör, a közös élmények és érdekes tevékenységek segítségével.

Támogatjuk a szociális érzékenység alakulását, segítjük a különbözőségek elfogadását.

Pozitív értékeléssel és elmarasztalással egyaránt segítjük a helyes viselkedés kialakítását, de törekszünk a pozitívumok hangsúlyozására.

A kiemelkedő képességű, illetve a kisebb lemaradást mutató, hátrányos, ill. halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket egyaránt segítjük a helyes önértékelésben.

A lassabban fejlődő, ill. valamilyen területen lemaradást mutató gyermekek esetében különösen törekszünk arra, hogy a számukra szükséges pozitív megerősítést megkapják.

A szociális hátrány – testi, mentális, nyelvi, szociokulturális - a gyermekeknél leginkább magatartászavarban, alkalmazkodási képtelenségben, érzelmi fejletlenségben nyilvánul meg. Ezek a gyermekek fokozott törődést, tapintatot, türelmet igényelnek. Minden gyermek esetében megkeressük a fejlesztés optimális módját. Fejlesztjük, erősítjük a gyermek személyiségének pozitívumait, törekszünk negatív szokásainak kioltására.

A szociálisan hátrányban lévő gyermekek esetében fokozottabban jelentkeznek az alábbi tünetek:

- élményszegénység, a motiváció hiánya,
- akarat tulajdonságok gyengesége, érzelmi labilitás,
- megismerési funkciók fejletlenségei,
- a beszéd tartalmi és nyelvtani jegyeinek pontatlansága: sivár szókincs, hiányos fogalomalkotás,
- grafomotoros éretlenség,
- térbeli-időbeli tájékozódás és a testséma bizonytalansága,
- számos percepció problémája: alakfelismerési zavar, relációs tévedések, analízis-szintetizáló műveletek pontatlansága,
- az egészséges életmód szokásainak hiányos vagy helytelen volta.

Helyi programunk speciális területei – a drámajáték, a „Szív kincsesláda” program, a népi gyermekjátékok, a néptánc, a preventív torna – jelentős kompenzáló, személyiségfejlesztő hatással bírnak.

Az óvodapedagógusok mindennapos felzárkóztató munkája mellett szükség esetén a fejlesztő óvodapedagógusok is foglalkoznak a szociális szempontból hátrányos helyzetben lévő gyermekekkel.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

*„Minden gyerek kreatív, de megfelelő légkört
kell biztosítani ahhoz, hogy ez a felszínre kerüljön,
megnyilvánuljon a mindennapi tevékenységben”*

Torrance

Az anyanyelvi nevelés az óvodai élet minden egyes mozzanatában meghatározó szerepet játszik, hiszen a társas kapcsolatok nem képzelhetők el a beszéd, a nyelv segítségével. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az óvodában valamennyi, a gyermeket körülvevő felnőttnek pozitív beszéd mintát kell adnia!

Az anyanyelvi nevelés, fejlesztés fontos része a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatása, és a válaszok igénylése.

Óvodánk speciális nevelési területe a drámajáték interaktív tevékenység, ezért kiválóan alkalmazható az anyanyelvi nevelésben, fejlesztésben.

Feladataink:

Nevelőtestületünk fontosnak tartja, hogy helyes beszédmodellt nyújtsunk a gyermekeknek. Az anyanyelv szabályainak megfelelő hangsúly, hanglejtés, hangszín alkalmazkodjon a beszélt szöveg kívánalmaihoz. Az óvodába lépő gyermekeket ingergazdag beszédkörnyezettel fogadjuk. Változatos mondszerkesztéssel, szemléletes, képszerű kifejezésekkel mintát adunk a gyermekeknek. Különösen fontosnak tartjuk a nemzetiséghez tartozó gyermekek beszédkulturájának javítását.

Megfigyeljük az óvodába lépő gyermekek beszédét. Az artikulációt, az esetleges beszédhibákat a gyermek egyéni szintjének megfelelő fejlesztési eljárásokkal javítjuk. Sok anyanyelvi játékot alkalmazunk a különféle tevékenységek közben is.

A kisebb beszédhibák javításánál is anyanyelvi játékokkal, a megfelelő szituáció létrehozásával, kérdésekkel, bábozással végezzük a fejlesztést.

A csoportban nem orvosolható beszédhibákat a Pedagógiai Szakszolgálat logopédusa javítja.

A beszéd mellett gondot fordítunk a metakommunikációs jelzések erősítésére, a szituáció és a jelzések megfelelő kapcsolatba hozására.

Tevékenységek:

Gondozási feladatok végzése közben párbeszéd az óvónővel, dajkával, majd a társakkal is.

A társas kapcsolatok alakulása közben az udvariassági szabályok, formulák használata utánzással.

A játékban kialakult, de életszerű helyzetekhez alkalmazkodó beszédfordulatok, kifejezések, szókapcsolatok használata szintén utánzással.

Speciális hangfejlesztő játékok alkalmazásával konkrét beszédhangok utánzása, megfelelő képzése. Anyanyelvi játékok közben óvodapedagógusi irányítással különböző beszédösszetevők speciális gyakorlása.

Bábozás, bábjáték keretében az érzelmi kifejezőképesség kialakulása érdekében hangsúly, hanglejtés, hangmagasság, hangerő változtatásának próbálgatása, gyakorlása.

Munka jellegű tevékenységeknél a konkrét tevékenység megnevezése, az eljárásmód, a folyamat nyelvi megfogalmazása.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás folyamatában a tartalmi megvalósítás sajátosságainak megfelelő nyelvi feladatok utánzása, ill. önálló megfogalmazása.

Óvodáskor végére a gyermekek aktívan használják szókincsüket, elbeszélésük folyamatos, de esetenként szóismétlés és kötőszóhalmozás még előfordul.

Jól tudnak egymásra figyelni, a párbeszédes forma szabályait többnyire megtartják.

Beszédszerkesztésük alkalmazkodik a beszélőtárs gondolataihoz és válaszol arra.

Helyesen használják a névmásokat, névutókat, a igeidőket és igemódokat.

Beszédük képes alkalmazkodni a beszédhelyzethez, az anyanyelvi szabályokhoz. A beszédhangokat tisztán ejtik. Beszédüket érzelmi megnyilvánulásokkal, arcjátékkal, gesztusokkal is kiegészítik.

Gyakran vesznek részt csoportos beszélgetésekben, ahol jól alakul beszédfegyelmük.

A gyermekek megfigyelése folyamatos és tudatos tevékenység. Figyelemmel kísérjük a gyermekek egyéni beszédsajátosságait, szókincsét, beszédfordulatait. (Ingerszegény beszédkörnyezet negatív hatásainak ellensúlyozása.) Sokat és sokszor mesélünk. A gyermekeket ösztönözzük arra, hogy önállóan is próbáljanak meg történeteket, meséket elmondani.

A beszéd fejlesztése érdekében kihasználjuk a természetes lehetőségeket. Egyénileg javítjuk a gyermekek beszédét, közvetett módon nyújtunk mondatmodellekkel beszédmintát. A beszédben gátolt gyermekeket mondóka, kiszámoló, bábozás alkalmával próbáljuk meg beszédre készíteni. A beszédhibákat önállóan és/vagy szakember segítségével időben javítjuk. Az anyanyelvi nevelés feladatainak megvalósítása során kiemelt figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő beszédkultúrájának alakítására.

Az óvoda a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

A gyermeki ismeretszerzésre a tevékenységekbe ágyazottan, az egész nap folyamán lehetőséget nyújtunk. Kiemelt szerepet kap a játékban – mint legfőbb tevékenységben – megvalósuló ismeretszerzés.

A kognitív fejlesztés speciális formája az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek rendszere, amely konkrét feladatok megoldására jöhet létre. Különösen segítheti az ismeretek rendszerezésének folyamatát és további tapasztalatok szerzésére nyújt lehetőséget.

Feladataink:

Óvodánk helyiségeit úgy rendeztük be, a játszóudvarokat pedig úgy, alakítottuk ki, hogy ösztönzőleg hassanak a gyermekek értelmi képességeinek, különösen a képzeletük és a kreativitásuk fejlődésére.

A megismerési folyamatok erősítése, a gondolkodási műveletek fejlesztése érdekében változatos tevékenységeket szervezünk – helyszíni megfigyelések, séták, kirándulások, kísérletezések, szerep- és szituációs játékok, – amelyek során az értelmi képességek egy-egy eleme megfelelően fejlődhet. Különös figyelmet fordítunk az eltérő fejlődési ütemű – hátrányos helyzetű illetve halmozottan hátrányos helyzetű - gyermekekre.

Sokféle manuális tevékenység gyakorlására adunk lehetőséget, amely a környező világ megismerését az esztétikum oldaláról teszi lehetővé.

Figyelünk és felhívjuk a figyelmet a matematikai tapasztalatokra, amelyek különösen jó hatást gyakorolnak a gondolkodás fejlődésére (ítéletek, állítások, következtetések).

Feladataink az alkotóképesség fejlesztésében:

Az alkotó személyiség kibontakoztatásához szükséges a problémahelyzet megteremtése, illetve észrevetetése. Biztosítani kell, hogy a problémák megoldását az ötletek kipróbálása jelentse (kísérletezési lehetőségek, „rossz” választás ellenőrzése, stb.). Nagyon sok tapasztalatot, ismeretet kell a gyermekeknek szerezni (az óvónőnek biztosítani), hogy a meglévő ismeretek rendezése során minőségileg új ismeret jöjjön létre.

Fontos, hogy ha a gyermekek szokatlan módon közelítik meg a jelenségeket, ismerjük fel a kreatív személyiséget. Az alkotóképesség fejlesztésének három területére különös gondot fordítunk:

- Fluencia (az ötletáramlás gazdagsága)
- Flexibilitás (a gondolkodás rugalmassága)
- Originalitás (az ötletek eredetisége)

Tevékenységek:

- szimbolikusjáték, játékos tevékenységek,
- dramatikus játékok, bábozás, bábjáték
- mozgásos játékok,
- éneklés, énekes játékok,
- verselés, mesélés,
- rajzolás, festés, mintázás, origami,
- séták kirándulások,
- spontán és irányított megfigyelések, kísérletezések.

Az értelmi fejlesztés spontán és irányított helyzetekben az egész nap folyamán megvalósuló tevékenység. Minden gyermeknél igyekszünk megkeresni a számára kedvelt elfoglaltságot. Törekszünk arra, hogy sokféle tevékenységben vehessenek részt a gyermekek, a tapasztalatokat többféle érzékszerv útján szerezzék (pozitív megerősítés).

A közösségben tanulnak egymástól, mások tapasztalatai is segíthetik őket a felismerésben. Az értelmi fejlesztés során fejlődnek erkölcsi tulajdonságaik, a tevékenységek közben segítségére vannak egymásnak, és bizonyos fokú toleranciára is szükségük van.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Pedagógiai programunk megszervezésének feltételei

Személyi feltételek

Nevelőmunkánk középpontjában a **gyermek** áll.

A nevelőmunka kulcsszereplője az **óvodapedagógus**, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára.

Óvodapedagógusaink tevékenységük során barátságos, szeretetteljes, ugyanakkor határozott, következetes nevelői magatartásra törekszenek. A gyermekekkel való kapcsolatukat elfogadó, segítő, támogató, pozitív érzelmekre épülő attitűd jellemzi, amely modellt, mintát ad a gyermekek számára. A gyermekcsoport napi életét kellő empátiával, toleranciával irányítják, meghatározzák a csoportok életébe beépíthető programokat, és az egyes szolgáltatások tartalmát és módszertanát.

Óvodánkban gyermekcsoportonként, két felsőfokú végzettségű óvodapedagógus - akik közül többen fejlesztési szakirányú, drámapedagógiai szakirányú vagy közoktatási vezető szakirányú szakképzettséggel is rendelkeznek - és egy szakképzett vagy érettségizett dajka dolgozik. Munkájukat a pedagógiai asszisztensek segítik. A vezetői feladatokat munkamegosztás alapján az igazgató és két vezető-helyettes látja el. A nevelőmunkát közvetve az óvodatitkárok is segítik.

Az óvodapedagógusok és a dajkák kiválasztásának fontos szempontja a végzettség mellett a megfelelő képességek (empátia, tolerancia, gyermekszeretet, kreativitás, határozottság, rugalmasság, következetesség) megléte.

A logopédiai ellátásra szoruló gyermekeinket a Pedagógiai Szakszolgálat logopédusa kezeli. A fejlesztő foglalkozásokat óvodánk fejlesztő óvodapedagógusai tartják. A Pedagógiai Szakszolgálat gyógypedagógusai – amennyiben szükséges – szintén tartanak fejlesztő foglalkozásokat a rászoruló gyermekeknek. A pszichológusuk pedig igény szerint rendelkezésünkre áll.

Helyi óvodai programunk kialakításakor figyelembe vettük az óvodapedagógusok érdeklődését, speciális végzettségét. programunk megvalósítása, szakmai munkájuk fejlesztése, módszertani kultúrájuk gazdagítása érdekében folyamatosan képzik magukat és - anyagi lehetőségeink függvényében - rendszeresen részt vesznek szervezett továbbképzéseken. A korszerű óvodapedagógiai ismereteket beépítik nevelési gyakorlatukba. Az önértékelési rendszerünk fenntartásához, fejlesztéséhez szükséges továbbképzéseket is előnyben részesítjük.

A **szakmai munkaközösségek** biztosítják óvodánkban a belső továbbképzések lehetőségét. Általában két munkaközösséget működtetünk, mindig olyanokat, amelyek elősegítik szakmai fejlődésünket, innovációs elképzeléseink megvalósítását. A munkaközösségi tagság önkéntes, a munkaközösségek autonómiáját biztosítja az óvoda vezetősége. Szakmai fejlődésünket a különböző területek (lásd a mindenkori éves Munkaterv) mentorai is segítik.

Az óvodapedagógusok **csoportba sorolásakor** elsősorban a gyermekek érdekeit vesszük figyelembe. A felmenő rendszer biztosításával erősítjük a csoport óvodapedagógusaihoz való kötődésüket. Az óvodapedagógusok csoportba sorolásának szempontjai, hogy a párok tudjanak együtt, összehangoltan, a feladatokat megosztva dolgozni. Legyenek képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni.

Szakképzett dajkáink a Vas Megyei Pedagógiai Intézet Szakmai- és Szakszolgálat által szervezett dajkaképző tanfolyamon, vagy egyéb OKJ-s képzésen szerezték szakképesítésüket. Az óvodapedagógusok bevonják a dajkákat az egészséges életmód, a közösségi élet és a munka jellegű tevékenységek szokásainak kialakításába.

Kíváncsú, hogy az óvoda valamennyi dolgozójának magatartása minta értékű legyen a gyermekek számára. Ennek érdekében minden munkatársunkkal ismertetjük kitűzött céljainkat, feladatainkat, illetve a köznevelési törvény vonatkozó paragrafusait.

Arra törekszünk, hogy az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája járuljon hozzá nevelőmunkánk eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek fejlesztését speciálisan képzett szakemberek közreműködésével végezzük. Beszéd fogyatékos gyermek esetében, megbízási szerződéssel, a Pedagógiai Szakszolgálat logopédusa működik közre a fejlesztésben. Egyéb a viselkedés fejlődésének, vagy a megismerő funkciók organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő SNI gyermek fejlesztésének segítésére gyógypedagógust alkalmazunk megbízási szerződéssel.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei számára megteremtjük a lehetőséget, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a pedagógiai programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda épületeit, udvarait oly módon alakítottuk ki, hogy szolgálják a gyermekek biztonságát, kényelmét, biztosítsák egészségük megőrzését, fejlődését.

Az óvoda helyiségeit úgy rendeztük be, hogy alkalmasak legyenek a gyermekek mozgás- és játéki igényének kielégítésére, az esztétikum iránti fogékonyságuk alakítására.

Csoportszobáink és a gyermeköltözők tágasak, barátságosak, otthonosak.

Mindegyiknek megvan a sajátos arculata, tükrözik az ott dolgozó óvodapedagógusok egyéniségét, ízlését. A csoportszobák több funkciót töltenek be óvodánkban. A gyermekek játszanak, tevékenykednek, étkeznek, és pihennek bennük. Ennek megfelelően berendezésükkor fontos szempont volt a célszerűség, a bútorok könnyű átrendezhetősége. Falaik világosak, az ablakok nagyméretűek, biztosítják a megfelelő szellőztetést és a természetes megvilágítást. A függönyök teljes mértékben átengedik a fényt, a sötétítők pedig védik a gyermekeket az erős napfénytől. A székhelyen a csoportszobák falait gyermekmagasságban faburkolat borítja. Minden csoportszobánkban játszósarkokat, kuckókat alakítottak ki az óvodapedagógusok a különféle játéktevékenységekhez. Állandó, intim légkört biztosító helye van a mesesaroknak, amely a napi mesélésnek verselésnek, bábozásnak is színtere. A kis kuckók lehetőséget nyújtanak a gyerekeknek az egyedüllétre, a félrehúzódásra. A székhelyóvoda B épületében lévő egyik földszinti csoportszobában ún. dobogó van, amely lépcsőzetes megoldásukkal remek lehetőséget kínálnak a mesélésre, építésre és az intimitást kívánó játékokra, beszélgetésekre.

A kézműves-sarokban találhatóak a gyermekek által biztonságosan használható eszközök, anyagok, amelyeket bármikor elővehetnek. A séták során gyűjtött, vagy otthonról hozott kincseket a kincses ládákban tárolják.

Minden csoportunkban van természet- és élősarok, a termeket és a folyosókat mindenütt zöld növények díszítik.

A berendezési tárgyak gyermekméretűek, esztétikusak. Nagy részük fából készült, a polcok, a beépített szekrények fehérek, lakkozottak.

A játékok, használati eszközök színesek, könnyen tisztíthatók, gyermekmagasságban vannak elhelyezve. Törekszünk a természetes alapanyagú játékszerek beszerzésére.

Minden csoportszobánkban van olyan méretű tükör, amelyben a gyermekek teljes magasságukban láthatják magukat.

Az öltözők berendezése biztosítja a nyugodt öltözködés, vetkőzés feltételeit. Minden gyermeknek jellel ellátott külön ruha- és cipőtartó polca van. Az öltözőkben található a csoportok faliújságai, ezeken a szülők megtekinthetik a gyermekek rajzait, egyéb munkáit és írásos óvónői tájékoztatást kapnak a csoport életéről.

A gyermekmosdókban megfelelő méretű, elegendő számú WC és mosdó áll a gyermekek rendelkezésére.

A **székhelyóvodában** található az igazgatói, az óvodatitkári és az ételmezésvezetői iroda. Itt van a nevelői szoba, amely helyet ad a könyvtárnak és a szertárnak is. Van tornaszoba és egy logopédiai szoba, ahol alkalmanként fejlesztő foglalkozások is zajlanak.

Az „A” épület két földszinti csoportszobája között a válaszfal egyszerűen szétnyitható, ezzel nagy alapterületű teret nyerünk, amely alkalmas a nagyobb lélegzetű óvodai és szakmai rendezvények lebonyolítására.

Az intim beszélgetésekre (pl. óvodapedagógus-szülő, óvodapedagógus-logopédus, óvodapedagógus- pszichológus stb.) a nevelői szobában van lehetőség.

A dajkáknak külön öltöző és zuhanyzó áll rendelkezésre.

A **Szatmár utcai telephelyen** van tornaszoba, kézműves és fejlesztő szoba. Nevelői szoba nincs, az ízlésesen berendezett vezető-helyettesi iroda alkalmas az intim beszélgetésekre, szakmai megbeszélésekre. Külön helyiségben található a telephely könyvtára és szertára.

Az óvodapedagógusoknak és a dajkáknak öltözőhelyiség áll rendelkezésükre.

A **Bocskai utcai telephelyen** és a **sitkei telephelyen** egy iroda helység áll rendelkezésre fogadó órák, logopédiai és fejlesztő foglalkozások, valamint a hitoktatás megtartására.

Óvodánk minden helyisége tiszta, gondozott, esztétikus, beleértve a konyhákat és az előkészítő helyiségeket is.

Mindkét udvarunk gyermekbarát, színterei az egészséges életmódnak, a környezettudatos nevelésnek. Folyamatos fejlesztésükre, alakításukra kiemelt gondot fordítunk.

Udvaraink részletes bemutatását lásd. az „Óvodánk bemutatása” c. fejezetben.

Könyvtárainkban sok korszerű szakirodalmi anyag áll az óvodapedagógusok rendelkezésére.

A szertárak és a könyvtárak eszközállományán kívül minden csoportban van CD lejátszó, vannak gyermek- és szakkönyvek, ritmus- és dallamjátszó hangszerek, bábok, pöttyös- és füles labdák és szemléltető eszközök.

Az óvodai élet megszervezése

Nyitvatartás: Óvodánk egész napos nyitvatartással működik. A nevelőmunkát heti váltásban, a nyitvatartás teljes ideje alatt óvodapedagógusok végzik.

A csoportok szervezése:

A gyermekcsoportok kialakításánál óvodánk székhelyén és várkerületi telephelyén a gyermekek életkorát vesszük figyelembe. Ennek alapján homogén, azaz kis, középső és nagycsoportjaink vannak. A csoportszervezést azonban rugalmasan végezzük, hisz amennyiben a hozzánk jelentkező gyermekek életkori megoszlása szükségessé teszi részben osztott, azaz kis-középső, illetve középső-nagy csoportokat is indítunk.

Nevelőtestületünk az alábbi szempontokat figyelembe véve döntött az osztott, illetve részben osztott csoportok szervezése mellett:

- a közel azonos korú gyermekek életritmusa, érdeklődése, terhelhetősége közel azonos képet mutat (természetesen lehetnek, vannak jelentős eltérések, de ezeket a szükséges fejlesztéssel kompenzáljuk),
- a gyermek fejlődését jól szolgáló kortársi csoporthatások ebben a szervezési formában jobban érvényesülnek,
- a szülők döntő többsége a csoportszervezésnek ezt a módját várja tőlünk.

A Szatmár utcai, Bocskai utcai és sitkei telephelyeinken vegyes életkorú csoportokat működtetünk.

A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Napirend: A csoportok napirendje folyamatos, rugalmas, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.

Kialakításakor a csoport két óvodapedagógusa figyelembe veszi:

- a gyermekek életkorát, szükségleteit, tempóját,
- a különféle tevékenységformákat,
- a csoport és az óvoda sajátosságait,
- az évszakok adta lehetőségeket.

A napirend biztosítja a gyermekek életkorának megfelelő helyes életritmust. Kiemelt szerepet kap benne a **játék**, mint az óvodások alaptevékenysége. Elegendő időt nyújt a gyermekek testi-lelki fejlődését elősegítő gondozásra és az élettani szükségletet jelentő pihenésre.

A délutáni pihenés (alvás) a legnagyobbaknál nyáron nem kötelező, de a gyerekek egyéni igényei alapján biztosítjuk ezt a lehetőséget.

A napirendben az étkezések, a pihenés és a szervezett tevékenységek időpontja behatárolt, minden más kötetlen. Ügyelünk a tevékenységek egymásra épülésére, és a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására. Vannak rendszeresen visszatérő napirendi elfoglaltságok, melyek az állandóság és a folytonosság megteremtésével érzelmi biztonságot nyújtanak a gyermekeknek.

Csoportjainkban a gyermekek folyamatosan, tízóraznak és uzsonnáznak. Az ebédelés a csoportok életkori sajátosságait figyelembe véve egységes időpontban történik.

A napirendben kizárólag az óvodapedagógusok által szervezett tevékenységek időpontját rögzítjük.

Tevékenységek és ajánlott időtartamuk a napirendben

Tevékenységek	3-4 évesek számára		4-5 évesek számára		5-6-7 évesek számára	
	szept. 1.- máj. 31.	jún. 1.- aug. 31.	szept. 1.- máj.31.	jún. 1.- aug. 31.	szept. 1.- máj. 31.	jún. 1. aug. 31.
Játék és egyéb tevékenységek	4 óra	4 ¾ óra	5 óra	6 óra	5 ¾ óra	6 ¾ óra
Előkészület az étkezéshez, étkezés	2 óra	1 ¾ óra	1 ½ óra	1½óra	1 óra	1 óra
Öltözés, testápolási teendők	1 ¾ óra	1 ½ óra	1 ¼ óra	1 óra	1 óra	1 óra
Pihenés (alvás)	2 ½ óra	2 ½ óra	2 óra	2 óra	1 ½ óra	1 ½ óra

A helyes életritmus kialakítása érdekében javasoljuk a szülőknek, hogy lehetőség szerint hétvégén és az óvoda nyári zárva tartása idején is alkalmazkodjanak az étkezések és a pihenés óvodai időpontjához.

Hetirend:

A hetirend kialakítása a csoport két óvodapedagógusának kizárólagos joga, de szükséges a többi csoporttal való folyamatos egyeztetés (pl. a szertár eszközei, logopédiai szoba és tornaszoba használata, mozgásfejlesztő eszközök stb.)

A tevékenységekben megvalósuló tanulás szervezeti és időkereteinek, illetve módszereinek megválasztása az óvodapedagógusok kompetenciája. A nagycsoportosok különféle elfoglaltságai (tehetséggondozáson, fejlesztő, illetve logopédiai foglalkozáson való részvétel) meghatározott hetirend szerint zajlanak.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás javasolt munkaformái

Makrocsoportos	Mindennapos mozgás; Verselés, mesélés; Drámajáték Ének, zene, népi játék, tánc
Mikrocsoportos	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka A külső világ tevékeny megismerése
Egyéni	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A csoportos foglalkozások tervezése, szervezése a nevelési év folyamán, szeptember 1-től május 31-ig heti bontásban történik.

A nyári hónapokban a gyermekek kedvük szerint énekelnek, mozognak, rajzolnak, mintáznak. Minden nap mondunk mesét és verset nekik, beszélgetünk velük a környezet jelenségeiről, eseményeiről.

Nyári élet:

Nyaranta a lecsökkent gyermeklétszám következtében összevont csoportokkal dolgozunk.

Igyekszünk olyan nyári életet szervezni, hogy azok a gyermekek is szívesen járjanak óvodába, akiknek az óvónőjük a szabadságát tölti. A gyermekek az étkezések és az alvás kivételével lehetőség szerint az egész napot az udvaron töltik, ahol a szabad, kötetlen mozgáson, játékon kívül biztosítjuk a pancsolás, a hűsölés lehetőségét. A szabad levegőn való tartózkodás természetesen az egészségvédelmi szempontok maximális figyelembevételével történik (folyadékpótlás, fényvédő krém használata, a kritikus időszakokban a gyermekek nem tartózkodnak a napon).

Gondozás:

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. A gondozási feladatok végzésénél a gyermekek egyéni szükségleteit maximálisan figyelembe vesszük, a gyermekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő követelmények teljesítésére ösztönözzük. Fontosnak tartjuk, hogy a gondozási tevékenységek közben segítsük a gyermekek önállóságának fejlődését, hogy egymás segítésére neveljük őket. Az óvodapedagógus modell szerepének segítségével, a dajka segítő közreműködésével alakítjuk a megfelelő szokásokat.

Nevelőmunkánk tervezését, a gyermekek megismerését és fejlesztését, fejlődésük nyomon követését az oviKRÉTA felületén végezzük. Pedagógiai Programunk alapján végzett nevelőmunkánkat a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével valósítjuk meg.

Hagyományos ünnepeink, rendezvényeink:

Ünnepnapjainkon az egész óvoda „ünneplő ruhát” ölt. Feldíszítjük a folyosókat, csoportszobákat, az ünnep sajátosságait tükrözik a faliújságok. A gyermekek és a felnőttek ünnepi ruhája is jelzi a különleges, az óvoda hétköznapijaitól eltérő alkalmat.

Az ünnepeket az érzelmi előkészítés, a ráhangolódás előzi meg. Az óvodapedagógusok maguk döntik el, hogy mennyi ideig és milyen módon készülődnek csoportjukkal az egyes ünnepekre. A közös ünnepléssel a gyermekekben erősítjük az összetartozás élményét, az esztétikus környezettel fejlesztjük a szép iránti igényüket, példát adunk nekik az ünnep megkívánta viselkedéshez, viselethez.

A gyermeki élet ünnepei óvodánkban:

Mikulás – december,

Karácsony – december,

Farsang – február,

Húsvét – április,

Anyák napja – május,

Gyermeknap – május,

Középső-nagycsoport ballagása – május,

Nagycsoportok ballagása május - június.

A gyermekek születésnapja: minden hónap utolsó csütörtökjén csoportonként felkészítjük az adott hónapban született gyermekeket (az óvodapedagógusok ajándékot készítenek).

Megemlékezés: az 1848-as forradalom évfordulójáról. Minden csoport virágot visz a városközpontban álló Petőfi szoborhoz. A nagycsoportosok megtekintik a Nádasdy Ferenc Múzeum állandó huszárkiallításának részleteit az óvodapedagógusok egyéni tervezése szerint.

Ünnepeinkkel kapcsolatos hagyományaink:

Ünnepnapjainkon a nagyok közös ünneplésre hívják a szomszédos kicsiket, és maguk készítette ajándékkal kedveskednek nekik.

Karácsonykor minden csoportban mézeskalácsot sütnek a gyermekek.

A szülők karácsony és farsang előtt munkadélután keretében segítenek a készülődésben.

Egyéb rendezvényeink, hagyományaink:

Minden márciusban nyílt napot szervezünk a hozzánk jelentkező gyermekek és szüleik számára azzal a céllal, hogy leendő óvodásaink a szüleikkel együtt töltsenek néhány vidám órát az óvodában, ismerkedjenek az óvodapedagógusokkal, az intézménnyel.

Az ELTE RPSZKK bázisóvodájaként évente áprilisban rendezünk drámajáték szakmai napot. Drámajáték napunkon a drámával való nevelés, fejlesztés gyakorlati alkalmazásának bemutatására helyezzük a hangsúlyt. Az érdeklődő kollégák – elismert szakemberek irányításával - a gyakorlatban próbálhatják ki mindazoknak a játékoknak, drámamódoknak az alkalmazását, amelyek az óvodás gyermekek képesség- és személyiségfejlesztésében hatékonyan alkalmazhatók.

Májusban tartjuk az „ÓVÓ KEZEK” Alapítvány vagyonát gyarapító bevételes rendezvényünket a Várkerületen. A szülőkkel közösen rendezett majálist - melyen hagyománnyá vált a Népijáték, néptánc tehetséggondozó csoport fellépése - szponzorok, vállalkozók is támogatják.

Az „ÓVÓ KEZEK” Alapítvány, a „Gyermekeinkben a jövő” Alapítvány és az „ŐzMaMó” Alapítvány is decemberben Karácsonyi vásár keretében szervez bevételes rendezvényt a feladatellátási helyeken. Ebben az esetben is számíthatunk a szülők, szponzorok támogatására.

Hagyománnyá vált a nagycsoportosok júniusi kirándulása valamelyik közeli településre. Pl. Múzeumfalu, Kalandvár Szombathely; Kőszeg. A középső csoportosok úti célja: Jeli Arborétum; Ság-hegy; Sitke. A kiscsoportosok kirándulásait Sárváron belül szervezik meg az óvodapedagógusok.

Rendszeresen részt veszünk az iskolák és más intézmények által szervezett programokon is: sportversenyek, rajzversenyek, mesemondó verseny stb.

A városi rendezvényekbe is bekapcsolódunk, pl. az idősek, kismamák köszöntése stb.

A csoportoknak vannak egyedi hagyományai is (szüret, szalonnasütés stb.). Ezeket az óvodapedagógusok szervezik és a szülők segítségével bonyolítják le.

ÓVODÁNK KAPCSOLATAI

Kapcsolat a családdal

A szülő, a gyermek és a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt **szolgálja biztosítja** a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés.

Az együttnevelés során elismerjük a család elsődleges szerepét, a szülőt nevelőpartnerként tiszteljük, akkor is elfogadjuk, ha a családi nevelésben hiányosságokat tapasztalunk. Kapcsolatunk alapja a bizalom, az őszinte odafordulás. Szükség esetén segítséget nyújtunk, igyekszünk megkeresni a segítségnyújtás családhoz legjobban illeszkedő megoldásait. Figyelembe vesszük a család szokásait, sajátosságait, és igyekszünk **az együttműködés során érvényesíteni a családközpontú intervenciós gyakorlatot**, azaz tapintatosan befolyásolni a jó szokások alakítását.

Diszkréten kezeljük a család életével kapcsolatos információkat, tiszteletben tartjuk a családok belső életét és ügyeit.

Óvodánk pedagógiai programjának kialakításában, bevalásának figyelemmel kísérésében az SZK és az Óvodaszék által a szülők is részt vettek, illetve vesznek.

Az óvodánk által a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.

Az óvoda és a család (óvodapedagógus-szülő) kapcsolattartásának formái a következők: naponkénti beszélgetés, szülői értekezlet, fogadó órák, Szülők iskolája, családlátogatás, közös programok, kézműves foglalkozások, munkadélutánok, játszódélutánok, rendezvények, nyílt nap a leendő óvodásoknak és szüleiknek.

A szülő tájékoztatása a gyermek fejlődéséről:

- az őszi és a tavaszi felméréseket követő fogadórakon,
- amennyiben a gyermek fejlődési mutatói alapján az óvodapedagógus indokoltnak látja,
- a szülő kérésére az óvodapedagógussal előre egyeztetett időpontban.

A szülő az alábbi módon segítheti nevelőmunkánkat:

- betartja az óvoda házirendjében megfogalmazottakat,
- alkalmazkodik gyermeke csoportjának szokás- és szabályrendszeréhez,
- a gyermekével kapcsolatos gondjait őszintén megbeszéli az óvodapedagógussal, törekszik az együttnevelésre,

- javaslataival, véleménye elmondásával hozzájárul nevelő-oktató munkánk hatékonyságának növeléséhez,
- aktívan részt vesz a szülőértekezleteken, a közös programokon, a tárgyi feltételek javítását szolgáló közös munkákban,
- megfontolja az óvodapedagógus szakmai tanácsait.

Nevelőtestületünk az alábbi módon és formában nyújt segítséget a szülőnek gyermeke helyes neveléséhez:

- a családlátogatás során az óvodapedagógusok megismerkednek a gyermek szociokulturális hátterével,
- a szülő bizalmának elnyerése érdekében:
 - valódi érdeklődéssel, segítő szándékkal fordulunk felé,
 - a gyermekéről való közléseit előítélet és mindenfajta ítékezés nélkül fogadjuk,
 - a kompetenciahatárokon belül segítünk a gyermekével kapcsolatos problémái megoldásában,
- a harmonikus óvodapedagógus-szülő kapcsolatot, a gyermek megfelelő fejlődése érdekében, felhasználjuk a szülő szemléletmódjának formálására:
 - helyes nevelői magatartás közvetítése,
 - szakmai tanácsadás a gyermeknevelésről, a problémákról és azok megoldásának lehetőségeiről,
 - a megzavart szülő-gyermek kapcsolat javításának segítése, egyengetése, a szülő figyelmének gyermekére való irányítása,
- folyamatosan - napi, heti rendszerességgel - tájékoztatjuk a szülőt gyermeke óvodai életéről, tevékenységeiről, viselkedéséről,
- közvetítői szerepet vállalunk a szülők és külső szakemberek kapcsolattartásában,
- adott esetben hangsúlyozzuk a családlátogatás fontosságát,
- törekszünk a szülői értekezletek tartalmi, formai fejlesztésére: a témával kapcsolatos szülői igények felmérése, figyelembevétele, klubjellegű, kötetlen beszélgetések stb. (a csoportok óvodapedagógusai keresik az optimális megoldást),
- a nyílt napok (kivéve a leendő óvodásoknak tartott nyílt napot) helyett biztosítjuk, hogy a szülő az óvodapedagógussal történő egyeztetés után bármikor bemehet a csoportba, megfigyelheti a gyermekét, együtt tevékenykedhet, játszhat vele,
- a családok egymáshoz közelítése, annak elősegítése, hogy megismerjék egymás nevelési szokásait.

Külső kapcsolataink

A **Városi Bölcsődével** az átmenet megkönnyítése, a folyamatosság biztosítása érdekében tartjuk a kapcsolatot. (Gondozónőikkel folytatott tapasztalatcsere, a bölcsődéből érkező gyermekeknek nyílt-napot tartunk.)

Több **óvodával** is tartunk szakmai kapcsolatot tapasztalatcsere céljából. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában nyitottak vagyunk és szívesen vállaljuk a kezdeményező szerepet. Törekszünk a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében a külhoni magyar óvodákkal is szakmai kapcsolat kiépítésére.

Az **általános iskolákkal** (állami és egyházi) kapcsolattartásunk a kölcsönös nyitottságon alapul. Az iskolák már kialakult hagyományok szerint hívják a nagycsoportosainkat közös rendezvényekre. Az átmenet problémáját megkönnyíti az a tény, hogy az iskolák egyre inkább tudomásul veszik, hogy az óvoda nem „kisiskola”. A tanítónőikkel rendszeres, tartalmas az együttműködésünk, ez elősegíti a gyermekek zavartalan iskolakezdését.

A speciális nevelési és egészségügyi intézményekkel – **Pedagógiai Szakszolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottsága** – való kapcsolatunk megkönnyíti a lemaradást mutató gyermekeink fejlesztését, felzárkóztatását, megfelelő iskolatípusba való irányítását.

A **közművelődési intézmények** - könyvtár, művelődési ház, múzeum - sajátos lehetőségeit tudatosan használjuk nevelőmunkánkban.

A **védőnők** negyedévente (illetve szükség szerint) tisztasági vizsgálatot végeznek óvodánkban. Kérésünkre speciális programjaink megvalósításában is segítenek.

Óvodánk fenntartójával – **Sárvár Város Önkormányzata** – korrekt, építő jellegű a kapcsolatunk. A fenntartó részéről odafigyelést, segítő szándékot, munkánk elismerését tapasztaljuk.

Szoros kapcsolatban állunk a Zalaegerszegi **POK**-kal és a **ELTE Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központtal**. Óvodánk a **ELTE RPSZKK** bázisóvodája „A drámajáték alkalmazása az óvodai életben” és a „Vizuális nevelés” területén.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Játék

*„Az különös.
Gömbölyű és gyönyörű,
csodaszép és csodajó,
nyitható és csukható,
gomb és gömb és gyöngy, gyűrű.
(Bűvös kulcs és gyertya lángja)”*
Kosztolányi Dezső: A játék

A játék az óvodai nevelés legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A szabad játékfolyamat a kisgyermek elemi, pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A játék a kisgyermek számára kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység.

Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, bevonható, segítő, kezdeményező társ marad a szabad játékfolyamatban. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, **kreatív** gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Feladataink:

A játékhoz megfelelő helyre, időre, egyszerű, alakítható játékeszközökre, **esztétikus** anyagokra és meghatározó élményekre van szükség. A játék feltételeinek megteremtése elsődleges feladatunk. Életközeli, pozitív tapasztalatokat biztosítunk az élménynyújtáshoz, amely a szabadjáték alapját képezi. A játék tartalmasabbá tétele érdekében támaszkodunk a gyerekek egyéni élményeire és sok közös tevékenységet szervezünk. Változatos, esztétikus eszközök

beszerzésére törekszünk és biztosítunk szabadon felhasználható anyagokat, eszközöket is a gyermekek játékához.

A játékban a gyermekek megvalósíthatják saját elgondolásaikat, ezáltal fantáziájuk, hangulataik, érzelmeik szabadon megnyilvánulhatnak.

Megfigyeljük a gyermekek szerepvállalásait; arra törekszünk, hogy változatos szerepeket vállaljanak. A félénk, passzív gyermeknek segítünk, hogy ők is bekapcsolódjanak a közös játékba.

A játékirányítás lehetőleg indirekt, de a gyermekek konkrét segítséget is kapnak a játékban, ha igénylik azt. A játékban rejlő felzárkóztatás lehetőségeit tudatosan keressük és tervezzük. A gyermek játékának megfigyelésével a személyiségfejlesztés lehetőségeinek változatos módját térképezzük fel és a kínálkozó helyzetek kihasználására törekszünk.

Különös gondot fordítunk a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű, az ingerszegény környezetben élő gyermekek játékának gazdagítására. Esetükben a feladatokat fokozott gondossággal tervezzük, és különösen sok alkalom, élmény biztosítására törekszünk.

Az otthoni játékfeltételek megismerése után tanácsot adunk a szülőknek a játékválasztáshoz (játékvásárláshoz), biztatjuk őket a gyermekükkel való együttjátszásra.

A játék különböző fajtáinak segítségével a gyermekek változatos módon fejleszthetők. A különféle dominók, érzékelő-, memória-, és társasjátékok segítségével sok speciális képesség-fejlesztés végezhető. A finommotorikai képességek fejlesztését segítik pl. a gyöngykirakók, gyöngyök, puzzle játékok, LEGO elemek stb. A drámajátékban különösen az együttműködési képesség, a csoportban való tevékenykedés, az interaktív cselekvés, a kreativitás fejlődik.

Az óvodás gyermek alapvető tevékenységében – a játékban – különös gondot fordítunk a kreativitás kibontakoztatására. Törekszünk arra, hogy a gyermekek megbecsüljék egymás alkotásait. Az elkészült produktumok védelme, megbecsülése segíti a gyermekek szocializációját a játékban.

Játékfajták

Gyakorlójáték

Kiindulópontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, amely ismétlésre készíteti a gyermekeket. Ismerkedik a felhasznált anyagok, eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével. A sokszori ismétléssel, gyakorlással a különböző funkciók fejlődnek.

3-4 éves korban a hangok, szótagok, szavak, dallamok, a halandzsa játékos szabály szerinti ismétlése: ritmus és a hozzá kapcsolódó mozgás a lényeg.

Játékeszközök, játékszerek rakosgatása a maguk alkotta szabály szerint. Homokszórás, kavarási, gyúrás, papírtépés, mázolás örömmel végzett, hosszan tartó foglalatosságok.

5-6 éves korban a gyakorlójáték tartósan csak akkor jelentkezik, ha a gyermek a fejlődésben lemaradt, képességei fejletlenek, tapasztalatai élményszegények.

Szimbolikus játék

A leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta. A gyermekek szimbolikus játéka tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket és az ehhez fűződő élményeiket tükrözi. Feltételezi a gyermekek önállósodását, kezdeményezését. A gyermekek a játékban különösen a hozzájuk érzelmiileg közel álló felnőtteket és társaikat utánozzák.

A szimbolikusjátékban az egymás mellett élés elemi szabályait megtartják. Képesek olyan játékok kezdeményezésére és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak, amelyben a résztvevők különböző jellegzetes műveleteket végeznek.

Később kialakul a kisebb-nagyobb csoportban való együttjátszás igénye.

Megértik környezetük egyszerűbb jelenségeit és képesek ezeket játékukban újra alkotni.

Kötődnek a szerepekhez. A játék témájának megfelelően megszervezik az egyszerűbb közös játékokat, kiválasztják a szükséges játékszereket.

Az óvodáskor végén megértik és elfogadják játszótársaik elgondolását.

Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz, le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről.

Vállalják a számukra kedvezőtlenebb szerepeket is.

Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyikben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolatait.

Barkácsolás

A gyermekeknek az általuk játszott élethelyzetekben számos eszközre van szükségük. Alkalomadtán maguk készítik el ezeket az eszközöket. A barkácsolás a játék igényéből indul ki. 3 éves korban a gyermekek bevonásával készítünk kevésbé munkaigényes kiegészítő játékszereket, a gyermekek szeme láttára végezzük az elromlott játékok javítását, festését.

4 éves korban a gyermekek segíthetnek az óvónőnek a játék javításában.

5 éves korukban ösztönözzük őket egy-egy játékhelyzethez való eszköz elkészítésére, segítünk nekik az elkészítésben.

Az óvodáskor végén a barkácsolás, a szerepjáték és bábozás természetes eszköze, alkotórésze, kiegészítője.

Bábozás

A szerepjátékot gyarapítja, ha a gyermekek irodalmi élményeiket szabadon választott módon dramatizálják. Feltétele az érzelmi motiváltság. Gondoskodunk különféle eszközökről, jelmezekről. A bábjátékban a gyermekek közvetlenül nyilvánulnak meg. Játéktevékenységük a környezethez való viszonyukat, az átélt cselekvés vagy történés általuk felfogott tartalmát tükrözi. A gyermek a bábót azért is közel érzi magához, mert a még nála is kisebb cselekvéseit, sorsát ő irányíthatja.

3-4 éves korban a bábu mozgása kelti fel a gyermekek érdeklődését.

Van a csoportban néhány olyan bábu, amelyet az óvodapedagógus állandóan használ.

4-5 éves korban a gyermekek már báboznak (esetleg) óvodapedagógusi segítséggel.

6-7 éves korban a gyermekek bábjátéka a maguk készítette bábokkal folyik. Meséből, elképzelt jelenetektől önállóan is létrehoznak bábjátékot maguk és a társaik örömeire.

Drámajáték

Óvodánkban kiemelt szerepe van a drámajátéknak.

Elősegíti a gyermekek kreativitásának, éntudatának, emberismeretének kialakulását, térbeli tájékozódó képességének, mozgásának javulását. A drámajáték segít alkalmazkodni az aktuális beszédhelyzethez, segíti a metakommunikációs jelek felismerését és alkalmazását. Jó hatással van a társas kapcsolatok alakulására. Fejleszti a gyermekek képzelőerejét, kreativitását, segíti az önálló gondolkodást. A drámajáték az erkölcsi nevelésben is kiválóan alkalmazható módszer, mert segít a helyes magatartás megérettetésében.

A közös együttjátszások során a játékok keretét a pedagógus adja, de a gyermekek szabadon tevékenykedhetnek. A drámajáték során sem sérülhet a játék önkéntes és örömszerző funkciója.

A drámajáték elemeit felhasználjuk az óvodai nevelés minden területén.

Tevékenységek: csoportos együttjátszás az átélt élmények feldolgozására:

- különféle cselekvésmódok kidolgozása és bemutatása az adott szituációnak és a saját képességeknek megfelelően,
- improvizatív játékok (bármivé válhat) „tervezése” és lebonyolítása,
- kommunikációs, kapcsolatteremtő játékok, koncentrációs gyakorlatok,
- lazító, tapintó, érzékelő játékok.

Építő, konstruáló játék

A gyermekeket az alkotás öröme, a sokféleképpen összeállítható játékszerek és építőelemek fölhasználása ösztönzi a konstruálásra. A valamit alkotni igénye, öröme, kreativitásuk mellett értelmi és társas képességeiket is sokoldalúan fejleszti.

Lehetővé tesszük számukra az összerakás, a szerkesztés örömét, hozzásegítjük őket az eredményes megoldáshoz

A gyermekek a konstruáló, építő elemekből játékszereket is tudnak alkotni, ezeket leírás alapján is képesek elkészíteni. Az építés, a konstruálás gyakran kapcsolódik a szerepjátékhoz is. Arra készítjük őket, hogy az elemekből a valóság tárgyaihoz, játékszerekhez vagy egyszerű modellekhez hasonlót készítsenek.

Az óvodáskor végére az alkotásaikat már önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozzák létre, képesek a különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására.

Szabályjáték

A játék jellegéből következik a szabályok pontos betartása, a szabályoknak megfelelő viselkedés. A gyermekek akár nyernek, akár veszítenek, tanulják a helyes magatartás alapvető formáit: szerénység, mértéktartás, eredményességre törekvés.

A nagyok csoportjátéka fejleszti a közösségi érzést és a felelősség-tudatot. A szabályjátékok egyes fajtái főként a gyermekek mozgását, mások elsősorban értelmi képességeiket fejlesztik.

Az énekes és mozgásos játékok a szabályjáték speciális fajtáját jelentik. Eleinte azokat a szabályjátékokat szeretik a gyermekek, amelyek kielégítik mozgásszükségletüket, szabályai egyszerűek, a tartalmuknál fogva közel állnak hozzájuk (nincs különösebb kötöttség, és nem szükséges hozzá az egész csoporttal való együttműködés).

4-5 éves korban olyan szabályjátékokat is tudnak játszani, amelyek megkívánják, hogy a győzelem érdekében lemondjanak egyéni érdekeikről, közösen örködjenek a szabályok felett.

Óvodáskor végén a nagyobb ügyességet, nagyobb szellemi erőfeszítést igénylő játékokat szeretik. Képesek a bonyolultabb szabályjátékok megtanulására és gyakorlására és nagy kedvvel, örömmel játsszák ezeket. Figyelmeztetik egymást a szabályok megtartására; megengedett az egészséges versengés, tanulják a kudarc, a sikertelenség elviselését.

Az erkölcsi normák megalapozása érdekében célunk az együttműködési készség, a kitartás, a kudarcűrő képesség erősítése, a jó közérzet biztosítása, a cselekvésre (játékra) készítő légkör kialakítása.

Nevelőtestületünk nagyon fontosnak tartja, hogy a játékidő elsőbbséget élvezzen minden egyéb tevékenységgel szemben!

Óvodánk napirendjében, időbeosztásában, a játékos tevékenységszervezésben kiemelt jelentősége van a játéknak, ezen belül is előtérbe helyezzük a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését.

Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a **többnyire mozgásokkal is** összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek. Ezek a ritmusukkal, a mozdulatok és a szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményt nyújtanak, **eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.**

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője, életkorilag pontosan megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. A mese – a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat, mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az **életrajzi** mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a gyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A mesehallgatás **intim állapotában során** a gyermek belső képvilágát jeleníti meg, annak folyamata a gyermeki élményfeldolgozás legfontosabb formája. A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből válogatunk, melynek során szükség van még a **tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.**

Feladataink:

Legfontosabb feladatunk, hogy barátságos légkör biztosításával, megfelelő elfogadó magatartással megteremtjük a feltételeket az irodalmi neveléshez. Nagyon sok mesét, verset, mondókát gyűjtünk és tanulunk meg könyv nélkül. Törekszünk a helyi mesehagyományok feltérképezésére. Változatos mondóka-, vers-, meseanyag összeválogatásával a csoportnak kedves repertoárt alakítunk ki.

Törekszünk a mondókák, mesék, versek hangulatát jól tükröző élményszerű előadásra.

A mesekönyvek nézegetéséhez megfelelő helyet, időt, alkalmat biztosítunk, **ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást.** A bábozás feltételeinek megteremtésével az élményfeldolgozás egyéni módját segítjük.

Teret adunk a gyermekek saját vers-, és mesealkotási kezdeményezéseinek, hisz ez, mozgással és/vagy ábrázolással kombinálva az önkifejezés egyik módja.

Az irodalmi anyagokat a következő témakörből válogatjuk:

- egy-két történetet tartalmazó, kevés szereplőt felvonultató egyszerű mesék, láncmesék,
- költők gyermekeknek írt rövid, vidám, humoros versei,
- két-három epizód összekapcsolásával szerkesztett prózai állatmesék, halmozó, és láncmesék, egyszerűbb szerkezetű tündérmesék,
- írók megformálta történetek hasonló korú kisgyermekről, állatokról, állatkölykökről,
- természeti jelenségekről, környezetük állatairól, növényeiről szóló, ill. társakkal való közös játékhoz való mondókák,
- a gyermekek élményvilágára épülő, ünnepi alkalmakhoz kapcsolódó szép magyar versek,
- óvodás korcsoportnak való – népmese-gyűjteményekből kiválasztott – magyar népmesék,
- néhány, más népek, **nemzetiségek** meséiből választott egyszerű mese.

A verseket és a meséket a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből válogatjuk

Az irodalmi nevelésben a gyermek befogadó személy.

A megfelelő légkör, csend, nyugalom megteremtése elősegíti, hogy a gyermek az irodalom által közvetített jelenségtartalmat belső képek létrehozásával megértse, befogadja. A mondókához kapcsolódó mozgások, játékok végzése természetes. Kiemelik, megerősítik a szövegben megjelenő tartalmat, fokozzák a játék lendületét. A versek mondogatása alkalomhoz kapcsolódik. Témájáról, hangulatáról, a benne található ismeretekkel művészi fokon egészíthető ki a gyermek más irányú tevékenysége, fejezhető ki hangulata, érzelmi állapota.

A mesék gyakori hallgatása a gyermeket is mesélésre készítheti. Bábok vagy csupán a szó segítségével képessé válik arra, hogy ő is próbálkozzon meséléssel, történetek elbeszélésével.

A bábozásban – mint tevékenységben – a bátortalanabb gyermek is megnyilvánulhat.

A mesét közvetítő könyvek nézegetése segíti a gyermeket abban, hogy értse és szeresse a könyvet.

Az óvodáskor végére a gyermekek mesehallgatási szokásai megszilárdulnak, szívesen hallgatnak és kezdeményeznek mesét, a mesemondás feltételeinek megteremtésén maguk is fáradoznak.

A mese megragadja képzeletüket, ezt más tevékenységekben, pl. ábrázolásban, játékban is képesek megjeleníteni. A kedvelt mesehősök történései megjelennek bábozásukban, játékaikban, dramatizálásukban, beszélgetésükben.

Kedvelik és megértik a folytatásos meséket, verses meséket, meseregényeket.

Az óvónő kezdeményezésére történeteket, meséket találnak ki, folytatják az elkezdett mesét, vagy továbbfűzik egymás kitalált történeteit.

A meséskönyvek képei között jól eligazodnak, szívesen forgatnak könyveket és vigyáznak rájuk. Van kedvenc mesehősük, a mesében elhangzottakból beszédfordulatokat alkalmaznak.

Óvodánkban a gyermekek naponta hallanak mesét változatos formában.

A mese és versehallgatás **intim** állapotát hangulati elemekkel, szokások, **rítusok** kialakításával is erősítjük, **melyek segítik a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.**

Az érdeklődés felkeltésére a szöveg, mozgásos játék, ill. a szép és kifejező előadásmód szolgál (kevés képi megjelenítés).

A mesehallgatás időtartama alatt különösen figyelünk arra, hogy a gyermekek egymást ne zavarják; az egymás iránti toleranciát megfelelőképpen preferáljuk.

A délutáni elalvás előtt az életkori sajátosságokat figyelembe véve mindig mesélünk.

Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik a zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. **A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az**

évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Az ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. Az ölbeli játékok, a népdalok, a népi gyermekjátékok, a gyermeki néptáncok és játékok örömet okoznak a gyermekeknek és a népi, nemzeti hagyományok megismerését, továbbélését segítik. **Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.**

Feladataink:

Az óvodapedagógussal szemben elvárás, hogy zeneileg állandóan képezze magát, teremtsen meg a zenei nevelés alapvető feltételeit: megfelelő hely, idő, légkör és az életkornak megfelelő dal-, és zenei anyag biztosítása.

Feladatunk az énekelgetés, dúdolás; példaadás, érzések, hangulatok zenei kifejezésére. A spontán lehetőségek kihasználásával törekszünk a tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások erősítésére.

Kiváló eszközöket biztosítunk a ritmusképzéshez, hallásfejlesztéshez.

A spontán lehetőségek kihasználásán túl feladatunk a tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megtervezése az éneklési készség, a hallásfejlesztés, ritmusképzés, a zenei emlékezet, a belső hallás és a zenei kreativitás szempontjából.

Figyeljük a visszahúzódó gyermekeket és megpróbáljuk felfedezni a távolmaradás okát.

Tevékenységek:

Énekelgetés, dúdolás, mondókázás, felnőtt – gyermek játéka egymással. Dalhoz, mondókához kapcsolódó mozgások utánzása, egyszerű mozgások kitalálása. Különböző testmozgásokkal egyenletes tempó, ritmus, ütemhangsúly és motívumhangsúly kiemelése, szünet érzékeltetése. Ritmusjátékos hangszerek megszólaltatása: egyenletes löktetés, ritmus, ütemhangsúly, motívumhangsúly kiemelése.

Magasabb és mélyebb hangok megfigyelése beszédben, oktáv, kvint, terc különbséggel énekhangban és hangszeres zenében.

Halk – hangos különbségének felismerése, alkalmazása egyénileg is énekben, beszédben, zörejekben.

Zörejhangok megkülönböztetése, létrehozása eltérő, ill. egymáshoz közel álló zörejek esetében: tárgyak, emberi hangok, ritmusjátékos, ill. dallamjátékos hangszerek, a környezet hangjai.

Dalokhoz kapcsolódó egyszerű táncmozdulatok: kilépés, zárás, dobbantás, sarokkoppantás, forgások.

A drámajáték elemei a zenében: hangulatok, tárgyak, személyek, szituációk kifejezése. Hangjátékok, csendjátékok. Zenehallgatás különböző témájú, hangulatú énekes és zenei művekből.

Gyermekdalok, megszemélyesített gyermekversek, hangszeres művek hallgatása élő zenében vagy hangfelvételtől.

Az óvodáskor végén a gyermekek önállóan, szép kiejtéssel, tisztán énekelnek (c – c' között). A mondókákat a magyar beszédnek megfelelően mondják csoportosan és egyénileg is. Dalokat önállóan is kezdenek. Egyszerű dallam-motívumokat tisztán énekelnek vissza, tempót tartanak, ismert dalt szöveg nélkül is dúdolnak, zümmögnek.

Felismerik a magas és mély közti különbséget, - maguk is tudnak dalt magasabban, ill. mélyebben kezdeni, folytatni. Jól ismert dallam-motívumot térben kézzel is képesek mutatni – (visszaéneklésnél a dallamvonal irányát jelzik.)

Tudják a dalokat jelre váltogatva hangosan és halkán énekelni, a dallamot elbújtatni, felelgetős játékot önállóan énekelnek. Ismerik a halk – hangos közti különbséget, kifejezik énekkel, tapssal, beszéddel.

A zenei fogalom-párokat dinamikai különbséggel együtt felismerik, megvalósítják.

Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, kezdő-, belső-, záró-motívumról, ismert dalt, mondókát ritmusáról is.

Ismernek néhány hangszert: hangjukat, anyagukat, hangszínüket.

Megfigyelik az emberi hangot. Saját hangszínüket képesek a megváltozott jelenségtartalomnak megfelelően változtatni. A ritmust dal, vagy mondóka nélkül is tudják tapsolni, ritmus-motívumot visszatapsolni, ütőhangszert használni. Ritmust, lüktetést, ütemhangsúlyt, motívum-hangsúlyt képesek változatos módon kifejezni.

A csoport, vagy saját maguk énekét ritmusjátzó hangszerrel kísérik.

Egyöntetűen és szépen járnak – különböző tempóra, irányváltoztatásra, változatos térformák kialakítására képesek. Egyszerű táncmozdulatokat motívumnyi ismétlődéssel szépen megformálnak, alkalmazzák a dalokhoz kapcsolódó térformákat, játékokat. Képesek egyensúlyváltást kívánó lépésekre is.

Válaszolnak az óvónő énekes kérdésére, felismerik, hogy a kérdés dallamvonala felfelé, a válaszá lefelé futó. Önállóan is kitalálnak zenei kérdéseket és válaszokat, ismert dallamfordulatokat más formában is alkalmaznak.

A tervszerűség biztosítása érdekében a zenei nevelést hároméves távlatban tervezzük meg. Változatos dalanyag- **énekes** népi játékok, igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások- összeállításával a gyermek zenei képességeinek minden területét fejlesztjük: egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás; illetve a zenei kreativitás alakítása. A dalok kiválasztásánál a Vas megyei változatokat részesítjük előnyben. (Pentaton dalok.)

A gyermekek saját képességeiknek és az életkori sajátosságaiknak megfelelően vesznek részt a zenei nevelésben. Az éneklés, a zenélés, **a népi játékok, néptánc** a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A magyar népzenei hagyományok ápolása mellett törekszünk más népek gyermekdalainak megismerésére is. A változatos dalok, mondókák, játékok elősegítik, hogy a gyermekek megismerjék más népek szokásokat, hagyományait.

Együttjátás közben erősítjük a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását, (a közösség csírái) a barátkozást, „párválasztást”, a szocializációt.

A zenehallgatásnál - kevés gépzene mellett- igyekszünk megkeresni az élő, énekes-hangszeres zenehallgatás alkalmait, lehetőségeit. (Igényes művek kisebb részletei, rövidebb énekes és hangszeres darabok.)

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

*„...az alkotóképesség nem különleges egyéniségek
művész, vagy tudós- zseni-privilegiuma,
hanem az emberi személyiség általános jellemzője.”*

-

Kalmár Magda

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, (a címerrel, a nemzeti zászlóval és a Himnusszal) az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Ezen tevékenységek- az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva- segítik a képi – plasztikai kifejezőképesség, a komponáló, térbeli tájékozódó és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi formában történő kifejezését. Elősegítik a gyermekek téri, formai, színeképzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az **óvodai nevelésben** törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek **bátorítására felismerésére.**

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, **s ennek öröme** a fontos, **valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre,** a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Feladataink:

Legfontosabb feladatunk, hogy megteremtjük a feltételeket a képi – plasztikai kifejezőképesség, ábrázoló és kombináló képesség fejlődéséhez. Megismertetjük a gyermekeket a változatos anyagokkal, az anyaghoz kapcsolódó technikákkal, eljárásokkal. **Előtérbe helyezzük a természetes anyagok, termések felhasználását. Feladatunk az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.**

Igyekszünk felkelteni és erősíteni bennük az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenykedés vágyát. A környezetben található vizuális hatásokra felhívjuk a gyermekek figyelmét.

Biztosítjuk élményeik, megfigyeléseik képi megjelenítésének sokféle lehetőségét, fejlesztjük a gyermekek képi gondolkodását, változatos képi kifejezésekre ösztönözzük őket.

Gyűjtjük és elemezzük a gyermekmunkákat, ebből kiindulva egyénre szabottan tervezzük meg a fejlesztés lehetőségeit. Támazkodunk a gyermekek kreativitására, segítjük a kreatív személyiség kibontakoztatását.

Óvodánkban kiemelt szerepe van az **origaminak**. Feladatunk, hogy változatos hajtogatási formák bemutatásával felkeltsük az érdeklődést a technika iránt, illetve a gyermekek képi eszköztárát ezzel is bővítsük. Segítjük a gyermekeket abban, hogy a változatos formájú, nagyságú és minőségű papírok használatával más-más módon fejlesszék manuális képességeiket.

Tevékenységek:

A legfőbb tevékenység az ábrázolás anyagaival és eszközeivel való ismerkedés, tevékenykedés.

A tevékenység célja a technikai jártasságok megtanítása és megszilárdítása; a képi kifejezőmód egyéni rendszerének kialakítása; a gyermekekhez közel álló személyek, természeti jelenségek, tárgyak események ábrázolása képzelet, emlékezet, megfigyelés, alapján.

1. Képalakítás

Firkálgatás, rajzolás, festés, tépés, gyűrítés, hajtogatás, karcolás, batikolás technikájának gyakorolgatása (képzetek, emlékképek, képzelet, megfigyelés alapján).

Rajzolás nagyobb felületen különféle eszközökkel (kréta, pálca, festékes víz), rajzolás puha viasszal, zsírkrétával, puha ceruzával, rost-ironnal, tussal, diófapáccal – különböző nagyságú, alakú színű, anyagú papírokra.

Festés ecsettel, szivaccsal, temperával, oldott vízfestékkel, gombfestékre rakott temperával, vízfestékkel több színnel, egy-két színnel, szín-keveréssel, egyéni választású színekkel, önálló színskála létrehozásával.

Képek készítése festéssel, rajzolással, papírragasztással, hajtogatásokkal, nyomatokkal, karcolással, varrással, applikálással. Önálló alkotások létrehozása: ajándékozás, képeskönyv.

Emberábrázolás, környezet, tárgyak megjelenítése saját elképzelés alapján, személyek, tárgyak rajzolása minimális formai jegyekkel.

Cselekményes mese, vers, dal, történésének ábrázolása; jellemző jegyek jelzése.

Mese-jelenetek, fantasztikus jelenetek ábrázolása fantázia alapján, legfontosabb megkülönböztető jegyek, egyéni formavilág alkalmazásával. Ábrázolás vékonyabb-vastagabb vonalakkal, foltokkal, ritmusképzés különböző formákban, módokon és eszközzel.

Vegyes technikával kialakítható képek készítése, bábok, díszletek, képalakítás spárga, fonal, gyapjúhulladék felhasználásával, textilre, textil applikálása.

Képalakítás hajtogatásból: egy vagy több lépéssel létrehozható figurák komponálása négyzet, téglalap, kör, háromszög kiinduló formából, beszélgetés a képekről.

2. Plasztikai munkák

Gyurkálás, pancsolgatás, (tapasztalatszerzés az anyagok tulajdonságairól) gyömködés, ütögetés, sodrás, gömbölyítés, mélyítés, karcolás (technikák hatása az anyagokra).

Részekre osztás különböző módokon, arányviszonyok próbálgatása.

Apróbb tárgyak gyűjtése, válogatása, sorakoztatása, összehasonlítás, csoportosítás, a figurák összerendezése térbeli kompozícióba. Emberalakok, állatok, tárgyak mintázása – legjellemzőbb formai jegyekkel, részformák érzékeltetésével.

Szerkesztés, barkácsolás ajándék-készítés többféle technikával, bábok, díszletek készítése (változatos anyagokból, textil, bőr, fa felhasználása). Játékok, modellek. Varrás, mintázás, applikálás, kötözés, szövés, fonás.

3. Építés

Nagyobb térrészletek berendezése (búvóhelyek, sátrak), nagy térbeli alakzatok formálása.

Kisebb-nagyobb formacsoportok létrehozása (közös munka), makettek építése, berendezése.

Nagyobb méretű dobozok felhasználása építéshez, a tér leválasztása, több tagozódást mutató terek készítése, építése, berendezése. Építés homokból, hóból.

4. Origami

Hajtogatás különböző méretű, színű, formájú és anyagú papírokból. / emberalakok, állatok, tárgyak stb./ Hajtogatással készített figurák közös kompozícióba rendezése.

Hajtogatott formák térbeli elrendezése.

5. Műalkotások nézegetése

Beszélgetés a műalkotásokról, hangulati elemek felfedezése, szín, forma és térbeli jellegzetességek megfigyelése. Beszélgetés a képekről.

Képzőművészeti albumok nézegetése, esztétikus környezet, táj, emberek, tárgyak megfigyelése.

Az óvodáskor végén a gyermekek sokféle tapasztalattal rendelkeznek a változatos alakú nyitott és zárt terekről, tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér esztétikus kialakításában.

Egyéni módon jelzik képalakításukban a térvizonyokat. Észreveszik a szép környezetet, igényük van ennek kialakítására.

Élményeiket, elképzeléseiket, képzeleteiket megjelenítik. Megfigyelés alapján egyéni módon ábrázolnak. Formaábrázolásuk változatos, a megkülönböztető jegyek, a részformák fontos szerepet kapnak. Mozgások ábrázolására is törekednek. Fokozott önállósággal alakítják képi világukat, melyeket belső képeik alapján hoznak létre.

Segítséggel észrevesznek színárnyalatokat, színhangulatokat, színhasználatukban kedvenc színeiket érvényesítik.

Önállóan használják a megismert anyagokat, eszközöket és technikai eljárásokat, segítséggel megtanulják az anyagszerűség szabályait. Alapvető kifejezési eszközeik változatosak, az önálló képalakítás szolgáltatában egyéni sajátosságokat mutatnak. Figyelmüket technikai tudásuk és a képalakítás érdekében összpontosítják

Díszítésüket önálló formavilágban célzattal végzik.

Csoportmunkában is képesek alkotások létrehozására: közös vagy egyéni munkák.

Kezdi kritikus szemmel nézegetni munkáikat, a javítás szándékával változtatnak. Megismerkednek számukra is érthető igényes műalkotásokkal. Műalkotások esetében szóbeli véleményalkotásra is képesek.

Az ábrázolás kötetlen formában, változatos szervezeti keretekben megvalósuló tevékenység lehet. A tevékenységeket, feladatokat a gyerekek fejlettségi szintjéhez igazítjuk, a segítségadás egyénre szabott módon történik.

Az egyéni élmények mellett fontos szerepet szánunk a közös élményeknek. (Középső, nagycsoport.) A közös munkáknál támaszkodunk az erkölcsi szokásokra és tulajdonságokra, mint pl. segítőkészség, tolerancia, mások munkájának megbecsülése stb. A gyermekek értékelésénél mindig az eredeti ötleteket, a kivitelezést, az önálló formákat, a színhasználatot, az egyén fejlődésének fontos állomásait emeljük ki.

Az értékelésnél törekszünk arra, hogy a gyermekek fogadják el társaik munkáit változatlan formában.

Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és az egészséges életmódra nevelés hatásait.

Feladataink:

A gyermekek spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeit kiegészítjük az irányított mozgásos tevékenységekkel.

A komplex testmozgásokat beépítjük az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, ezáltal együtt hatnak a gyermek személyiségének – pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységek, és

Az egészségfejlesztő testmozgás végzésére minden nap lehetőséget biztosítunk. Ezekben a gyermekek egyéni szükségleteik és képességeik szerint vesznek részt. Megfigyeljük (felmérjük) a gyermekek mozgásszintjét az egyes területeken, és az egyéni terhelhetőségnek megfelelő mozgások végzésére ösztönözzük őket.

Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására. **A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra**

végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.

Fontos feladatunk a megfelelő feltételek megteremtése a teremben, a tornaszobában és az udvaron: biztonságos eszközök, tágas hely, tisztaság, szellőztetés, illetve a szabad levegő kihasználása. A mindennapos mozgást lehetőség szerint a szabadban végezzük, kihasználjuk az Ovi-Sport Pálya adta lehetőségeket, még változatosabb, intenzívebb mozgásfejlesztést végzünk. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a gyerekeket minél több sportággal megismertessük.

Tevékenységek a mindennapos mozgás során: járások, futások, szabadgyakorlatok, gimnasztikai gyakorlatok, néhány támaszgyakorlat és különösen játékok, amelyek az alapmozgások tökéletesítését segítik. A mindennapos mozgásban szerepük lehet a zenére végezhető gyakorlatoknak is.

A játékos láb- és tartásjavító torna elemei is rendszeresen szerepelnek a mindennapos mozgás gyakorlatai között.

A szülők segítségével biztosítjuk, hogy a mozgásos tevékenységek során a gyermekek a mozgáshoz megfelelő öltözékben legyenek.

Eszközöket biztosítunk a változatos mozgásformák gyakorlásához:

kézi-szerek: labda, bot, kendő, szalag, babzsák, körkötél, karika

tornaszerek: pad, zsámoly, szőnyeg, szekrény, WESCO eszközök, bújók, ejtőernyő,

udvari eszközök: ROTICOM , mászókáák, padok, gerendák,

speciális mozgásfejlesztő játék: MOZGÁSKOTTA, Muffik, érzékelő ösvény, tuskéslabdák,

Tevékenységek:

Rendgyakorlatok: sorakozás, köralakítás, szétszórt elhelyezkedés, vigyázz-állás, járás, futás megindítása, megállás, testfordulatok.

Gimnasztikai gyakorlatok: szabadgyakorlatok és ezeknek a gyakorlatoknak kézi szerrel, társsal és padon végezhető alapformái, kar, láb, törzsgyakorlatok, kar, hát, oldalizmok megmozgatása.

Tartásos gyakorlatok: nyújtott, hajlított és vegyes kartartások, állások, térdelések, ülések, fekvések, kéz és láb támaszok, függések, vegyes helyzetek.

Mozgásos gyakorlatok: kar, törzs és lábmozgások, emelés, fordítás, lendítés, hajlítás, nyújtás, döntés, fordítás, körzés, szökdelés, ugrás.

Testhelyzetek: alap és terpeszállás, sarokállás, hajlított harántterpesz-állás, térdelés, nyújtott és terpeszülés, törökülés, mellső és hátsó fekvőtámasz, ülések, oldalt fekvés.

Járások: természetes módon különböző irányokba, alakzatban, társsal vagy egyedül. Irányok változtatása, alakzatok, speciális járások.

Futás: természetes módon, a járásoknál megismert alakzatokban, versenyszerű futás állórajtból, akadályon átfutás.

Támasz, ill. függésgyakorlatok: csúszás, kúszás, mászás, bújás változatos módokon elhelyezett eszközökön át, alatt, között,

gurulás a test hossz tengelye körül,

guruló-átfordulás változatos kiinduló helyzetből guggolásba,

csikórugdalás, kézállás előgyakorlata,

egyedül és társsal végzett gyakorlatok.

Egyensúly-gyakorlatok: járással, futással, eszközökkel, földön, padon, más eszközökön, akadállyal.

Dobások: dobásra használható eszközök (labda, babzsák) megfogása, elkapása, dobás távolságra, célba alsó és felsődobással.

Labdagyakorlatok: feldobás, elkapás, ütügetés egyénenként és párban.

Ugrások: előkészítő ugrások, helyből, akadályon átugrás, nekifutással magasra vagy távolba ugrás, felugrás szerekre, szerről leugrás talajfogással.

Játékok: *utánzásos*, fogó, szabályjátékok változatos kiinduló és befejező helyzetekkel, labdajátékok, sorversenyek: változatos mozgásokból összeállított feladatsorok.

Az óvodáskor végére növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebb, ügyesebb. Egyéni és csoportos sor- és váltóversenyeket játszanak óvodapedagógusi segítséggel a szabályok pontos betartásával.

Szabad, páros társas kézyszer-gyakorlatokat szép, összerendezett mozgással végeznek.

Természetes módon szép testtartással járnak. Változtatni tudják járásukat speciális járással.

Irányváltoztatásokra, térformák változtatására képesek. Érzékelik a teret.

Tartásokat, testhelyzeteket, kar, törzs és lábtornákat egyszerű vezényszóra elvégeznek.

Végeznek távol és magasugrást, mélyugrást, magasra emelt szerekről talajfogással. Felugornak szerekre.

Tudnak váltakozó intenzitással természetes módon, és versenyszerűen futni állórajtból rajtszavak használatával. Hosszabb távok megtételére is képesek.

A csúszás, kúszás, mászás különböző formáit képesek irányváltoztatással, akadályok leküzdésével kézyszerrel, társsal végrehajtani.

Gurulóátfordulást végeznek előre eszközzel, társsal nehezítve. Gurulnak a test hossz tengelye körül, eszközzel, párokban kézfogással, egymással szemben is. Egyensúlyoznak természetes módon különböző szereken fordulással is. Végeznek függeszkedési gyakorlatokat.

Dobnak távolba, kötél felett (kislabda), egy- és kétkezes alsó- és felső dobással különböző labdával távolra, célba. Labdagyakorlatokat járás és futás közben is végeznek.

A mozgások elsajátításának folyamatát a gyermekek tapasztalatára, játékos kedvére építjük. A mozgásos foglalkozások legértékesebb anyagai a játékok, mert komplex fejlesztő hatásuk van; ezért sokféle játékot tervezünk. A megtanulható mozgásformákat a gyermekek szervezeten sajátítják el, játék közben pedig tökéletesítik azokat. Törekszünk arra, hogy a konkrét versenyhelyzeteken kívül segítsenek egymásnak, és lehetőség szerint minden tevékenységben vigyázzanak egymásra!

Az irányított/egészségfejlesztő mozgást minden korcsoportban a napirendbe legjobban illeszkedő időpontban (levegőzés elején vagy végén) szervezzük meg.

Keressük a családdal való együttműködés alkalmait, feltételeit és módját. Alkalmat teremtünk a közös mozgásra: pl. közös rendezvényeket, kirándulásokat, versenyeket szervezünk.

A külső világ tevékeny megismerése

*„ A gyermek még nem felejtette el a közös nyelvet,
még vidáman és könnyedén tud beszélgetni fűvel,
fával, felhővel, állatokkal.”*

Csukás István

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti- emberi- tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A környezet megismerése során a gyermek matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík-, és mennyiségszemlélete.

Feladataink:

Különösen fontos feladatunk, hogy lehetővé tegyük a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Elegendő alkalmat, időt, helyet és eszközöket biztosítsunk a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak kialakítására. Elő kell segítenünk a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt kell helyeznünk **a fenntarthatósági szemléletformálásra**, a környezettudatos magatartás alapozására, **alakítására**.

A közvetlen környezet, a hagyományok, a néphagyományok, a szokások megismertetése segíti a szülőföldhöz kötődés érzésének kialakulását. Séták, kirándulások, megfigyelések szervezésével segítjük a környezethez való pozitív viszonyulást. A természeti környezetben való eligazodáshoz változatos tevékenységek, kísérletezések útján segítjük a gyermekeket.

A környezet tárgyai, jelenségei, matematikai összefüggések felfedezésére is alkalmasak, ezekre külön ráirányítjuk a figyelmet. A környező világ megismerése közben spontán adódó matematikai tapasztalatszerzési lehetőségek maximális kihasználása mellett magunk is igyekszünk matematikai tapasztalatszerzésre szolgáló alkalmakat teremteni.

A társadalmi környezet megismerésének folyamatát tematikus formában segítjük. A játék, kommunikáció, drámajáték eszközrendszerével a spontán és irányított helyzetekben szerzett tapasztalatokat rendszerezzük. A tevékenységek során támaszkodunk a gyermekek családban szerzett tudására, élményeire. A szülőket arra ösztönözzük, hogy felismerjék a környezet védelmének fontosságát, önmaguk is cselekvő részesei legyenek a környezet alakításának.

A környezet tevékeny megismerése során különösen szükség van a hátránykompenzációra. A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében a feladatokat különös gondossággal tervezzük, sokféle élményszerzési lehetőség biztosítására törekszünk.

Tevékenységek:

Óvodapedagógusi irányítással folyamatos, illetve alkalmi megfigyeléseket végzünk a természetről, az időjárás változásairól, az évszakokról. Színes faleveleket, tobozokat, terméseket gyűjtünk. A gyűjtött tárgyak rakosgatása, sorakoztatása lehetőséget biztosít matematikai tapasztalatok szerzésére: számosság, sorszámok, elemek helye a sorban, változtatások, rendezések különböző szempontok szerint, stb. Az évszakhoz kapcsolódó megfigyeléseket tevékenységekkel egészítjük ki (kerti munka, takarítás, gereblyezés, hólapátolás, madarak etetése, állatgondozás stb.) Megismertetjük a gyermekeket a

környezetünkben található zöldségfélékkel. A zöldségeket felhasználjuk pl. saláták készítésére (egészséges táplálkozás). A gyermekekkel együtt vásároljuk a zöldségeket, a zöldségfélék tisztítását, reszelését, szeletelését önállóan végzik. Az előkészítés során megismerkednek az összemérés eszközeivel (hosszúság, kiterjedés, tömeg, űrtartalom, számosság). A fogalmakat cselekvés közben ismerik meg, az összemérés, (rövidebb, könnyebb, több, kevesebb) a „valamilyenné tevés” nagy segítséget ad a környezetben való eligazodáshoz. Megismernek néhány gyümölcsöt, amelyekből kompótot, gyümölcssalátát, gyümölcslejt készítenek. Ez a tevékenység szintén alkalmat biztosít mérésekre, összehasonlításokra. (Űrtartalom, tömeg, kisebb, nagyobb stb.).

A környezet tárgyait megfigyelése, rendezgetése lehetőséget ad a sorba rendezés meghatározott, vagy szubjektív módon kialakítható szabályainak megismerésére (csökkenő vagy növekvő sorrend, tulajdonságok, alak, nagyság, szín stb.).

Az összehasonlítás kérdések alapján is történhet: elrontott válogatások javítása, új szempontok szerinti válogatás folytatása, stb.

A gyermekek természetes élőhelyükön - lehetőség szerint a természetben - ismerkednek néhány állattal, pl. a háziállatok környezetünkben található egyedeivel, a madáretetőhöz, mesterséges tavunkhoz repülő madarakkal. (Cinke, vörösbegy, kékbegy, rozsdafarkú, ökörzem, meggyvágó, feketeterítő.) Figyeljük életmódjukat, táplálkozásukat, mozgásukat. A gólyák életmódjának megfigyelésére szintén közvetlen lehetőségünk nyílik az óvoda használaton kívüli kényénén. Láthatnak néhány víziállatot a tóban és környékén, illetve az akváriumokban. (pl. béka, hal, csiga, vízipók, csibor, teknős).

A meséből ismert állatokat élőhelyükön készült diaképek segítségével ismerik meg: nyúl, róka, sün, medve stb.

A távoli földrészek állatait természetes élőhelyzetben készült videofelvételek segítségével mutatjuk be. A távoli földrészek állatainak nálunk is fellelhető egyedeit állatkerti kirándulások alkalmával is megfigyelhetik a gyermekek.

A drámajáték elemeire a környezeti nevelésben különösen támaszkodunk. A környezet megismerését segítik az asszociációs játékok, a környezetünkben előforduló helyzetek szimulálása, eljátszása.

Kapcsolatteremtő játékok, érzékelő játékok szervezésével, az érzékszervekkel való megismerést segítjük. Kifejező mozgásokkal, jellemző jegyek keresésével „valamivé válnék” játék segítségével, az élő és élettelen tárgyak megszemélyesítését egyénileg, vagy két-háromfős csoportokban érhetjük el.

A virágok sok fajtája megtalálható udvarainkon. A mesterségesen kialakított tavaszi virágfoltok (hóvirág, kulcsvirág, ibolya, gyöngyvirág, százszorszép) a kicsiknek nyújtanak megfigyelési lehetőséget. A nagyobb gyermekekkel a közelben található természetes élőhelyekre is elmegyünk séták, kirándulások alkalmával: Parkerdő, Szatmár-erdő, Arborétum, Csónakázótó.

Virágágyainkban néhány tavaszi, nyári és őszi virág is nyílik (jácint, nárcisz, tulipán nefelejcs, rózsza, legényvirág, kakastaréj, dália, őszirózsza, krizantém). A folyamatos virágnyílással nyomon követjük az évszakok változásait.

A mesterséges tó, a sziklakert növényeivel a speciális szükségletű növények megfigyelése válik lehetővé (nád, sás, vízililiom, tavirózsza, kövirózsza). Virágzó bokraink inkább tavasszal gyönyörködtetnek: aranyvessző, gyöngyvessző, orgona, japánbirs, babarózsza. Van díszalma, díszszilva, díszcseresznye fánk, ezen kívül diófánk, amelynek termését összegyűjtjük és a gyerekek csoportonként felhasználják (mézes-dió, sütemények stb.). A gyermekek munka közben ismerik meg a növényeket. Tanulják mi ehető és mi nem, vagy mely növénytől kell óvakodni. Óvodapedagógusi irányítással ismerkednek a kapálás, gyomlálás folyamatával és életkoruknak megfelelően segítenek.

Csoportjaink díszítésére is felhasználjuk a dísznövényeket. Ilyenkor lehetőség nyílik a színek, színárnyalatok megfigyelésére, összehasonlítására.

Tevékenységeink a jeles napokhoz kapcsolódnak, követik az évszázadok során kialakult népi hagyományokat. A gyermekekkel együtt a szülőket is segítjük a hagyományok megismerésében (ünnepek, hagyományok, néphagyományok, szokások).

A természettel kapcsolatos jeles napokat valamilyen közös tevékenységgel, játékkal ünnepeljük:

Állatok napja: október 4.

A Föld napja: április 22.

A víz napja: március 22.

Madarak és fák napja: május 10.

A készülődés közepette, ill. ezeken a napokon többet beszélgetünk a természetről; képeket gyűjtünk, tablókat készítünk, vagy más hasznos tevékenységet végzünk.

A természeti környezetben nagyon sok lehetőség van a kiterjedések vizsgálatára, relációk megfigyelésére, számoosság megállapítására (kisebb- nagyobb, magasabb-alacsonyabb, több- kevesebb-ugyanannyi stb.).

Az őszi időszakban kihasználjuk a környék lehetőségeit: a gyerekek szőlő- és almaszüreten vesznek részt, közvetlen módon ismerkednek a munkafolyamatokkal, pl. a szüretelés módjával.

A társadalmi környezet megismeréséhez közös sétákat szervezünk konkrét céllal: ellátogatunk a postára, a rendőrségre, a mentőállomásra, a tűzoltókhoz, orvosi rendelőbe, néhány boltba, a piacra. A közlekedési rendőrök és a tűzoltók időnként eszközbemutatót tartanak óvodánkban. Sárvár nevezetessége a Nádasdy-vár. Minden téren kihasználjuk ezt a lehetőséget. Az állandó kiállítások segítségével a gyermekek megismerhetik a régi korok ruháit, használati tárgyait, szőnyegeit, bútorait. Az állandó „Huszár kiállítás” a március 15.-i megemlékezésben játszik fontos szerepet. A Nádasdy-várban lévő könyvtárat, zenei könyvtárat középső- és nagycsoportosaink rendszeresen látogatják.

Kapcsolatot tartunk fenn az iskolákkal. Az iskolák által szervezett programok látogatásával igyekszünk megkönnyíteni a gyerekek iskolába lépését (játsszóház, kézműves foglalkozások, sportversenyek).

Az óvodáskor végére a gyermekek tudják nevüket, lakásuk címét, szüleik foglalkozását.

Ismernek gyűjtőfogalmakat, elemi általánosításokra képesek (növény, gyümölcs, háziállat, madár).

Ismernek közlekedési eszközöket, tudják, hogy azok hol közlekednek (szárazföld, vízi, légi, személy vagy teherszállításra használatosak).

Ismerik városunkban a legfontosabb intézményeket: bölcsőde, óvoda, iskola, orvosi rendelő, posta, rendőrség, tűzoltóság.

Környezetük színeit felismerik és megnevezik, felidézik a sötét és világos árnyalatokat. Ismert tárgyakat, jelenségeket összehasonlítanak. A tárgyak és jelenségek között néhány feltűnő összefüggést felismernek.

Testrészeiket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják. Ápolják, tisztántartásukat fontosnak tartják. Ismerik az érzékszerveiket, tudják, hogy óvni, védeni kell azokat. Ismereteket szereztek szívük védelmének fontosságáról.

Ismerik a napszakokat, tevékenységekhez tudják kapcsolni a napszakok neveit

Önállóan gyakorolják a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit, néhány állat gondozását (akvárium, terrárium). Van fogalmuk a munkáról, tudnak foglalkozásokat leírni, tudják, hogy környezetük tárgyai munkával készülnek. Segítenek a munkavégzésben a felnőtteknek, önállóan is végeznek munkát maguk körül.

Matematikai problémákat felvetnek. Egymás állításának igazságát megítélik, képesek a tévedéseket javítani. Különféle mennyiségek, halmazok összemérésére képesek. Helyesen

használják az összehasonlítást jelentő kifejezéseket (hosszúság, tömeg, űrtartalom, nagyság, kiterjedés, számosság).

Tudnak többféle elemről, különféle elrendezéssel, bontással, hozzáadással, elvétellel megfelelő számú halmazokat létrehozni (több, kevesebb, ugyanannyi).

Alakzatokat felismernek, szétválogatnak, csoportosítanak; néhány tulajdonságukat megnevezik.

Eligazodnak a térben. Ismerik és használják az irányokat, a helyeket jelentő névutókat, testhelyzeteket, testsémájukat.

Ismerik a számokat, a számosságot meghatározzák, eszközökkel tudnak műveleteket végezni. Matematikai fogalmakkal tevékenység közben ismerkednek.

A környezet megismerése közben fontos szerepe van a környezetvédelemnek. A természet óvása, szépítése folytonos feladat. A természetvédelem, a fenntartható fejlődés gyermekek számára érthető megközelítésével törekszünk arra, hogy a gyermekek már korai életkorukban megtapasztalják, hogy ez milyen fontos feladat.

Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka, és a munka jellegű játékos tevékenység.

A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés – és felelősségvállalás alakításának eszköze, a saját és a mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

Feladataink:

Megtanítjuk a gyermekeket a feladatok elvégzésére, biztosítjuk számukra a legalkalmasabb eszközöket, megismertetjük azok használatát, a munkafogásokat, a munka ellenőrzésének módjait. Megteremtjük a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges létkört, az önálló munkavégzés lehetőségét.

Segítjük a szülőket abban, hogy vegyék komolyan, tartsák tiszteletben gyermekük munkáját, megbízásait. Igyekszünk elérni, hogy minden család szoktassa gyermekét a saját személyével kapcsolatos teendők elvégzésére, vonják be őt a család egészét érintő munkákba.

Tevékenységek:

Önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet -, a növény -és állatgondozás.

Naposság 5 éves korban

Óvodapedagógusi irányítással, kis segítséggel szükség szerint átrendezik a termet.

Étkezések alkalmával megterítik, leszedik az asztalt, segítenek az étel kiosztásában, öntenek kancsóból. Letörlik az asztalt, morzsát sepernek.

Segédkeznek a rakodásban, a környezet rendben-tartásában.

Naposság 6 éves korban

Önállóan, esztétikusan terítenek, szedik le az asztalt, rakják el a mosogatásra nem kerülő eszközöket. Sepernek, asztalt törölnek.

A játék-elrakás után, ha szükséges eligazítják, esztétikusan elhelyezik a tárgyakat.

Tevékenységeikhez szükséges eszközök kiosztásában, elrakásában nagyobb önállósággal vesznek részt. Ügyelnek a mosdó és öltöző rendjére: söprés, padlótörlés stb.

Alkalomszerű munkák

A gyermekek erejükhöz mérten folyamatosan részt vesznek a csoportszoba rendjének kialakításában, szükség szerint átrendezik a termet.

Segítenek a változatos tevékenységeikhez szükséges eszközök előkészítésében, a csoportszoba feldíszítésében, ajándékot készítenek közös ünnepeikre, vagy más alkalmakra.

Segítenek az óvodapedagógus játékjavító munkájában. Teljesítik az óvodapedagógus kisebb megbízásait.

Az óvodáskor végére önállóan képesek a terem díszítésével, rendezésével kapcsolatos feladatok ellátására. Részt vesznek a játékszerek tisztításában, a csoporthoz tartozó helyiségek tisztántartásában. Ünnepekre ajándékot készítenek a kisebbeknek.

Minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van

Növény és állatgondozás

A gyermekek figyelemmel kísérik a felnőttek munkáját, illetve folyamatosan közreműködnek az élősarokban lévő növények, kisállatok gondozásában.

Az óvónővel együttműködve az évszaknak megfelelően gazdagítják, változtatják az élősarkot, rendezik az udvart és a veteményeskertet.

Az óvodáskor végére segítséggel folyamatosan gondozzák az élősarok növényeit; figyelik a változásokat, átrendezik, más-más növényvel ültetik be.

Az állatok gondozásába az óvónő irányítása és felügyelete mellett kapcsolódnak be.

Állandó feladatuk az udvar és a kert rendezése az évszaknak megfelelően. Segítenek a kerti növények gondozásában.

A munka jellegű feladatoknál különösen szükség van az óvónő és a dajka segítségére.

A munkafolyamatok és munkamódszerek konkrét bemutatása segíti a gyermekeket a folyamatos munkavégzésben. Az egyéni fejlettségi ütem és az életkori sajátosságok figyelembe vételével törekszünk arra, hogy minden gyermek a számára megfelelő munkát végezze.

A munka – mint közösségért végzett tevékenység – segíti a társas kapcsolatok, a felelősségérzet alakítását, mások munkájának megbecsülését, ezáltal az erkölcsi tulajdonságok fejlesztését.

A munkák végzése állandóan visszatérő feladat (folyamatosság). A munkavégzés alkalmával mindig megköveteljük a befejezést és az elvégzett munka után a gyermekek mindig értékelést, megerősítést kapnak. A tevékenységek folytonossága, az értékelés állandósága biztosítja a gyermekek szocializációját, akaratuk, erkölcsi tulajdonságaik fejlődését. A munka játékkal megegyező sajátosságaira támaszkodunk, ugyanakkor erősítjük és fejlesztjük a munka játéktól eltérő sajátos vonásait is.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, **kirándulásokon**, az óvodapedagógus által kezdeményezett **párhuzamos** tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, **sok több** érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodai tanulás elsődleges célja a gyermek **képességeinek** fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, **amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.** **Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.**

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tanulás formái óvodánkban:

- az utánzásos minta-és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása;
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

A gyermekek kompetenciáinak fejlesztése **a szociális, az értelmi, a verbális és a testi képességek** fejlesztésén keresztül realizálódik.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás irányítása során a gyermekek fejlődését figyelemmel kísérjük, és meghatározott rendszer szerinti egyéni értékeléssel segítjük. Az értékelése a folyamatos megfigyelésen alapuló követés, mely a gyermekek egyéni teljesítményét tükrözi.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermekek többsége a belső érés, a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez szükséges feltételek: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.

Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró,

Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásokra képes.

Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti és mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Mérés-értékelés

Célunk: A gyermekeink sokoldalú megismerése.

Útmutatóul szolgál Porkolábné Dr. Balogh Katalin Kudarc nélkül az iskolában, valamint Deliné Fráter Katalin lépésről lépésre óvodafejlesztő programja.

Az információszerzés módszerei: elsősorban a játéktevékenységben történő megfigyelés, beszélgetés, alkotások elemzése.

A gyermekek fejlődését az oviKRÉTA felületen rögzítjük, és félévente a szülőket fogadó óra keretében tájékoztatjuk gyermekük fejlődéséről.

Feladataink:

- Az óvodai mérés nem vonhatja el a gyermeket a játéktól.
- Tudatos felkészültség, pozitív szemlélet, megfelelő módszerek, eszközök kiválasztása.
- A fejlesztés a csoportban játékba ágyazottan történik.
- Az öt éves gyermekek szűrővizsgálat után, akinek szüksége van rá fejlesztőpedagógus által vezetett kiscsoportos vagy egyéni foglalkozáson vesz részt.

A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Óvodánk rendelkezik gyermekvédelmi programmal, amely a mindenkori éves pedagógiai „Munkaterv” tartozéka.

Óvodánk székhelyén, Szatmár utcai, Bocskai utcai telephelyén és a sitkei telephely óvodában is van megbízott gyermekvédelmi felelős.

A gyermekvédelmi felelősök minden nevelési év elején felméri, hogy óvodásaink körében hogyan alakul a:

- veszélyeztetett gyermekek száma,
- hátrányos helyzetű gyermekek száma, ezen belül a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma.

A migráns hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek nevelése során biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, segítjük a társadalmi integrálódásukat.

A gyermek a családé, a családok életébe pedig nincs jogunk beavatkozni, de a gyermek egészséges fejlődése érdekében minden szülőhöz igyekszünk megkeresni az utat, betartva a diszkréció szabályait, éreztetve a segítő szándékot, a tiszteletet.

A ránk bízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése az óvoda minden dolgozójának munkaköri kötelessége.

Helyi Pedagógiai Programunk megvalósítása során az óvodapedagógusoknak joguk van saját módszereik szerint végezni nevelőmunkájukat, saját értékrendjüket, világnézetüket megtartva átadni az ismereteket. A nevelőmunka során nem érheti a gyermekeket hátrányos megkülönböztetés. Kötelező jelleggel tiszteletben kell tartani a gyermek személyiségét, családja értékrendjét, világnézetét.

A gyermekek védelme érdekében az alábbi prevenció, problémafeltáró- és megoldó feladatokat végezzük:

- az óvodán belül biztosítjuk a gyermeki jogok érvényesülését, ha szükséges javaslatot teszünk a védő-óvó intézkedésekre
- a leendő óvodások szüleinek lehetőséget biztosítunk az óvodával való ismerkedésre
- az új gyermekeknek az adott csoportba való beilleszkedését igyekszünk zökkenőmentessé tenni
- törekszünk a gyermeket és családját a lehetőségekhez képest minél jobban megismerni, a problémákat, a hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzet okozta tüneteket, okokat felismerni, ha kell szakember segítségével
- a hátrányok kompenzálására végzünk felzárkóztatást csoporton belül és kívül (fejlesztő csoport keretében)
- tehetséggondozó programot dolgozunk ki, valósítunk meg
- figyelemmel kísérjük a rendszeres óvodába járást, hiányzás esetén feltárjuk az okokat és a rendelkezésünkre álló eszközökkel orvosoljuk az esetleges problémát
- a gyermekbalesetek megelőzésére meg tesszük a kellő óvintézkedéseket
- támogatjuk a rászoruló családok segélyhez jutását
- jó kapcsolatot tartunk városunk gyermekvédelmi rendszerében érintett szervekkel, személyekkel,
- a prevenciót óvodánk minden gyermekére kiterjesztjük,
- együttműködő, kölcsönös tiszteleten alapuló partneri kapcsolatot alakítunk ki a szülőkkel annak érdekében, hogy
 - közelíteni tudjuk az otthon és az óvoda világát,
 - segíteni tudjuk a szülői szerep eredményesebb betöltését,
 - javuljon a megromlott vagy laza szülő-gyermek kapcsolat,
 - a szülők nevelési szokásait közelíteni tudjuk a társadalmilag, pedagógiailag helyes módokhoz, meghagyva az egyediséget.

A szülőkkel való kapcsolat alakításában az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

A gyermekvédelmi munka hatékonyságát az alábbi tevékenységekkel segítjük elő:

- személyi és tárgyi feltételek biztosítása a feladatok elvégzéséhez: gyermekvédelmi felelősök; egészséges, családi, ingergazdag légkör
- családlátogatások, szülői értekezletek, Szülők iskolája, közös programok óvodai szinten, ünnepélyek, fogadóóra való behívás megszervezése (SZMSZ-ben szabályozottak szerint)
- a csoportok és a szülők közös programjai: kirándulás, munkadélutánok stb.
- Szív-kincsesláda program
- a logopédiai ellátás megszervezése
- személyiséglapok vezetése, a csoportnaplókban egyénre szóló tervezés, nyomonkövetés
- pályázatok készítése a hatékonyság fokozása, a fejlesztő foglalkozásokhoz szükséges eszközök beszerzése érdekében
- az óvodai dolgozóknak a gyermekvédelmi munkával kapcsolatos belső továbbképzése az igazgató és a gyermekvédelmi felelősök vezetésével
- tanácsadás, szükség esetén jogi segélyszolgálat szervezése a szülők részére
- a gyermeki és szülői jogok ismertetése az összevont szülői értekezleteken, külső előadó meghívása
- az alapítványok anyagi bázisának felhasználása az optimális körülmények megteremtéséhez
- családgondozásban való részvétel, gyermekorvos, védőnők bevonásával

A **gyermekvédelmi felelősök** adott esetben az óvónőkkel összefogva igyekeznek feltárni a veszélyeztetettség, hátrányos helyzet, illetve a halmozottan hátrányos helyzet okait; majd a gyermekvédelmi programban megfogalmazott elvek szerint intézkednek.

Rendszeres és szoros a kapcsolatuk, és rajtuk keresztül óvodánk kapcsolata is a Gyermekjóléti Szolgálattal és a Védőnői Szolgálattal.

A kapcsolattartás formája, módja ugyancsak a gyermekvédelmi program tartozéka.

A gyermekvédelmi felelősök munkájukról a nevelőtestületi értekezleten félévente írásban beszámolnak a nevelőtestületnek, illetve igazgatói utasításra egyéb esetben is.

AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG MEGVALÓSÍTÁSA

Óvodánkban kiemelten kezeljük a gyermekek esélyegyenlőségének megvalósítását. Az egyenlő hozzáférést befogadó, biztonságot adó légkör megteremtésével igyekszünk minden gyermek számára elérhetővé tenni.

Nevelőmunkánk során olyan hátránykompenzáló módszerek, eljárások alkalmazására törekszünk, amelyekkel a gyermekek nevelése, fejlesztése eredményesebbé tehető.

Céljaink:

- a szegregációmentesség biztosítása, az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése
- az esélyteremtést támogató lépések megtétele az óvodai élet minden területén
- a HH és a HHH gyermekek hátrányainak kompenzálása
- az SNI gyermekek integrált nevelésének, fejlesztésének biztosítása
- a gyermekek kompetenciájának fejlesztése a tevékenységekben megvalósuló tanulás során
- együttműködés a szülőkkel, a szakmai, és a társadalmi környezettel

A gyermekek esélyegyenlőségének biztosításában csak az óvodapedagógusok, a szülők, a szakmai szolgáltatók, a védőnői szolgálat, a gyermekvédelmi intézmények és a kisebbségi önkormányzat összehangolt tevékenységével érhető el eredmény.

A rászoruló gyermekek esetében csoporton kívül is, fejlesztőcsoport keretében, végzünk felzárkóztatást, fejlesztést. A tehetséges hátrányos helyzetű gyermekeknek biztosítjuk a tehetséggondozó programunkban való részvételt.

Az SNI gyermekek fejlesztésére minden esetben egyéni fejlesztési tervet dolgozunk ki, a szakértői bizottság diagnózisában megfogalmazott korrekciós javaslatok alapján.

A fejlesztő- óvodapedagógusok a logopédus, illetve a gyógypedagógus irányításával team munkában segítik a szükséges képességek fejlesztését.

Integrált óvodai nevelésük a rehabilitációs foglalkoztatás mellett a csoport óvodapedagógusainak fokozott odafigyelésével, egyéni bánásmóddal történik.

ÓVODÁNK SPECIÁLIS NEVELÉSI TERÜLETEI

Drámapedagógia alkalmazása az óvodai életben

*„Ne erőszakkal oktasd a gyermeket
a tanulmányokra, drága barátom,
hanem játszva tanuljanak, már
csak azért is, hogy megfigyelhesd,
melyiknek, mire van hajlama”*

Platon

A drámapedagógia célja: A kreatív, a világra és önmagára nyitott harmonikus személyiségű gyermek nevelése.

A drámajátékok segítik a gyermekek kreativitásának, önálló gondolkodásának fejlődését. A közös együttjátékosok során a játékok keretét a pedagógus adja, de ezen belül a gyermekek szabadon tevékenykedhetnek.

Feladatai:

- a gyermek éntudatának, emberismeretének alakítása,
- a térbeli tájékozódás, mozgás javítása, önálló gondolkodásra nevelés,
- a társas kapcsolatok erősítése, a metakommunikációs jelek felismertetése és kifejeztetése,
- csoportban tevékenykedő gyermekek aktivitásának serkentése, gátlásainak oldása,
- a kreativitás fejlesztésén túl az értelem, érzelem és fizikum fejlesztése.

A drámajáték minden olyan helyzetben alkalmazható, ahol mód van a komplex nevelési elvek és módszerek alkalmazására.

Feladataink: biztosítani a gondolat- és vélemény-nyilvánítás szabadságát, a meghallgatás és meghallgattatás nyugalma. Az óvodapedagógusnak biztosítani kell a gyermekek számára a tévedések lehetőségét – elmarasztalás nélkül.

Fontos az alkotó légkör megteremtése, elegendő idő biztosítása a megnyilvánuláshoz. A meghallgatás és meghallgattatás nyugalma segít a kreativitás kibontakoztatásában, az alkotó képzeletet erősíti.

A drámajátékban építünk a gyermekek:

- figyelmére,
- együttműködési hajlamára, aktivitására,
- a szocializációt segítő interaktív tevékenységére,
- utánzási hajlamára.

Tevékenységek:

Közös együttjátás az átélt élmények feldolgozására, különféle cselekvésmódok kidolgozása és bemutatása (az adott szituációnak és a saját képességeknek megfelelően),

Improvizatív játékok „tervezése” és lebonyolítása (bármivé válhat).

Kommunikációs, kapcsolatteremtő játékok, koncentrációs gyakorlatok, lazító, tapintó, érzékelő játékok.

Eszközei:

- Gyakorlatok
- Drámajátékok:
 - képességfejlesztő drámajátékok
 - komplex drámák
- Színházi nevelés

Típusai:

- Érzékszervi finomítást fejlesztő játékok
 - látás, hallás, ízlelés, szaglás, tapintás
- Megőrzés és újrateremtés
 - vizuális, motoros, verbális emlékezet edzése
 - fantáziafejlesztés
 - ritmusjátékok
 - térhasználat, téri tájékozódás
 - utánzó játékok
- Erőgyűjtést és figyelemösszpontosítást fejlesztő játékok
 - önérzékelés és társészlelés
 - lazító és feszítő játékok
 - figyelemkoncentrációs játékok
 -

-
- Üzenetváltás
 - üzenetek szavak nélkül (arc, tekintet, gesztus, testtartás, távolságtartás)
 - kapcsolatteremtő és bizalomjátékok
- Improvizációs játékok
- Közös dramatizálás, szerepvállalás

Az óvodai drámajátékok leggyakoribb témáit a mesék, versek, a gyermekek életkorának megfelelő történetek adják. Jellemzői:

- problémahelyzetekre való rávilágítás,
- közös megoldáskeresés,
- érzelmi telítettség,
- csoportban való tevékenykedés-csoport általi védettség,
- kreatív, alkotó másképp gondolkodás,
- változatos tevékenységformákban helyzetmegoldások keresése,
- beleélés és tapasztalás.

A drámajáték és az anyanyelvi nevelés:

A drámajáték interaktív tevékenység, ezért bőséges tárháza az anyanyelvi nevelés számos területének. Drámajátékkal fejleszthető:

- a beszédészlelés, beszédmegértés,
- az érthető, tagolt beszéd,
- a helyes, tiszta artikuláció,
- érzelmek kifejezése beszédben,
- egymás közötti kommunikáció,
- mimika, testbeszéd helyes értelmezése és az arra adott válaszok.

A drámajáték segíti a beszédgátolt gyermekek gátlásainak oldását, valamint a passzív szókincs aktivizálását is.

A drámajáték és az erkölcsi nevelés:

A drámajáték az erkölcsi nevelés, fejlesztés területén is jól alkalmazható.

Segít eligazodni a szűkebb és tágabb környezetben, segíti a különbözőségek elfogadását, az erkölcsi tulajdonságok (jó és rossz) felismerését, az életkornak megfelelő illemszabályok belsővé válását. A drámajáték erősíti a kapcsolat kialakítását, működését; lehetővé válik,

hogy a peremhelyzetű gyermekek csoportban elfoglalt helye megváltozzon. A drámajáték segíti az igazságérzet fejlődését, a konfliktuskezelés helyes módjának kialakítását.

A drámapedagógia a pedagógus és a gyermek improvizációs hajlandóságára épít. Legfontosabb alapelv a játékosság, a gyermekek tapasztalatszerzés közben csodálkozzanak rá mindenre. A közös élményeket együttjátásban élik át újra más-más oldalról megközelítve. A drámajáték során nem sérülhet a játék önkéntes és örömszerző funkciója!

Boldogságóra program

A Boldogságóra program Magyarországon a *Jobb Veled a Világ Alapítvány* szervezésében indult el a pozitív pszichológia széles körben elfogadott és kísérleti eredményekkel bizonyított tudományág kutatásaira épülve.

A Boldogságóra program célja: személyiségfejlesztés, a pozitív életszemléletre való képesség tanítása, a pozitív orientáció készségszintű elsajátítása.

A Boldogságóra program feladatai:

- vezérfonalat ad a gyerekeknek, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal
- képesek legyenek megbirkózni a problémákkal
- a testi-lelki, egészségtudatos magatartás fejlesztése
- a gyerekek önbecsülésének megerősítése
- boldogságuk elősegítése, boldogságszintjük megnövelése

A Boldogságóra program tíz egymásra épülő témából áll, amelyek fokról-fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

Program témái:

1. A hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. A társas kapcsolatok ápolása
4. A jó cselekedetek gyakorlása
5. Az elköteleződés egy cél mellett
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömek élvezete
8. A megbocsátás gyakorlása
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A boldogságórák témáit feldolgozó tevékenységek:

- Mozgás alapú relaxációs gyakorlatok (A foglalkozásokat indító és záró játékok)
- A témakörök meséi
- A közös éneklés, zenehallgatás (Bagdi Bellának a pozitív énképet erősítő, fejlesztő dalai)
- Vizuális tevékenységek
- Drámajátékok (Improvizációs személyiség- és önértékelést fejlesztő játékok)
- Saját tapasztalatok, élmények felidézése

A boldogságórák témáinak feldolgozásában fontos szerepe van az óvodapedagógus bátorító, megerősítő személyiségének.

A boldogságórák pozitív hatásai a gyermekekre és a csoportközösségre.

1. Fejleszti a gyermekek problémamegoldó készségét.
2. Szélesíti gyermekek látókörét és gondolkodásmódját.
3. Testi szellemi és társas erőforrásokat épít.
4. Ellensúlyozza a negatív érzelmeket.
5. Óvja a gyerekek mentális egészségét.
6. Csökkenti az agressziót a gyermekközösségben.
7. Javulnak a gyermekek tanulási képességei.
8. A témák feldolgozása közben maga az óvodapedagógus is fejlődik és boldogabbá válik.

”Szív kincsesláda” szív egészségvédő program

Célja: A gyermekek ismerjék meg a szív működését és azokat a módszereket, amelyekkel megállapítható, hogy a szív valóban egészséges-e, valamint hogy megfelelő táplálkozással, mozgással és pihenéssel miként lehet rá vigyázni. A program ismeretátadásra, ismeretrögzítésre és viselkedés-alakításra törekszik.

A program három témakörből áll:

1.Témakör: **A szív működése** és azon módszerek, amelyekkel megállapítható, hogy a szív valóban egészséges-e.

Feladata: a gyermekek megismerkednek a szív: élet értékével, működésével, felépítésével, munkájával – belsejével, a vérellátással.

2.Témakör: **Az aktív mozgásos tevékenység és pihenés.**

Feladata: ismerjék fel, illetve értsék meg, hogy a sokféle fizikai tevékenység, mozgás, erősíti, edzi a szívet, a kevés erő kifejtést igénylő, nyugodt tevékenységek pedig pihentetik és ezáltal egészségesebbé teszik.

3.Témakör: **Egészséges táplálkozás – egészséges szív.**

Feladata: tudatosodjon a gyermekekben, hogy a szív egészségének megőrzésében a legfontosabb: a helyes táplálkozás, a gyümölcs- és zöldségfogyasztás, cukor és zsírszegény étrend.

A program kapcsolata más nevelési területekkel:

A program közvetlenül kapcsolódik a nagycsoportos tevékenységekhez, a nevelési programhoz. Különösen jól kiegészíti, elmélyíti, érdekessé teszi a külső világ tevékeny megismerésére nevelésben a testünk témakört. Emellett segít a nevelési tervgondozási, mozgásfejlesztési céljainak megvalósításában is.

A témakörök feldolgozása során az új fogalmakkal való ismerkedés, a sok beszélgetés, a lexikon, enciklopédia nézegetése, a sokszínű játék bővíti a gyerekek szókincsét, fejleszti beszédképességüket.

A program foglalkozásai szervesen beépülnek a gyermekek egyéb tevékenységeibe.

Játékos lábtorna és tartásjavító torna

Célja: a láb statikai rendellenességeinek és a gerinc-deformitásoknak a megelőzése.

Feladatai: megelőzést szolgáló gyakorlatok, a gyermekek egészségének óvása, a testi nevelés feladatainak speciális alkalmazása. (Betegségmegelőzés.)

Területei: 1. játékos lábtorna,
2. tartásjavító torna

Feladataink: hogy játékos tornával biztosítsuk a gyerekek aktivitását, az izomérzést megéreztessek a gyerekekkel, megtanítsuk a helyes légzéstechnikát .

A feladatok végzése során gyakoroltatjuk (és kialakítatjuk) a helyes ülést. Előkészítő gyakorlatokkal segítjük az izmok ellazulását. Fontos a láb fogó funkciójának erősítése.

A szülőket tanácsokkal segítjük az otthoni gyakorláshoz.

Tevékenységek:

Játékos lábtorna:

- járás mezítláb füves területen, homokon, kavicsos,
- lábbal ütügetés, fogás, karmolás, simítás,
- lábujjak mozgása különböző irányokba,
- lábgyakorlatok könnyű szerekkel (szalvéta, kendő, zokni, szalag,
- krepp papír, termések, dió, mogyoró, makk, kavics),
- lábgyakorlatok nehéz szerekkel: (golyó, zsírkréta, ceruza, ritmusbot,
- babzsák, labda, kötél, karika, számrúd),
- járógyakorlatok.

Tartásjavító torna:

- légzőgyakorlatok,
- nyújtó jellegű gyakorlatok (has, hát),
- hajlító gyakorlatok,
- ágyéki lazító gyakorlatok,
- mély hátizmok és hasizmok erősítése,
- úszás.

A játékos lábtorna és tartásjavító-tornánál különösen fontos, hogy a feladatokat játékos formában tervezzük meg, és a gyakorlatok végrehajtása során sokat dicsérjünk. A módszerek is játékosak legyenek. Folyamatosan és rendszeresen végeztessük a mozgásokat, és folyamatosan javítsunk. Fokozatosan terheljük a gyerekeket, a gyenge tónusú izmot fokozatos terheléssel erősítjük.

Személyiségfejlesztés zenével-táncal

(Gyermekjáték és néptánc alapelemei az óvodában)

Célja: a gyermekdalok és a hozzájuk kapcsolódó játékok, lépésformák tanítása;
„táncos” magatartás kialakítása

Feladatai:

- helyes testtartás, járás kialakítása
- mozgás és térforma játék közben történő elsajátításának segítése
- ismerkedés a néptánc elemeivel, néhány egyszerű tánc lépés megtanulása

Formái: gyermekjátékok, népi játékok, „szabad” tánc (improvizáció)

Feladataink: az óvodapedagógus feladata: játékos gyakorlási lehetőségek megteremtése

- gyermekdalok válogatása az egyenletes lüktetés kifejezésére, játékba hívogatók, gyermekjátékok alkalmakhoz, tánchoz alkalmas dalok kiválasztása
- külsőségek, népviseletek, ünnepi ruhák biztosítása: blúz, szoknya, pántlika, kötény, gatyka...

Tevékenységek:

1. Gyermekjátékok: dalokhoz tartozó játékfajták, változatos mozgás- és térformák gyakorlása, kiszámolók, tenyér és ujjak játéka, höcögetők,

- csigavonal alakítása, pontok megkerülése, zöldágjárás,
- körbenjárás középen álló gyermekkel, körön kívül járó gyermekkel,
- páros forgással végrehajtott játékok,
- sorgyarapítás, sorfogyatkozás, kapun átbújás, sorok, egyének közti átbújás...

2. Táncmotívumok:

- sarokemelgetés,
- páros lábon szökdelés kiegészítő mozgásokkal,
- folyamatos sétalépés közben bal ill. jobb kezdőirányba,
- válltánc – vonatozásból kiindulva,
- egyes-kettes csárdás, sarkaló, lengető,
-

- csapásoló (fiúk) térdütögető (lányok),
- változatos lépésmotivációk párban.

Különösen fontos, hogy a néptánchoz, hagyományokhoz, népi játékokhoz érzelmileg közelítsük a gyermekeket. Csak az válik „érthetővé” számukra, amihez érzelmileg kötődnek. A hagyományokban igyekszünk megkeresni a szűkebb környezetben még fellelhető elemeket.

A néptánc alapelemeinek bemutatásában nagyon fontos a fokozatosság és folyamatosság. A mozgásokban az egyszerűtől a bonyolult felé haladunk, ügyelünk arra, hogy fokozatos terhelést adjunk a gyermekeknek. Változatos gyakorlási lehetőségek mellett mindig csak kevés új elemet alkalmazunk.

Képességfejlesztés vizuális neveléssel (tehetséggondozás)

Célja: a vizualitás terén fejlettebb gyermekek képességeinek maximális kiaknázása, a meglévő képességek továbbfejlesztése.

Feladatai: óvodában kevésbé használt (eszköz-, anyag- és időigényes) technikák alaposabb megismerése, minél nagyobb fokú jártasság kialakítása.

Területei: manuális tevékenységek

rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, origami, népi kismesterségek alapjai,
korongozás, szövés, fonás, népi játékszerek készítése

Feladataink: változatos ábrázolási technikák lehetőségeinek megteremtése, az új, bonyolult technikákat bemutatása, gyakorlása - megfelelő idő és motiváció biztosítása a feladatok végrehajtásához

Tevékenységek:

Képalakítás:

montázs, kollázs készítése (bemutatás, gyakorlás),
nyomatok készítése változatos anyagok felhasználásával,
linómetszés: egyszerű tagozódást mutató kép (pl. virág),
viaszkarc: több színnel alapozott lapok használatával formaelőhívás,
textilbáb készítése, textilfestés: batikolás technikájának alkalmazása,
tojásírás, tojásfestés, tojásbáb készítése,
origami. változatos tagozódást mutató több munkafolyamatból álló tárgyak, képek létrehozása.

Plasztikai munkák:

sok tagozódást mutató tárgyak, személyek mintázása,
kör alakú edények készítése, sodrás technikáját alkalmazva,
korongozás – tárgyak létrehozása,
szövés, fonás, kötözés (szövőszék, vágódeszka, orsó,
gyöngyfűzés, próbálkozás gyöngyszövéssel,
rongybaba, csuhébaba készítése.

Építés:

sok tagozódást mutató nagyobb makett létrehozása festéssel, ragasztással, nyirkálással.

A tehetséggondozási program keretében az óvodában általánosan használt technikákon túl a gyermekek új, bonyolultabb technikákat is megismerhetnek, és alkalmazhatnak. A foglalkozások során alkalmat és időt adunk az önálló kísérletezésre. A kiváló minőségű eszközök rendelkezésre állnak, ill. megfelelő hely és idejük van a kivitelezésre, a kísérletezésre.

Origami

Célja:

- a térben és síkban való tájékozódás fejlesztése,
- finommotorika fejlesztése,
- kreativitás fejlesztése.

Feladatai:

- ismerkedjenek meg a gyermekek minél többféle formájú, minőségű, nagyságú papírral,
- a hajtogatásban nagyobb fokú jártasság kialakítása.

Az origami jól alkalmazható valamennyi nevelési területen. Hajtogatás közben értelmileg és érzelmileg is gazdagodnak a gyermekek, mert észrevétlenül és játszva ismerhetik meg a síkidomokat, formákat, állatokat, növényeket, a színeket és a papír tulajdonságait.

Az origamiban nagyon fontos alapelv a fokozatosság: kezdetben a könnyen áttekinthető, egyszerű, néhány lépésből álló formákat hajtogatjuk, majd lépésenként haladunk a bonyolultabb, nehezebb lépésekből álló, több odafigyelést igénylő modellek felé.

Témakörök:

- meseillusztrációk,
- az ünnepekhez és évszakokhoz kapcsolódó aktualitások (karácsonyi csillagok, farsangi díszek, virágok).

A néphagyomány megjelenése az óvodai nevelési folyamatban

1. Őszi évszak, őszi ünnepkör

A természet fokozatosan megkezdte téli pihenését. Az őszi évszak megfigyeléséhez séták szervezése az óvoda körül, erdőben, parkban. Őszi munkák megfigyelése, levelek gereblyézése „levéleső” megfigyelése. Őszi termések gyűjtése otthon, erdőn, mezőn.

Őszi szüreten való részvétel – gyümölcs, szőlőszüret, kukoricatörés, dióverés.

A felnőttek szüreti felvonulásának megfigyelése.

Termésekből különböző játékeszközök készítése:

- makk, gesztenye figurák,
- kukoricaszárból, csuhéból csutkajátékok, morzsolás,
- dióhéjból katica, teknős, pengettyű,
- zöldségből különféle bábuk, játékok,
- gyékényből fűzfaágból egyszerű kis fonások,
- tökből lámpás készítése,
- évszakkal, terméssarok, terméstál készítése.

Őszi szüretelő játékdalok, versek, mondókák éneklése, mondogatása. Élményrajzok a szüretéről.

– Őszre jellemző színek ismerete.

Őszi levelek préselése, ragasztások, nyomatok készítése.

Termések rakosgatása, képalkotás. Őszi gyümölcsök, termések mintázása, festése.

Jeles napok:

szeptember 1.	Egyed napja: ettől a naptól kezdve figyelik az emberek a szőlő érését. Csőszöket választanak, akik vigyáznak a szőlőre és védik a tolvajok, madarak ellen. Egyed napjától játszhatják a gyermekek a csőszválasztó, gyümölcslopó dalokat, mondókákat.
szeptember 8.	Kisasszony napja: a fecskék, gólyák gyülekezését megfigyeljük Ha eső esik, akkor hosszú, csapadékos ősz lesz.
szeptember 21.	Máté: a búzavetés napja
szeptember 29.	Mihály napja: „Pásztor-ünnep”. E napon számolnak le a pásztorok az

állatokkal. Pásztorünnep. A vásárok kezdete. Ezután a méhek sem gyűjtenek több mézet. Időjárás megfigyelés.

- október 15. Teréz napja: a szüret kezdő napjának tartják.
- október 16. Gál napja: azt tartják, hogy a makk érése ezzel a nappal kezdődik. A halászok nem halásznak ezután, mert a halak egyre jobban a vizek mélyére húzódnak.
- október 20. Vendel napja: a pásztorok védőszentje. A Dunántúlon a pásztorünnepeket ezen a napon tartják.
- október 21. Orsolya napja: a vetemények betakarításának kezdete
- október 23. János napja: korábban gyújtunk lámpát, mert rövidülnek a nappalok.
„A lámpagyújtás napja”
- november 1. Mindenszentek napja
- november 2. Halottak napja – gyertyagyújtás a temetőben
- november 11. Márton napja: időjárás megfigyelése, időjóslatok. „Ha Márton lúdja jégre áll, karácsonykor sárban botorkál.”
E napon sokat ettek-ittak az emberek, hogy a következő évben is gazdag legyen a termés. Ekkor kóstolták meg az újbort is.
- november 19. Erzsébet nap: ha Erzsébet „megrázza pendelyét”, havazik.
- november 25. Katalin nap: Időjósló nap „Ha Katalin locsog, karácsony kopog”- és fordítva.
- november 30. András napja: ez a nap a pásztorok egyik legutolsó napja, amikor leszámolhatnak a jószággal. András-nap utáni vasárnapon kezdődik az Advent, a karácsonyvárás időszaka. Ettől kezdve nem illik bálokat, lakodalmakat tartani. Disznóölések kezdete.

2. Téli évszak, téli ünnepkör

Télen a természet nyugovóra tér. A téli évszak megfigyeléseihez, séták szervezése a parkban, az óvoda udvarán, madáretetés, madáreleség gyűjtés.

Téli játékok: hólapátolás, hóemberkészítés, hógolyózás, szánkózás, csúszkálás.

Mikulás ünnepség megszervezése.

Karácsonyi előkészületek: munkadélutánok szervezése:

- adventi koszorú készítés,
- mézeskalács sütés,
- kukoricapattogatás – kukoricafűzés,
- ajándék készítés,
- az ünnepi asztal megterítése, pásztorjátékok ismertetése,
- farsangi állarcok, jelmezek készítése, közös énekek, táncok – télcsúfoló – tollfosztás,
- kislebáb készítés, téltemetés.

Jeles napok:

december 4.	Borbála nap: a vízbe tett cseresznyeág karácsonyra kivirágzik
december 6.	Miklós nap – ezen a napon érkezik a Mikulás
december 13.	Luca napja: búza ültetése, ami karácsonyra kizöldül – lucázás Luca napja: dologtöltő nap, Luca napján tilos pl. varrni: „bevarrják a tyúkok fenekét”. Luca napi búza ültetése – ha kihajt, jó termés lesz
december 24-25.	Karácsony – pásztorjáték
december 26.	István nap – regölés
december 28.	Aprószentek – korbács fonás – korbácsolás: „hogya keléses ne legyél az újesztendőben!”
december 31.	Szilveszter napja
január 1.	Újév – újévi jókívánságok
január 6.	Vízkereszt, karácsonyfabontás, a farsang kezdete
január 18.	Piroska napja. „Ha Piroska napján fagy, negyven napig el nem hagy”
január 20.	Fábián és Sebestyén napja: „Tavaszbresztő” nap. Azt tartja a néphit, hogy ettől a naptól a fák elkezdik szívni a földből a nedveket.
január 22.	Vince napja: a szőlősgazdák védőszentje, ezért e napon a szőlősgazdák kimentek a szőlőbe, dicsérték Szent Vincét, hogy jó legyen a szőlőtermés. Népi mondás: „Ha megcsordul Vince, tele lesz a pince.” –vagyis ha olvad, jó lesz a szőlőtermés.
január 25.	Pál napja: megfordul a tél, enyhébb időszak következik. A medve is megfordul a barlangjában. Régebben a jó termés reményében fordítva akasztották vissza a hagymás tarisznyát, zacskót.

február 2.	Gyertyaszentelő – időjárás megfigyelése
február 3.	Balázs napja: a diákok e napon házról-házra jártak, élelmet gyűjtöttek maguknak és tanítóiknak. Társakat toboroztak az iskolába.
február 6.	Dorottya napja: a farsangi mulatozás egyik fontos napja. Időjárás megfigyelés (február 16. Julianna)
február 19.	Zsuzsanna napja: már olvadni kezd a hó, előbújik a fű, megszólal a pacsirta.
február 24.	(jégtörő) Mátyás napja: időjárás megfigyelése. Amit Zsuzsanna esetleg meghagyott a télből, azt Mátyás elviszi, megtöri a jeget. Azt is mondják, ha nem talál jeget, akkor csinál.

Vízkeresztől hamvazószerdáig farsang, multságok, vigadozások. A farsangolás összekapcsolható a „kiskegy – bábu” elégetésével, vízbe dobásával. Ezzel végleg elűzzük a telet. Hamvazószerda: a böjt kezdete. Húsvét előtt negyven napig tartózkodtak a húsételektől a tavaszi megtisztulás jegyében.

3. Tavaszi évszak, tavaszi ünnepekör

A tavaszi évszak megfigyeléséhez séták szervezése.

Nagytakarítás közvetlen környezetünkben.

Tavaszi hajtatáshoz a feltételek megteremtése, kerti munka megfigyelése, veteményezés, palántázás.

Növényekből játék készítése: fűzfából, bodzából síp. Fűzfavesszőből is fonunk.

Húsvéti előkészületekhez népi motívumok gyűjtése. Tojás, méhviasz, hagymahéj, zöld levelek gyűjtése, locsolkodás kellékei, - locsoló versek

Majális szervezése, szalagok, botok, lombos ág – májusfa állítás az udvaron.

Pünkösdlő

Gyermeknapi előkészületek: sárkányok készítése, festés, díszítés, - tavaszra jellemző színek felhasználása.

Fagyosszentek – Pongrác, Szervác, Bonifác – gyakran előfordul, hogy az időjárás pusztító fagyot hoz, Orbán napján érnek véget a fagyos napok. Ő a szőlőhegyek védőszentje.

Jeles napok:

március 12.	Gergely napja: a diákok e napon gyűjtögetni jártak, toborozták az iskolatársakat. Néphit szerint e nap a legalkalmasabb a hüvelyesek vetésére.
március 18., 19., 21. Húsvét	Sándor, József, Benedek: meleghezó napok Az ajándékokat az udvaron a bokrok alatt helyezzük el, ez a kereszténység legnagyobb ünnepe, a böjt véget ér. Húsvét másnapja: locsolkodás. Húsvéti népi ügyességi játékok: tojásdobálás egymásnak, tojásokhoz közelítő dobálás pl. pénzzel, tojáshordás fakanálon stb.
március 25.	Gyümölcsoltó Boldogasszony, visszatérnek a fecskék – a gyümölcsfák tisztogatása.
április 1.	április járatás vagy „bolondnap” – egymás megtréfálása
április 24.	Szent György napja: a nép tavaszkezdő napnak tartotta. Ekkor hajtják ki először az állatokat a legelőre és fogadják fel a pásztorokat.
Fehérvasárnap	Húsvétot követő vasárnap. A lányok komatálat vittek egymásnak, egymást testvérré fogadták, és „örök” barátságot kötöttek egymással. Komatálat adhat fiú is.
május 1.	Majális, májusfa állítás
május 12., 13., 14.	időjárás megfigyelése
május 25.	Orbán napja, fagyosszentek utolsó napja, a hideg napok
május utolsó vasárnapja:	gyermeknap, tavaszi mozgásos játékok

4. Nyári évszak, nyári ünnepkör

Nyáron teljes életét éli a természet. Növekszenek a kicsi állatok a ház körül, az erdőben és a mezőn. Érik már a gyümölcs a kertekben, erdőben.

a nyár a nagy munkák időszaka – aratás.

A nyári évszak megfigyeléséhez séták, tájmegismerő kirándulások szervezése.

Kalászgyűjtés, búzakoszorú készítés.

Növényi játékok készítése: bogáncsból, útifüvből, vízi növényekből.

Nyári gyűjtőmunkák: kamilla, bodza, búza. Gyümölcszárítás, aszalás.

Kenyérsütés: régen és ma.

A nyári népszokások a legszegényebbek, mivel ebben az évszakban az embereknek a sok munkától nem jutott idejük mulatságra, vígságra.

Jeles napok:

június 8.	Medárd: ha Medárd napján eső esik, negyven napig fog tartani.
június 13.	Mérge Margit – vihart hozó nap
június 24.	János, Szent Iván napja: Szent Iván éjjeli tűzugrás. Szentiváni alma szórása tűzbe, hogy ne betegedjenek meg a gyermekek. Virágkoszorú a ház elejére tűzvész ellen.
június 29.	Péter Pál napja – aratás kezdete.
július 25.	Jakab napja: ekkor áll meg a szőlő növekedése, kezd édesedni. Időjárás megfigyelése.
augusztus 10.	Lőrinc napja: a szabadban fürdőzés utolsó napja. Ilyenkor még ehető a dinnye.
augusztus 20.	István napja – Szent István király ünnepe. Ezen a napon új búzából sütik a kenyeret. Búzakoszorú készítése, aratás vége, kenyér ünnepe. Szent Istvánra emlékezés – igazi királyról szóló mesét szeretik a gyerekek.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Helyi Nevelési Program, Vármelléki Óvoda Sárvár 2010.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

A 2011.évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

Sárvár Város Köznevelési Konceptiója 2006 – 2012.

A gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény

Óvodai nevelés kompetenciaterület. Elméleti Alapvetések

Írták: Labáth Ferencné, Gilicze Zoltán, Kovács Erika

suliNova Köznevelési-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht.,2007

Kovács Erika: *A feladat: a helyi nevelési program felülvizsgálata*

Óvodai Jogfutár, 2010. január

Az óvodai nevelés országos alapprogramjának legfontosabb változásai az óvodák és fenntartók feladatai

Köznevelési Főosztály, Köznevelési-szakmai Fejlesztési Osztály OKM 2010.

Horváth Judit- Horváthné Csapuka Klára-Dr. Rónáné Falus Júlia: *Amit az óvónőnek észre kell venni.*

Budapest, 2002.

Kulcsár Mihályné: *A tanulás öröme is lehet.* Delacato módszere alapján.

Kulcsár Mihályné, Bicske, 2008. Magánkiadás

Gergely Ildikó: *Mit? Miért? Hogyan?*

Redact, 2000.

Komplex prevenció óvodai program „Kudarccal az iskolában”

Szerkesztette: Porkolábné Dr. Balogh Katalin. Oktatási és Szolgáltató Rt., 1997.

Dr. Bagdy Emőke: *Családi szocializáció és személyiségzavarok.*

Nemzeti tankönyvkiadó, Bp.

Aranyalma / Játékhagyomány /

Fővárosi Pedagógiai Intézet, 2000.

Óvodai nevelés játékkal, mesével. Minősített Óvodai program

Szerkesztette: Zilahy Józsefné Sopron, 1996

Komáromi Lajosné: *A játék természetes öröme.*

Antológia Kiadó, 2006.

Balázsné Szűcs Judit: - Szaitzné Gregosits Anna: *Szabadon, játékosan, örömmel.*
Szort Bt. Budapest, 1998

Balázsné Szűcs Judit: *Rajzelemzés belemagyarázás nélkül.*
SZORT BT, Budapest, 2008

Bakonyi Anna: *Az óvodás gyerekek értékelési-mérési rendszerének elvi és gyakorlati kérdései.*
Minőség az Óvodában. Szerk.: Szivák Judit OKKER Budapest, 2001.

Zsámboki Károlyné: *Bence világot tanul.* Óvodások matematikája
Sopron 2001

Lukács Józsefné és Ferencz Éva: *A játék nemcsak játék?*
Dyslexiás Gyermekekért Tolnában Egyesület, 2008.

Babik Ildikó: *Zenei játékok óvodások számára.*
Szort Bt. Budapest, 1997.

Dr. Kolozsváry Judit: „*Más*” gyerek, „*más*” szülő, „*más*” pedagógus.
OKKER Kft., 2002.

Dankó Ervinné: *Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában.*
OKKER Kiadó

Dr. Ranschburg Jenő: *A világ megismerése óvodáskorban.*
OKKER Kiadó, 2002.

Dr. Ranschburg Jenő: *Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban.*
Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

F. Földi Rita: *A pszichikus fejlődés problémái.*
OKKER, Budapest, 1999

Kósáné Ormai Vera: *A mi óvodánk.*
OKKER 2001

Add tovább!
Szerkesztette: Dr. Előd Nóra. Candy Kiadó, Veszprém, 2003.

Nánay István: *A színpadi rendezésről.*
Magyar Drámapedagógiai Társaság, Budapest, 1999

Jonathan Neelands. *A dráma a tanulás szolgálatában.*
Magyar Drámapedagógiai Társaság és a Marczibányi Téri Művelődési Központ, Budapest, 1994

Kaposi László: *Drámajáték óvodásoknak.*
Magyar Drámapedagógiai Társaság, 2001.

Perlai Rezsőné: *Az óvodáskor viselkedéskultúrája.*
OKKER

Perlai Rezsőné: *Tanulásról óvodapedagógusoknak.*
Gondolatok az óvodáskori tanulásról.
Comenius Bt., Pécs, 2000

Az óvodáskor fejlesztőjátékai.
Szerkesztette: Perlai Rezsőné dr. OKKER

Dr. Hegyi Ildikó: *Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban.*
OKKER

Hegyi Ildikó dr.: *Add a kezed!*
Az óvodába lépés élményei- Gondolatok szülőknek, pedagógusoknak-
OKKER Kft.

Dr. Hegyi Ildikó: *A nevelés „tízparancsolata”.*
OKKER 2006

Dr. Hegyi Ildikó: *Jaj, te gyerek!*
/ Nevelési helyzetek az óvodában /
OKKER 2006

Szentirmai László: *Nevelés kézzel-bábbal.*
Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998

Dr. W. Mikó Magdolna: *Óvodából az iskolába.*
Az isolaérettség pedagógiai és pszichológiai kérdései.
Magyar Óvodapedagógiai Egyesület 2003

Egészségvédelem az oktatásban.
Szerkeztette. Aszmann Anna. Anonymus 1999

Zöld Ovi
Ötletgyűjtemény kisgyermek környezet- és természetvédelmi neveléséhez.
Összeállította: Vargáné Biharvári Gabriella Tisza Klub Környezetvédő Társadalmi Szervezet
Szolnok, 1997

Óvodások környezeti nevelése
Réce-Füzetek 5. Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért Budapest 2001

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Irattári szám: 2/2024.

A helyi óvodai pedagógiai program **2024. október 01-én-én lép életbe és határozatlan ideig érvényes.**

A helyi óvodai pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának rendje

Kötelező:

- Jogszábváltozás
- Fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges:

- Sikeres innováció eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása
- Nevelőtestületi javaslat

A helyi óvodai pedagógiai program nem kötelező felülvizsgálatának és módosításának előírásai

- 80%-os nevelőtestületi támogatás
- 80%-os szülői egyetértés

A helyi óvodai **pedagógiai program nyilvánossága:**

A program megtalálható:

- a székhely és a telephelyek csoportjaiban
- az igazgató irodájában,
- nevelői szobában,
- a telephelyen az igazgató-helyettes irodájában,
- az óvoda honlapján

Helyi óvodai pedagógiai programunkat a szülők az óvoda székhelyén és Vármelléki telephelyén a nevelői szobában, a Szatmár utcai és Bocskai utcai és Sitkei telephelyen a igazgató-helyettes irodájában tekinthetik meg.

A pedagógiai programról felvilágosítást az igazgatótól kérhetnek hétfői napokon 13⁰⁰ – 14⁰⁰ között, illetve előzetes egyeztetés alapján más időpontban is.

ELŐTERJESZTÉS

a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat 2026. évi fordulójához történő csatlakozásról

Tisztelt Képviselő-testület!

A Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő meghirdette a felsőoktatási intézmények hátrányos szociális helyzetű hallgatói, illetőleg felsőoktatási tanulmányokat kezdeni kívánó fiatalok támogatására létrehozott Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat 2026. évi fordulóját.

Az Általános Szerződési Feltételekben foglaltak szerint - mely letölthető :
<https://emet.gov.hu/app/uploads/2025/08/Altalanos-Szerzodesi-Feltetek.pdf>

internetes oldalon, vagy megtekinthető a Sárvári Közös Önkormányzati Hivatal 8. sz. hivatali helyiségében - a települési önkormányzat maga jogosult a pályázat kiírására, melynek feltétele, hogy az önkormányzat csatlakozzon a Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszer 2026. évi fordulójához. Ez egyúttal a Bursa Hungarica Elektronikus Pályázatkezelési és Együttműködési Rendszerhez történő csatlakozást is magában foglalja.

A csatlakozási nyilatkozat beküldési határideje: 2025. szeptember 29.

Az Általános Szerződési Feltételek értelmében a további fontosabb határidők a következők:

2025. október 3.: A csatlakozott települési önkormányzat kiírja a pályázatokat. („A” és „B” típusút együttesen)

2025. november 4.: A pályázatok benyújtási határideje

2025. december 3.: A települési önkormányzat az EPER - Bursa rendszerben érkezteti, ellenőrzi, elbírálja a beérkezett pályázatokat, és a bírálati döntését a rendszerben rögzíti

2025. december 4.: A települési önkormányzat a „támogatott” és a „nem támogatott”, valamint a „bírálatból kizárt” pályázók eredeti döntési listáit a kötelező mellékletekkel együtt eljuttatja a Támogatáskezelő részére.

2025. december 4.: A települési önkormányzat hirdetőtábláján és a helyben szokásos módon nyilvánosságra hozza az ösztöndíjpályázat keretében általa nyújtott támogatások összesített adatait, és az EPER - Bursa rendszeren keresztül elektronikusan vagy postai úton, írásban értesíti a pályázókat döntéséről, valamint döntésének indoklásáról.

Az Általános Szerződési Feltételek 13. pontja értelmében az önkormányzat az elbírálás során már meglévő szabályzata vagy a Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszer elbírálására elfogadott szabályzata (továbbiakban: Szabályzat) alapján jár el.

Az elmúlt időszak tapasztalatai alapján szükséges a legutóbb a 51/2021.(IX.29.) számú képviselő-testületi határozattal módosított, a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj támogatásáról szóló Szabályzatnak (továbbiakban: Szabályzat) a módosítása.

A Szabályzatnak az alábbi érdemi módosítását javaslom:

- A Szabályzat, A pályázóval egy háztartásban élők egy főre eső havi átlagjövedelme pontjában a:

„- a mindenkori öregségi nyugdíj (nyugdíjminimum) legkisebb összegét nem haladja meg 28.500,-:	25 p.
- nem haladja meg a nyugdíjminimum 150 %-át (42.750,-):	20 p.
- nem haladja meg a nyugdíjminimum 200 %-át (57.000,-):	15 p.
- nem haladja meg a nyugdíjminimum 250 %-át (71.250,-):	10 p.
- nem haladja meg a nyugdíjminimum 300 %-át (85.500,-):	5 p.
- a nyugdíjminimum 300 %-át meghaladja:	0 p.”

szövegrész helyébe az alábbi szöveg kerüljön:

„- a mindenkori minimálbér adókedvezmények nélkül számított nettó összegének 70 %-át nem haladja meg	25 p
- 85 %-át nem haladja meg	20 p
- 100 %-át nem haladja meg	15 p
- 115 %-át nem haladja meg	10 p
- 130 %-át nem haladja meg	5 p
- meghaladja a 130 %-át	0 p.”

Fentiek értelmében 2025. évben az összeghatárok és az ennek megfelelően adható pontok az alábbiak szerint alakulnak:

A pályázóval egy háztartásban élők egy főre eső havi átlagjövedelme		
- a mindenkori minimálbér adókedvezmények nélkül számított nettó összegének (193.382,-) 70 %-át nem haladja meg	135.367,- Ft	25 p
- 85 %-át nem haladja meg	164.375,- Ft	20 p
- 100 %-át nem haladja meg	193.382,- Ft	15 p
- 115 %-át nem haladja meg	222.389,- Ft	10 p
- 130 %-át nem haladja meg	251.397,- Ft	5 p.

Ha a pályázóval egy háztartásban élők egy főre eső havi átlagjövedelme a 251. 397,- Ft-ot meghaladja, akkor erre az értékelési szempontra a pályázó nem kap pontot, de ez nem zárja ki, hogy ösztöndíjban részesüljön.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a határozati javaslatban foglaltaknak megfelelően döntsön a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat 2026. évi fordulójához, valamint a Bursa Hungarica Elektronikus Pályázatkezelési és Együttműködési Rendszerhez történő csatlakozásról, valamint a mellékletben szereplő pályázati kiírással megegyező tartalmú pályázatok kiírásáról és az előterjesztésben részletezett módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt Szabályzat elfogadásáról.

Tájékoztatam a Képviselő-testületet, hogy a 2025. évi forduló során 52 fő felsőoktatási intézménnyel hallgatói jogviszonyban álló hallgatónak került megállapításra 10 hónapra havi 10.000,- Ft összegű ösztöndíj (össz.: 5.200.000,- Ft). Mindannyian „A” típusú pályázatot nyújtottak be.

HATÁROZATI JAVASLAT

Sárvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete

a) Csatlakozni kíván a felsőoktatási intézmények hátrányos szociális helyzetű hallgatói, illetőleg felsőoktatási tanulmányokat kezdeni kívánó fiatalok támogatására létrehozott Bursa Hungarica

Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat 2026. évi fordulójához, valamint a Bursa Hungarica Elektronikus Pályázatkezelési és Együttműködési Rendszerhez (továbbiakban: ösztöndíjpályázat). Felhatalmazza a polgármestert a csatlakozásról, valamint az elektronikus adatbázis használatáról szóló nyilatkozat aláírására.

b) Elfogadja az ösztöndíjpályázat „Általános Szerződési Feltételei”- t, és kötelezettséget vállal arra, hogy a pályázatok elbírálása és az ösztöndíj folyósítása során maradéktalanul az „Általános Szerződési Feltételek”- ben foglaltaknak megfelelően jár el.

c) A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj támogatásáról szóló Szabályzatot a 3. mellékletben foglaltak szerinti tartalommal hagyja jóvá.

d) Az „A” és a „B” típusú pályázatot az 1. és 2. melléklet szerinti tartalommal hagyja jóvá és írja ki.

e) Az ösztöndíjpályázathoz szükséges saját rész meghatározásáról, a támogatások összegéről a benyújtott pályázatok ismeretében dönt, és vállal kötelezettséget ezen összegnek az önkormányzat 2026. évi költségvetésében történő tervezésére.

Határidő: a/ és c/ pont tekintetében: azonnal
b/ pont tekintetében: folyamatos
d/ pont tekintetében: legkésőbb 2025. október 3.
e/ pont tekintetében: az önkormányzat 2026. évi költségvetéséről szóló önkormányzati rendelet elfogadásának időpontja

Felelős: Kondora István polgármester

Sárvár, 2025. szeptember 15.

/:Kondora István:/
polgármester

"A" TÍPUSÚ PÁLYÁZATI KIÍRÁS

**Sárvár Város Önkormányzata a Kulturális és Innovációs Minisztériummal együttműködve, a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Kormányrendelet alapján ezennel kiírja a 2026. évre
a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázatot
felsőoktatási hallgatók számára
a 2025/2026. tanév második és a 2026/2027. tanév első félévére vonatkozóan,
összhangban**

- a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény,
- a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet),
- a Nemzeti Közszerződési Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvény,
- a Nemzeti Közszerződési Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 363/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet,
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény,
- az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény,
- az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet,
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény,
- a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény,
- a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény,
- a digitális állampolgárság egyes szabályairól szóló 321/2024. (XI.6.) Korm. rendelet,
- az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény,
- a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/679 rendelete (továbbiakban: GDPR),
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény,
- a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokról szóló 2021. évi IX. törvény

vonatkozó rendelkezéseivel.

1. A pályázat célja

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer (a továbbiakban: Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszer) célja az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőoktatásban való részvételének támogatása. A Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszer többszintű támogatási rendszer, amelynek pénzügyi fedezeteként három forrás szolgál: a települési önkormányzatok által nyújtott támogatás, a vármegyei önkormányzatok által nyújtott támogatás és a felsőoktatási intézményi támogatás. Az ösztöndíjpályázattal kapcsolatos adatbázis-kezelői, koordinációs, a települési és vármegyei ösztöndíjjal kapcsolatos pénzügyi feladatokat a Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő (a továbbiakban: NTK) végzi, míg az elbírálási feladatokat az ösztöndíjpályázathoz csatlakozó települési és vármegyei önkormányzatok látják el.

A Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszer jogszabályi hátteréről a Korm. rendelet és a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény szolgál.

2. A pályázók köre

Bursa Hungarica Ösztöndíjban a Korm. rendelet 18. § (2) bekezdése alapján kizárólag a települési önkormányzat területén **állandó lakóhellyel** (a továbbiakban: lakóhely) rendelkezők részesülhetnek. [A Korm.rendelet „állandó lakóhely” fogalma a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény „lakóhely” fogalmának feleltethető meg, amelyet a pályázó a lakcímkártyájával tud igazolni.]

Az ösztöndíjpályázatra azok **a települési önkormányzat területén lakóhellyel rendelkező, hátrányos szociális helyzetű felsőoktatási hallgatók** jelentkezhetnek, akik a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 1. mellékletében szereplő felsőoktatási intézményben (felsőoktatási hallgatói jogviszony keretében) **teljes idejű (nappali munkarend)** alapfokozatot és szakképzettséget eredményező alapképzésben, mesterfokozatot és szakképzettséget eredményező mesterképzésben, osztatlan képzésben vagy felsőoktatási szakképzésben folytatják tanulmányaikat.

Az ösztöndíjra pályázhatnak a 2025 szeptemberében felsőoktatási tanulmányaik utolsó évét megkezdő hallgatók is. Amennyiben az ösztöndíjas hallgatói jogviszonya 2026 őszén már nem áll fenn, úgy a 2026/2027. tanév első félévére eső ösztöndíj már nem kerül folyósításra.

Az ösztöndíjra pályázatot nyújthatnak be azok a hallgatók is, akiknek a hallgatói jogviszonya a felsőoktatási intézményben a pályázás időpontjában szünetel. Az ösztöndíj folyósításának feltétele, hogy a 2025/2026. tanév második félévére a beiratkozott hallgató aktív hallgatói jogviszonnyal rendelkezzen.

Nem részesülhet ösztöndíjban az a pályázó, aki:

- honvéd tisztjelölt, rendvédelmi oktatási intézmény tisztjelöltje, a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú, valamint a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományú hallgatója, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú hallgatója, rendészeti képzésben részt vevő ösztöndíjas hallgató;
- doktori (PhD) képzésben vesz részt;
- kizárólag külföldi intézménnyel áll hallgatói jogviszonyban és/vagy vendéghallgatói képzésben vesz részt;
- akiről hitelt érdemlően bebizonyosodik, hogy a pályázat benyújtásakor a támogatási döntés tartalmát érdemben befolyásoló, valótlan, hamis vagy megtévesztő adatot szolgáltatott, vagy ilyen nyilatkozatot tett;
- aki a pályázat benyújtását megelőző három naptári éven belül az államháztartás alrendszereiből juttatott valamely támogatással összefüggésben a támogatási szerződésben/támogatói okiratban/ösztöndíjszerződésben foglaltakat önhibájából nem vagy csak részben teljesítette.

Amennyiben a pályázó a támogatást ismételten igénybe kívánja venni – a vonatkozó jogszabályok biztosította keretek között –, úgy az ösztöndíj-pályázatot a következő évi pályázati fordulóiban újra be kell nyújtania.

3. A pályázat benyújtásának módja és határideje

A pályázatbeadáshoz a Bursa Hungarica Elektronikus Pályázatkezelési és Együttműködési Rendszerben (a továbbiakban: EPER-Bursa rendszer) egyszeri pályázói regisztráció szükséges, melynek elérése:

<https://bursa.emet.hu/paly/palybelep.aspx>

Azok a pályázók, akik a korábbi pályázati években regisztráltak a rendszerben, már nem regisztrálhatnak újra, ők a meglévő felhasználónév és jelszó birtokában léphetnek be az EPER-Bursa rendszerbe. Amennyiben jelszavukat elfelejtették, az *Elfelejtett jelszó* funkcióval kérhetnek új jelszót. A pályázói regisztrációt követően lehetséges a pályázati adatok rögzítése a csatlakozott önkormányzatok pályázói részére. A pályázati űrlapot minden fordulóban újra ki kell tölteni! A személyes és pályázati adatok ellenőrzését, rögzítését követően a pályázati űrlapot kinyomtatva és aláírva a települési önkormányzathoz kell benyújtaniuk a pályázóknak. A pályázat csak a pályázati kiírásban meghatározott csatolandó mellékletekkel együtt érvényes. A pályázati kiírásban meghatározott valamely melléklet hiányában a pályázat formai hibásnak minősül. A benyújtott pályázatok befogadását az önkormányzat köteles az EPER-Bursa rendszerben igazolni. A be nem fogadott pályázatok a bírálatban nem vesznek részt.

A pályázat rögzítésének és az önkormányzathoz történő benyújtásának határideje: 2025. november 4.

A pályázatot az EPER-Bursa rendszerben kitöltve, véglegesítve, onnan kinyomtatva, aláírva kizárólag a lakóhely szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalához kell benyújtani.

A pályázat kötelező mellékletei:

a) A felsőoktatási intézmény által elektronikusan kibocsátott hallgatói jogviszony-igazolás kinyomtatva és a pályázó által aláírva, vagy eredeti, papír alapú hallgatói jogviszony-igazolás, illetve annak hiteles másolata a 2025/2026. tanév első félévéről.

Amennyiben a pályázó egyidejűleg több felsőoktatási intézménnyel is hallgatói jogviszonyban áll, pályázatában csak azt a felsőoktatási intézményt kell megneveznie, amellyel elsőként létesített hallgatói jogviszonyt. A felsőoktatási intézmények szerződése alapján folyó, közösen meghirdetett – egyik szakon nem hitéleti, a másik szakon hitoktató, illetve hittanár – kétszakos képzés esetében a hallgató a nem hitéleti képzést biztosító felsőoktatási intézményt köteles megnevezni.

b) Igazolás a pályázó és a pályázóval egy háztartásban élők egy főre jutó havi nettó jövedelméről.

c) A szociális rászorultság igazolására az alábbi okiratok:

1. A tanulói jogviszonyról szóló igazolást. 2. A szülők válásáról bírósági végzést, különválásukról szülői nyilatkozatot. 3. A pályázó/és vagy családtagja tartós betegségének, fogyatékosságának, megváltozott munkaképességének igazolására: A magasabb összegű családi pótlékot, fogyatékossági támogatást, vakok személyi járadékát, rokkantsági ellátást, rehabilitációs ellátást, rokkantsági járadékot folyósító szerv igazolása. A rehabilitációs szakigazgatási szerv szakhatósági állásfoglalása, szakvéleménye a közlekedőképeségről, egyéb fogyatékosságot, tartós betegséget, megváltozott munkaképességet igazoló szakvélemény, stb. 4. A kollégiumi jogosultság esetén a helyhiány miatt történt elutasításról szóló határozat. 5. A pályázó gyámolt helyzetéről, gyermekvédelmi szakellátásban való részesüléséről szóló határozat. **A nem havi rendszerességgel szerzett, jövedelem esetén a megelőző tizenkét hónap egyhavi átlagának, a havi rendszerességgel járó jövedelem esetén a kérelem benyújtását megelőző hónapnak az igazolása.**

A pályázati űrlap csak a fent meghatározott kötelező mellékletekkel együtt érvényes, valamely melléklet hiányában a pályázat formai hibásnak minősül.

Egy háztartásban élők: a pályázó lakóhelye szerinti lakásban életvitelszerűen együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező személyek.

Jövedelem: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (1) bekezdés a) pontja alapján az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett

- aa) a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szjtv.) szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó - megszerzett - vagyoni érték (bevétel), ideértve az Szjtv. 1. számú melléklete szerinti adómentes bevételt, és
- ab) azon bevétel, amely után a kisadózó vállalkozások tételes adójáról szóló 2022. évi XIII. törvény, a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló 2012. évi CXLVII. törvény, vagy az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló 2005. évi CXX. törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni.

Elismert költségnek minősül az Szjtv.-ben elismert költség, valamint a fizetett tartásdíj. Ha a magánszemély az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás, a kisadózók tételes adója vagy a kisvállalati adó alapjául szolgáló bevételt szerez, a bevétel csökkenthető az Szjtv. szerint elismert költségnek minősülő igazolt kiadásokkal, ennek hiányában a bevétel 40%-ával. Ha a mezőgazdasági őstermelő adóévi őstermelésből származó bevétele nem több a kistermelés értékhatáránál (illetve ha részére támogatást folyósítottak, annak a folyósított támogatással növelt összegénél), akkor a bevétel csökkenthető az igazolt költségekkel, továbbá a bevétel 40%-ának megfelelő összeggel, vagy a bevétel 85%-ának, illetőleg állattenyésztés esetén 94%-ának megfelelő összeggel.

Befizetési kötelezettségnek minősül a személyi jövedelemadó, a magánszemélyt terhelő egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás, társadalombiztosítási járulék és az egészségügyi szolgáltatási járulék.

Nem minősül jövedelemnek:

- a) a rendkívüli települési támogatás, valamint a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, a gyógyszerkiadások viseléséhez és a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére nyújtott települési támogatás,
- b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 20/A. §-a szerinti támogatás, a 20/B. §-ának (4)-(5) bekezdése szerinti pótlék, a nevelőszülők számára fizetett nevelési díj és külön ellátmány,
- c) az anyasági támogatás,
- d) a nyugdíjprémium, az egyszeri juttatás, a tizenharmadik havi nyugdíj, a tizenharmadik havi ellátás és a szépkorúak jubileumi juttatása,
- e) a személyes gondoskodásért fizetendő személyi térítési díj megállapítása kivételével a súlyos mozgáskorlátozott személyek pénzbeli közlekedési kedvezményei, a vakok személyi járadéka és a fogyatékosági támogatás,
- f) a fogadó szervezet által az önkéntesnek külön törvény alapján biztosított juttatás,
- g) az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény alapján történő munkavégzésnek, valamint a természetes személyek között az adórendszeren kívüli keresettel járó foglalkoztatásra vonatkozó rendelkezések alapján háztartási munkára létesített munkavégzésre irányuló jogviszony keretében történő munkavégzésnek (a továbbiakban: háztartási munka) a havi ellenértéke,
- h) a házi segítségnyújtás keretében társadalmi gondozásért kapott tiszteletdíj,
- i) az energiafelhasználáshoz nyújtott támogatás,
- j) a szociális szervezet tagja által, a közérdekű nyugdíjas szervezet öregségi nyugdíjban vagy átmeneti bányászjáradékban részesülő tagja által, valamint a kisgyermekkel otthon lévő személyek szociális szervezetének nem nagyszülőként gyermekgondozási díjban vagy gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő tagja által a szervezetben végzett tevékenység ellenértékéért megszerzett, az Szjtv. alapján adómentes bevétel
- k) az életvitelszerűen lakott ingatlan eladása, valamint az életvitelszerűen lakott ingatlanon fennálló vagyoni értékű jog átruházása esetén az eladott ingatlan, illetve átruházott vagyoni értékű jog ellenértékének azon része, amelyből az eladást vagy átruházást követő egy éven belül az eladó vagy átruházó saját, vagy közeli hozzátartozója életvitelszerű,

tényleges lakhatásának célját szolgáló ingatlan vagy vagyoni értékű jog vásárlására kerül sor,

- l) az elengedett tartozás, illetve a megszűnt kötelezettség, ha a tartozás elengedésére vagy a kötelezettség megszűnésére a természetes személyek adósságrendezési eljárásában, továbbá közüzemi szolgáltatás szolgáltatója, illetve pénzügyi intézmény által, az adós megélhetését veszélyeztető szociális helyzete miatt került sor,
- m) az Szjtv. 7. § (1) bekezdés b)-z) pontja szerinti bevétel.

4. Adatkezelés

A pályázó pályázata benyújtásával büntetőjogi felelősséget vállal azért, hogy az EPER-Bursa rendszerben rögzített, a pályázati űrlapon és mellékleteiben az általa feltüntetett adatok a valóságnak megfelelnek. Tudomásul veszi, hogy amennyiben a pályázati űrlapon és mellékleteiben nem a valóságnak megfelelő adatokat tüntet fel, úgy a Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszerből pályázata kizárható, a megítélt támogatás visszavonható.

A pályázat benyújtásával a pályázó tudomásul veszi, hogy az NKTK, az önkormányzatok és a felsőoktatási intézmény a pályázati dokumentációban foglalt személyes adatait az ösztöndíjpályázat lebonyolítása és a támogatásra való jogosultság ellenőrzése céljából az ösztöndíj támogatás életciklusa alatt kezelheti a GDPR 6. cikk (1) bekezdésének a) és e) pontjában, valamint a 9. cikk (2) bekezdésének b) pontjában foglaltak szerint. Az adatkezelésről, az adatkezeléssel kapcsolatos jogairól, az általa igénybe vehető jogorvoslati lehetőségekről részletes tájékoztatás található az NKTK honlapján az Adatvédelmi tájékoztatóban az alábbi elérhetőségen:

https://nktk.gov.hu/app/uploads/2024/10/Adatkezesi-tajekoztato-Palyazatokhoz-es-tamogataskhoz-kapcsolodo-adatkezelesrol_2024.pdf

5. A pályázat elbírálása

A beérkezett pályázatokat az illetékes települési önkormányzat bírálja el **2025. december 3.** napjáig:

- a) az elbíráló önkormányzat a pályázókat hiánypótlásra szólíthatja fel a formai ellenőrzés és az elbírálás során, az önkormányzat által meghatározott határidőben, amely azonban nem lépheti túl a pályázatok önkormányzati elbírálási határidejét. Az önkormányzat hiánypótlást csak olyan dokumentumokra kérhet be, amelyeket a pályázati kiírásban feltüntetett. A hiánypótlási határidő: 3 nap;
- b) az ösztöndíj elbírálása kizárólag szociális rászorultság alapján, a pályázó tanulmányi eredményétől függetlenül történik. Az elutasítás indoklásaként nem jelölhetők meg olyan okok, amelyeket a formai ellenőrzés vizsgál és azon megfelelőként lettek megjelölve;
- c) az EPER-Bursa rendszerben nem rögzített, nem a rendszerből nyomtatott pályázati űrlapon, határidőn túl benyújtott, vagy formailag nem megfelelő pályázatokat a bírálatból kizárja, és kizárását írásban indokolja;
- d) minden, határidőn belül, postai úton vagy személyesen benyújtott pályázatot befogad, minden, formailag megfelelő pályázatot érdemben elbírál, és döntését írásban indokolja;
- e) csak az önkormányzat területén lakóhellyel rendelkező pályázókat részesítheti támogatásban;
- f) az elbírálás során korra, faji hovatartozásra, nemre, bőrszínre, nemzetiségre, vallási vagy világnézeti meggyőződésre, egészségi állapotra, családi állapotra, tanulmányi eredményre tekintet nélkül, kizárólag a pályázó szociális rászorultságának objektív vizsgálatára tekintettel járhat el.

A pályázó az elbíráló szerv döntése ellen fellebbezéssel nem élhet, a támogatói döntés ellen érdemben nincs helye jogorvoslatnak. **A támogatási döntéssel szemben az államháztartási törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII.31.) Korm. rendelet 102/D. § szerinti kifogást eljárásjogi jogszabálysértésre történő hivatkozással, a döntésről szóló**

értesítés kézhezvételét követő 5 napon belül lehet benyújtani az illetékes önkormányzat jegyzőjénél, aki érdemben megvizsgálja a kifogást és dönt arról. A felmerült kifogás beérkezését követő 5 napon belül az önkormányzat jegyzőjének értesítenie kell az NKTK-t.

A megítélt ösztöndíjat az önkormányzat megszüntetheti abban az esetben, ha az ösztöndíjas elköltözik a települési önkormányzat területéről. A települési önkormányzat ebben az esetben határozatban rendelkezik a támogatás megszüntetéséről. A határozat csak a meghozatalát követő tanulmányi félévtől ható hatállyal hozható meg.

6. Értesítés a pályázati döntésről

A települési önkormányzat a meghozott döntéséről és annak indokáról 2025. december 4. napjáig az EPER-Bursa rendszeren keresztül elektronikusan vagy postai úton küldött levélben értesíti a pályázókat.

Az NKTK az önkormányzati döntési listák érkezését követően 2026. január 19. napjáig értesíti a települési önkormányzatok által nem támogatott pályázókat az önkormányzati döntésről az EPER-Bursa rendszeren keresztül.

Az NKTK az elbírálás ellenőrzését és az intézményi ösztöndíjrészek megállapítását követően 2026. március 13. napjáig az EPER-Bursa rendszeren keresztül értesíti a települési önkormányzat által támogatásban részesített pályázókat a Bursa Hungarica Ösztöndíj teljes összegéről és az ösztöndíj-folyósítás módjáról.

7. Az ösztöndíj folyósításának feltételei

A felsőoktatási intézményeknek az ösztöndíj kifizetést megelőzően az ösztöndíjra való jogosultságot a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvényben foglaltak figyelembevételével kell megállapítaniuk. A Korm. rendelet hatálya – amennyiben jogszabály másként nem rendelkezik – nem terjed ki a honvéd tisztjelöltekre, a rendvédelmi oktatási intézmény tisztjelöltjeire, a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú, valamint a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományú hallgatóira és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú hallgatóira, továbbá a rendészeti képzésben részt vevő ösztöndíjas hallgatókra, részükre az ösztöndíj nem folyósítható.

Az ösztöndíj csak azokban a hónapokban kerül folyósításra, amelyekben a pályázó beiratkozott, aktív hallgatója a felsőoktatási intézménynek.

Az ösztöndíj-folyósítás feltétele, hogy a támogatott pályázó hallgatói jogviszonya a 2025/2026. tanév második félévében megfelelően a pályázati kiírásnak. Amennyiben a támogatott pályázó hallgatói jogviszonya nem felel meg a pályázati kiírásnak, a támogatott az ösztöndíjra való jogosultságát az adott félévben elveszíti. Azokban a hónapokban, amelyekben a hallgató hallgatói jogviszonya szünetel, vagy nem felel meg a pályázati kiírás feltételeinek, az ösztöndíj folyósítása a folyósítás véghatáridejének módosulása nélkül, teljes egészében szünetel.

8. Az ösztöndíj folyósítása

Az ösztöndíjas jogviszony időtartama: 10 hónap, azaz két egymást követő tanulmányi félévben félévenként max. 5 hónap (a továbbiakban: Bursa tanulmányi félév), a 2025/2026. tanév második féléve és a 2026/2027. tanév első féléve.

Az önkormányzatok egy Bursa tanulmányi félévre egy összegben utalják át az NKTK Bursa Hungarica számlájára a támogatott hallgatók öthavi önkormányzati támogatási összegét. Az NKTK a beérkezett önkormányzati ösztöndíjrészeket a kifizetőhelyek (felsőoktatási intézmények) szerint újracsoportosítja, majd a jogosult hallgatók után továbbutalja a kifizető felsőoktatási intézményekhez abban az esetben, ha a felsőoktatási intézmény a hallgatók jogosultságát

visszaigazolta, és az önkormányzat utalási kötelezettségét teljesítve a pontos támogatási összeget továbbította az NKTK számlájára.

Az intézményi ösztöndíjrész forrása a Korm. rendelet 18. § (3) bekezdése értelmében az intézmények költségvetésében megjelölt elkülönített forrás.

Az ösztöndíjat (mind az önkormányzati, mind az intézményi ösztöndíjrészt) az a felsőoktatási intézmény folyósítja a hallgatónak, amelytől a hallgató – az állami költségvetés terhére – a hallgatói juttatásokat kapja. Amennyiben a hallgató egyidejűleg több felsőoktatási intézménnyel is hallgatói jogviszonyban áll, az a felsőoktatási intézmény folyósítja számára az ösztöndíjat, amellyel elsőként létesített hallgatói jogviszonyt. A felsőoktatási intézmények szerződése alapján folyó, közösen meghirdetett – egyik szakon nem hitéleti, a másik szakon hitoktató, illetve hittanár – kétszakos képzés esetében a hallgató számára a nem hitéleti képzést biztosító felsőoktatási intézmény folyósítja az ösztöndíjat. A kifizetés előtt a jogosultságot, valamint a hallgatói jogviszony fennállását az intézmény megvizsgálja.

Az ösztöndíj folyósításának kezdete legkorábban 2026. március hónap.

Az önkormányzati ösztöndíjrész kifizetése a tavaszi félévben március, az őszi félévben október hónaptól, de legkésőbb a felsőoktatási intézményhez történő átutalást követő első ösztöndíj-kifizetéskor indul, majd a továbbiakban az ösztöndíjfizetés rendje szerint történik.

Az intézményi ösztöndíjrész folyósítása március, illetve október hónapban kezdődik, azt a hallgatói juttatásokkal azonos rendben kell kifizetni. Az intézményi ösztöndíjrészt abban az esetben is ki kell fizetni, ha az önkormányzati ösztöndíjrész fedezete nem áll rendelkezésre az intézmény számláján. Az intézményi ösztöndíjrész független minden más, a felsőoktatási intézményben folyósított támogatástól.

Az elnyert ösztöndíjat közvetlen adó- és TB-járulékfizetési kötelezettség nem terheli (Szjtv. 1. számú melléklet 3.2.6. és 4.17. pontja). Az ösztöndíj teljes összege elszámolási kötelezettség terhe nélkül szabadon felhasználható.

Az ösztöndíjas a Bursa tanulmányi félév lezárását követően (június 30., január 31.) a jogosultsági bejegyzéssel kapcsolatos kifogást nem tehet, illetve a ki nem fizetett ösztöndíjára már nem tarthat igényt.

9. A pályázók értesítési kötelezettségei

Az ösztöndíjban részesülő hallgató köteles az ösztöndíj folyósításának időszaka alatt minden, az ösztöndíj folyósítását érintő változásról haladéktalanul (de legkésőbb 15 napon belül) írásban értesíteni a folyósító felsőoktatási intézményt és az NKTK-t (levelezési cím: Bursa Hungarica 1381 Budapest, Pf. 1418).

A bejelentést az EPER-Bursa rendszeren keresztül kell kezdeményeznie.

Az értesítési kötelezettséget a hallgató 5 munkanapon belül köteles teljesíteni az alábbi adatok változásakor:

- **a tanulmányok szüneteltetése (halasztása);**
- **tanulmányok helyének megváltozása (az új felsőoktatási intézmény, kar, szak megnevezésével);**
- **tanulmányi státusz (munkarend, képzési szint, finanszírozási forma), képzés megnevezésének változása;**
- **személyes adatainak (név, lakóhely, elektronikus levelezési cím) változása.**

Az az ösztöndíjas, aki értesítési kötelezettségének elmulasztása miatt esik el az ösztöndíj folyósításától, a Bursa tanulmányi félév lezárását követően, legkésőbb június 30. napjáig, illetve január 31. napjáig ki nem fizetett ösztöndíjára már nem tarthat igényt.

Az ösztöndíjas 30 napon belül köteles a jogosulatlanul felvett ösztöndíjat a folyósító felsőoktatási intézmény részére visszafizetni.

Az ösztöndíjas lemondhat a számára megítélt támogatásról, amit az EPER-Bursa rendszerben kezdeményezhet és az onnan letölthető Lemondó nyilatkozatot aláírva, postai úton, ajánlott levélként megküldve az NKTK címére jelenthet be. A Lemondó nyilatkozat beküldésével az ösztöndíjas a nyertes ösztöndíjpályázatát megszünteti, azaz a megjelölt félévre járó ösztöndíjról és az ösztöndíj további félévi részleteiről is lemond.

Amennyiben megállapítást nyer, hogy a pályázó a pályázatban nem a valóságnak megfelelő adatokat szolgáltatva vagy a pályázati feltételeknek egyébként nem felel meg, támogatásban nem részesülhet még abban az esetben sem, ha az ösztöndíj elnyeréséről szóló tájékoztatást már kézhez vette.

10. Lebonyolítás

Az ösztöndíjpályázattal kapcsolatos központi adatbázis-kezelői, koordinációs, a települési és a megyei önkormányzati ösztöndíjjal kapcsolatos pénzkezelési feladatokat az NKTK látja el.

Az NKTK elérhetőségei:

**Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő
Bursa Hungarica Ügyfélszolgálat**

1381 Budapest, Pf.: 1418

Tel.: (06-1) 550-2700

E-mail: bursa@nktk.hu

Internet: www.nktk.gov.hu (Bursa Hungarica)

"B" TÍPUSÚ PÁLYÁZATI KIÍRÁS

Sárvár Város Önkormányzata a Kulturális és Innovációs Minisztériummal együttműködve, a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Kormányrendelet alapján ezennel kiírja a 2026. évre
a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázatot felsőoktatási tanulmányokat kezdeni kívánó fiatalok számára,
összhangban

- a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény,
- a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet),
- a Nemzeti Községi Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvény,
- a Nemzeti Községi Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 363/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet,
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény,
- az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény,
- az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet,
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény,
- a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény,
- a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény,
- a digitális állampolgárság egyes szabályairól szóló 321/2024. (XI.6.) Korm. rendelet,
- az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény,
- a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/679 rendelete (továbbiakban: GDPR),
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény,
- a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokról szóló 2021. évi IX. törvény

vonatkozó rendelkezéseivel.

1. A pályázat célja

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer (a továbbiakban: Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszer) célja az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőoktatásban való részvételének támogatása. A Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszer többszintű támogatási rendszer, amelynek pénzügyi fedezeteként három forrás szolgál: a települési önkormányzatok által nyújtott támogatás; a vármegyei önkormányzatok által nyújtott támogatás és a felsőoktatási intézményi támogatás. Az ösztöndíjpályázattal kapcsolatos adatbázis-kezelői, koordinációs, a települési és vármegyei ösztöndíjjal kapcsolatos pénzügyi feladatokat a Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő (továbbiakban: NKTK) végzi, míg az elbírálási feladatokat az ösztöndíjpályázathoz csatlakozó települési és vármegyei önkormányzatok látják el.

A Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszer jogszabályi háttéréül a Korm. rendelet és a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény szolgál.

2. Pályázók köre

A Bursa Hungarica Ösztöndíjban a Korm.rendelet 18. § (2) bekezdése alapján kizárólag a települési önkormányzat területén **állandó lakóhellyel** (a továbbiakban: lakóhely) rendelkezők részesülhetnek. [A Korm. rendelet „állandó lakóhely” fogalma a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény „lakóhely” fogalmának feleltethető meg, amelyet a pályázó a lakcímkártyájával tud igazolni.]

Az ösztöndíjpályázatra azok **a települési önkormányzat területén lakóhellyel rendelkező, hátrányos szociális helyzetű fiatalok** jelentkezhettek, akik:

a) a 2025/2026. tanévben utolsó éves, érettségi előtt álló középiskolások;

vagy

b) felsőfokú végzettséggel nem rendelkező, felsőoktatási intézménybe még felvételt nem nyert érettségizettek;

és a **2026/2027. tanévtől kezdődően** a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 1. mellékletében szereplő felsőoktatási intézmény keretében **teljes idejű (nappali munkarend)** alapfokozatot és szakképzettséget eredményező alapképzésben, osztatlan képzésben vagy felsőoktatási szakképzésben kívánnak részt venni.

Nem részesülhet ösztöndíjban az a pályázó, aki:

- honvéd tisztjelölt, rendvédelmi oktatási intézmény tisztjelöltje, a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú, valamint a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományú hallgatója, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú hallgatója, rendészeti képzésben részt vevő ösztöndíjas hallgató;
- doktori (PhD) képzésben vesz részt;
- kizárólag külföldi intézménnyel áll hallgatói jogviszonyban és/vagy vendéghallgatói képzésben vesz részt;
- akiről hitelt érdemlően bebizonyosodik, hogy a pályázat benyújtásakor a támogatási döntés tartalmát érdemben befolyásoló, valótlan, hamis vagy megtévesztő adatot szolgáltatott, vagy ilyen nyilatkozatot tett;
- aki a pályázat benyújtását megelőző három naptári éven belül az államháztartás alrendszeréből juttatott valamely támogatással összefüggésben a támogatási szerződésben/támogatói okiratban/ösztöndíjszerződésben foglaltakat önhibájából nem vagy csak részben teljesítette.

A pályázók közül csak azok részesülhetnek ösztöndíjban, akik a 2026. évi felsőoktatási felvételi eljárásban először nyernek felvételt felsőoktatási intézménybe és tanulmányaikat a 2026/2027. tanévben ténylegesen megkezdik.

3. A pályázat benyújtásának módja és határideje

A pályázatbeadáshoz a Bursa Hungarica Elektronikus Pályázatkezelési és Együttműködési Rendszerben (a továbbiakban: EPER-Bursa rendszer) egyszeri pályázói regisztráció szükséges, melynek elérése:

<https://bursa.emet.hu/paly/palybelelep.aspx>

Azok a pályázók, akik a korábbi pályázati években regisztráltak a rendszerben, már nem regisztrálhatnak újra, ők a meglévő felhasználónév és jelszó birtokában léphetnek be az EPER-Bursa rendszerbe. Amennyiben jelszavukat elfelejtették, az *Elfelejtett jelszó* funkcióval kérhetnek új jelszót. A pályázói regisztrációt követően lehetséges a pályázati adatok rögzítése a csatlakozott önkormányzatok pályázói részére. A személyes és pályázati adatok ellenőrzését, rögzítését

követően a pályázati űrlapot kinyomtatva és aláírva a települési önkormányzathoz kell benyújtaniuk a pályázóknak. A pályázat csak a pályázati kiírásban meghatározott csatolandó mellékletekkel együtt érvényes. A pályázati kiírásban meghatározott valamely melléklet hiányában a pályázat formai hibásnak minősül. A benyújtott pályázatok befogadását az önkormányzat köteles az EPER-Bursa rendszerben igazolni. A be nem fogadott pályázatok a bírálathoz nem vesznek részt.

**A pályázat rögzítésének és az önkormányzathoz történő benyújtásának
határideje: 2025. november 4.**

A pályázatot az EPER-Bursa rendszerben kitöltve, véglegesítve, onnan kinyomtatva, aláírva kizárólag a lakóhely szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalához kell benyújtani.

A pályázat kötelező mellékletei:

a) Igazolás a pályázó és a pályázóval egy háztartásban élők egy főre jutó havi nettó jövedelméről.

b) A szociális rászorultság igazolására az alábbi okiratok:

1. A tanulói jogviszonyról szóló igazolást. 2. A szülők válásáról bírósági végzést, különválásukról szülői nyilatkozatot. 3. A pályázó/és vagy családtagja tartós betegségének, fogyatékosságának, megváltozott munkaképességének igazolására: A magasabb összegű családi pótlékot, fogyatékossági támogatást, vakok személyi járadékát, rokkantsági ellátást, rehabilitációs ellátást, rokkantsági járadékot folyósító szerv igazolása. A rehabilitációs szakigazgatási szerv szakhatósági állásfoglalása, szakvéleménye a közlekedőképességről, egyéb fogyatékosságot, tartós betegséget, megváltozott munkaképességet igazoló szakvélemény, stb. 4. A kollégiumi jogosultság esetén a helyhiány miatt történt elutasításról szóló határozat. 5. A pályázó gyámolt helyzetéről, gyermekvédelmi szakellátásban való részesüléséről szóló határozat. **A nem havi rendszerességgel szerzett, jövedelem esetén a megelőző tizenkét hónap egyhavi átlagának, a havi rendszerességgel járó jövedelem esetén a kérelem benyújtását megelőző hónapnak az igazolása.**

A pályázati űrlap csak a fent meghatározott kötelező mellékletekkel együtt érvényes, valamely melléklet hiányában a pályázat formai hibásnak minősül.

Egy háztartásban élők: a pályázó állandó lakóhelye szerinti lakásban életvitelszerűen együttlakó, ott bejelentett vagy tartózkodási hellyel rendelkező személyek.

Jövedelem: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (1) bekezdés a) pontja alapján az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett

- aa) a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szjtv.) szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó - megszerzett - vagyoni érték (bevétel), ideértve az Szjtv. 1. számú melléklete szerinti adómentes bevételt, és
- ab) az a bevétel, amely után a kisadózó vállalkozások tételes adójáról szóló 2022. évi XIII. törvény, a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló 2012. évi CXLVII. törvény, vagy az egyszerűsített közteheraviselési hozzájárulásról szóló 2005. évi CXX. törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni.

Elismert költségnek minősül az Szjtv.-ben elismert költség, valamint a fizetett tartásdíj. Ha a magánszemély az egyszerűsített közteheraviselési hozzájárulás, a kisadózók tételes adója vagy a kisvállalati adó alapjául szolgáló bevételt szerez, a bevétel csökkenthető az Szjtv. szerint elismert költségnek minősülő igazolt kiadásokkal, ennek hiányában a bevétel 40%-ával. Ha a mezőgazdasági őstermelő adóévi őstermelésből származó bevétele nem több a kistermelés értékhatáránál (illetve ha részére támogatást folyósítottak, annak a folyósított támogatással növelt összegénél), akkor a bevétel csökkenthető az igazolt költségekkel, továbbá a bevétel 40%-

ának megfelelő összeggel, vagy a bevétel 85%-ának, illetőleg állattenyésztés esetén 94%-ának megfelelő összeggel.

Befizetési kötelezettségnek minősül a személyi jövedelemadó, a magánszemélyt terhelő egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás, társadalombiztosítási járulék, és az egészségügyi szolgáltatási járulék.

Nem minősül jövedelemnek:

- a) a rendkívüli települési támogatás, valamint a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, a gyógyszerkiadások viseléséhez és a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére nyújtott települési támogatás,
- b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 20/A. §-a szerinti támogatás, a 20/B. §-ának (4)-(5) bekezdése szerinti pótlék, a nevelőszülők számára fizetett nevelési díj és külön ellátmány,
- c) az anyasági támogatás,
- d) a nyugdíjprémium, az egyszeri juttatás, a tizenharmadik havi nyugdíj, a tizenharmadik havi ellátás és a szépkorúak jubileumi juttatása,
- e) a személyes gondoskodásért fizetendő személyi térítési díj megállapítása kivételével a súlyos mozgáskorlátozott személyek pénzügyi közlekedési kedvezményei, a vakok személyi járadéka és a fogyatékosági támogatás,
- f) a fogadó szervezet által az önkéntesnek külön törvény alapján biztosított juttatás,
- g) az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény alapján történő munkavégzésnek, valamint a természetes személyek között az adórendszeren kívüli keresettel járó foglalkoztatásra vonatkozó rendelkezések alapján háztartási munkára létesített munkavégzésre irányuló jogviszony keretében történő munkavégzésnek (a továbbiakban: háztartási munka) a havi ellenértéke,
- h) a házi segítségnyújtás keretében társadalmi gondozásért kapott tiszteletdíj,
- i) az energiafelhasználáshoz nyújtott támogatás,
- j) a szociális szervezet tagja által, a közérdekű nyugdíjas szervezet öregségi nyugdíjban vagy átmeneti bányászjáradékban részesülő tagja által, valamint a kisgyermekkel otthon lévő szociális szervezetének nem nagyszülőként gyermekgondozási díjban vagy gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő tagja által a szociális szervezetben végzett tevékenység ellenértékeként megszerzett, az Szjtv. alapján adómentes bevétel,
- k) az életvitelszerűen lakott ingatlan eladása, valamint az életvitelszerűen lakott ingatlanon fennálló vagyoni értékű jog átruházása esetén az eladott ingatlan, illetve átruházott vagyoni értékű jog ellenértékének azon része, amelyből az eladást vagy átruházást követő egy éven belül az eladó vagy átruházó saját, vagy közeli hozzátartozója életvitelszerű, tényleges lakhatásának célját szolgáló ingatlan vagy vagyoni értékű jog vásárlására kerül sor,
- l) az elengedett tartozás, illetve a megszűnt kötelezettség, ha a tartozás elengedésére vagy a kötelezettség megszűnésére a természetes személyek adósságrendezési eljárásában, továbbá közüzemi szolgáltatás szolgáltatója, illetve pénzügyi intézmény által, az adós megélhetését veszélyeztető szociális helyzete miatt került sor,
- m) az Szjtv. 7. § (1) bekezdés b)-z) pontja szerinti bevétel.

4. Adatkezelés

A pályázó pályázata benyújtásával büntetőjogi felelősséget vállal azért, hogy az EPER-Bursa rendszerben rögzített, a pályázati űrlapon és mellékleteiben az általa feltüntetett adatok a valóságnak megfelelnek. Tudomásul veszi, hogy amennyiben a pályázati űrlapon és mellékleteiben nem a valóságnak megfelelő adatokat tüntet fel, úgy a Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszerből pályázata kizárható, a megítélt támogatás visszavonható.

A pályázat benyújtásával a pályázó tudomásul veszi, hogy az NKTK, az önkormányzatok és a felsőoktatási intézmény a pályázati dokumentációban foglalt személyes adatait az ösztöndíjpályázat lebonyolítása és a támogatásra való jogosultság ellenőrzése céljából az ösztöndíj támogatás életciklusa alatt kezelheti a GDPR 6. cikk (1) bekezdésének a) és e) pontjában, valamint a 9. cikk (2) bekezdésének b) pontjában foglaltak szerint. Az adatkezelésről, az adatkezeléssel kapcsolatos jogairól, az általa igénybe vehető jogorvoslati lehetőségekről részletes tájékoztatás található az NKTK honlapján az Adatvédelmi tájékoztatóban az alábbi elérhetőségen:

https://nktk.gov.hu/app/uploads/2024/10/Adatkezelesi-tajekoztato-Palyazatokhoz-es-tamogatasokhoz-kapcsolodo-adatkezelesrol_2024.pdf

A pályázók büntetőjogi felelősségük tudatában kijelentik, hogy a pályázati űrlap benyújtásakor elsőfokú végzettséggel nem rendelkeznek, felsőoktatási intézménybe még nem nyertek felvételt.

5. A pályázat elbírálása

A beérkezett pályázatokat az illetékes települési önkormányzat bírálja el 2025. december 3. napjáig:

- a) az elbíráló önkormányzat a pályázókat hiánypótlásra szólíthatja fel a formai ellenőrzés és az elbírálás során, az önkormányzat által meghatározott határidőben, amely azonban nem lépheti túl a pályázatok önkormányzati elbírálási határidejét. Az önkormányzat hiánypótlást csak olyan dokumentumokra kérhet be, amelyeket a pályázati kiírásban feltüntetett. A hiánypótlási határidő: 3 nap;
- b) az ösztöndíj elbírálása kizárólag szociális rászorultság alapján, a pályázó tanulmányi eredményétől függetlenül történik. Az elutasítás indoklásaként nem jelölhetők meg olyan okok, amelyeket a formai ellenőrzés vizsgál és azon megfelelőként lettek megjelölve;
- c) az EPER-Bursa rendszerben nem rögzített, nem a rendszerből nyomtatott pályázati űrlapon, a határidőn túl benyújtott, vagy formailag nem megfelelő pályázatokat a bírálatból kizárja, és kizárását írásban indokolja;
- d) minden, határidőn belül, postai úton vagy személyesen benyújtott pályázatot befogad, minden, formailag megfelelő pályázatot érdemben elbírál, és döntését írásban indokolja;
- e) csak az önkormányzat területén lakóhellyel rendelkező pályázókat részesítheti támogatásban;
- f) az elbírálás során korra, faji hovatartozásra, nemre, bőrszínre, nemzetiségre, vallási vagy világnézeti meggyőződésre, egészségi állapotra, családi állapotra, tanulmányi eredményre tekintet nélkül, kizárólag a pályázó szociális rászorultságának objektív vizsgálatára tekintettel járhat el.

A pályázó az elbíráló szerv döntése ellen fellebbezéssel nem élhet, a támogatói döntés ellen érdemben nincs helye jogorvoslatnak. **A támogatási döntéssel szemben az államháztartási törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII.31.) Korm. rendelet 102/D. § szerinti kifogást eljárásjogi jogszabálysértésre történő hivatkozással, a döntésről szóló értesítés kézhezvételét követő 5 napon belül lehet benyújtani az illetékes önkormányzat jegyzőjénél, aki érdemben megvizsgálja a kifogást és dönt arról. A felmerült kifogás beérkezését követő 5 napon belül az önkormányzat jegyzőjének értesítenie kell az NKTK-t.**

A "B" típusú ösztöndíjasok szociális rászorultságát az önkormányzat évente egyszer jogosult és köteles felülvizsgálni. Amennyiben az ösztöndíjas a szociális rászorultság vizsgálata során az önkormányzat által kért igazolásokat nem bocsátja rendelkezésre, vagy az önkormányzattal a vizsgálat során az együttműködést egyéb módon kifejezetten megtagadja, az önkormányzat az ösztöndíjas szociális rászorultságának megszűntét vélelmezi, azaz az ösztöndíjas az ösztöndíját elveszíti. A települési önkormányzat ebben az esetben, határozatban rendelkezik a támogatás

megszüntetéséről. A határozat csak a meghozatalát követő tanulmányi félévtől ható hatállyal hozható meg.

A felsőoktatási intézménybe jelentkezők számára megítélt támogatást az önkormányzat megszüntetheti abban az esetben is, ha az ösztöndíjas elköltözik a települési önkormányzat területéről. A települési önkormányzat ebben az esetben határozatban rendelkezik a támogatás megszüntetéséről. A határozat csak a meghozatalát követő tanulmányi félévtől ható hatállyal hozható meg.

6. Értesítés a pályázati döntésről

A települési önkormányzat a meghozott döntéséről és annak indokáról 2025. december 4. napjáig az EPER-Bursa rendszeren keresztül elektronikusan vagy postai úton küldött levélben értesíti a pályázókat.

Az NKTK az önkormányzati döntési listák érkeztetését követően 2026. január 19. napjáig értesíti a települési önkormányzatok által nem támogatott pályázókat az önkormányzati döntésről az EPER-Bursa rendszeren keresztül.

Az NKTK az elbírálás ellenőrzését és az intézményi ösztöndíjrészek megállapítását követően 2026. március 13. napjáig az EPER-Bursa rendszeren keresztül értesíti a települési önkormányzat által támogatásban részesített pályázókat a Bursa Hungarica Ösztöndíj teljes összegéről és az ösztöndíj-folyósítás módjáról.

A pályázó a felsőoktatási intézmény felvételi döntésről szóló határozata vagy az Oktatási Hivatal besorolási határozata másolatának megküldésével köteles 2026. augusztus 31. napjáig az NKTK részére bejelenteni, hogy a 2026/2027. tanévben melyik felsőoktatási intézményben kezdi meg tanulmányait. Továbbá a pályázó köteles nyilatkozni arról, hogy a 2026. évi felsőoktatási felvételi évet megelőzően nyert-e felvételt felsőoktatási intézménybe. Az a pályázó, aki értesítési kötelezettségének nem tesz eleget, az ösztöndíj folyósításából és az ösztöndíjrendszer következő évi fordulójából kizárható.

Amennyiben a "B" típusú pályázat során támogatásban részesülő ösztöndíjas a támogatás időtartama alatt sikeresen pályázik "A" típusú ösztöndíjra (Bursa Hungarica Ösztöndíjpályázat felsőoktatási hallgatók számára), "B" típusú ösztöndíját automatikusan elveszti.

7. Az ösztöndíj folyósításának feltételei

Az ösztöndíj-folyósítás feltétele, hogy a támogatott pályázó hallgatói jogviszonya a 2026/2027. tanév első félévében megfeleljen a pályázati kiírásnak. Amennyiben a támogatott pályázó hallgatói jogviszonya nem felel meg a pályázati kiírásnak, a támogatott az ösztöndíjra való jogosultságát elveszíti.

Az ösztöndíj csak azokban a hónapokban kerül folyósításra, amelyekben a pályázó beiratkozott, aktív jogviszonnyal rendelkező hallgatója a felsőoktatási intézménynek.

A felsőoktatási intézményeknek az ösztöndíj kifizetést megelőzően az ösztöndíjra való jogosultságot a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvényben foglaltak figyelembevételével kell megállapítaniuk. A Korm. rendelet hatálya – amennyiben jogszabály másként nem rendelkezik – nem terjed ki a honvéd tisztjelöltekre, a rendvédelmi oktatási intézmény tisztjelöltjeire, a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú, valamint a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományú hallgatóira és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú hallgatóira, továbbá a rendészeti képzésben részt vevő ösztöndíjas hallgatókra, részükre az ösztöndíj nem folyósítható.

Azokban a hónapokban, amelyekben a hallgató hallgatói jogviszonya szünetel, vagy nem felel meg a pályázati kiírás feltételeinek, kivéve, ha az a folyósítás első féléve, az ösztöndíj folyósítása

- a folyósítás véghatáridejének módosítása nélkül - teljes egészében szünetel.

8. Az ösztöndíj folyósítása

Az ösztöndíj időtartama 3x10 hónap, azaz hat egymást követő tanulmányi félévben félévenként max. 5 hónap (Bursa tanulmányi félév): a 2026/2027. tanév, a 2027/2028. tanév és a 2028/2029. tanév.

Az ösztöndíj folyósításának kezdete a 2026/2027. tanév első féléve.

Az önkormányzatok egy Bursa tanulmányi félévre egy összegben utalják át az NKTK Bursa Hungarica számlájára a támogatott hallgatók öthavi önkormányzati támogatási összegét. Az NKTK a beérkezett önkormányzati ösztöndíjrészeket a kifizetőhelyek (felsőoktatási intézmények) szerint újracsoportosítja, majd a jogosult hallgatók után továbbutalja a kifizető felsőoktatási intézményekhez abban az esetben, ha a felsőoktatási intézmény a hallgatók jogosultságát visszaigazolta, és az önkormányzat utalási kötelezettségét teljesítve a pontos támogatási összeget továbbította az NKTK számlájára.

Az intézményi ösztöndíjrész forrása a Korm. rendelet 18. § (3) bekezdése értelmében az intézmények költségvetésében megjelölt elkülönített forrás.

Az ösztöndíjat (mind az önkormányzati, mind az intézményi ösztöndíjrészt) az a felsőoktatási intézmény folyósítja a hallgatónak, amelytől a hallgató – az állami költségvetés terhére – a hallgatói juttatásokat kapja. Amennyiben a hallgató egy időben több felsőoktatási intézménnyel is hallgatói jogviszonyban áll, az a felsőoktatási intézmény folyósítja számára az ösztöndíjat, amellyel elsőként létesített hallgatói jogviszonyt. A felsőoktatási intézmények szerződése alapján folyó, közösen meghirdetett – egyik szakon nem hitéleti, a másik szakon hitoktató, illetve hittanár – kétszakos képzés esetében a hallgató számára a nem hitéleti képzést biztosító felsőoktatási intézmény folyósítja az ösztöndíjat. A kifizetés előtt a jogosultságot, valamint a hallgatói jogviszony fennállását az intézmény megvizsgálja.

Az ösztöndíj folyósításának kezdete legkorábban 2026. október hónap.

Az önkormányzati ösztöndíjrész kifizetése az őszi félévekben október, a tavaszi félévekben március hónaptól, de legkésőbb a felsőoktatási intézményhez történő átutalást követő első ösztöndíj-kifizetéskor indul, majd a továbbiakban az ösztöndíjfizetés rendje szerint történik.

Az intézményi ösztöndíjrész folyósítása október, illetve március hónapban kezdődik, azt a hallgatói juttatásokkal azonos rendben kell kifizetni. Az intézményi ösztöndíjrészt abban az esetben is ki kell fizetni, ha az önkormányzati ösztöndíjrész fedezete nem áll rendelkezésre az intézmény számláján. Az intézményi ösztöndíjrész független minden más, a felsőoktatási intézményben folyósított támogatástól.

Az elnyert ösztöndíjat közvetlen adó- és TB-járulékfizetési kötelezettség nem terheli (Szj. 1. számú melléklet 3.2.6. és 4.17. pontja). Az ösztöndíj teljes összege elszámolási kötelezettség terhe nélkül szabadon felhasználható.

Az ösztöndíjas a Bursa tanulmányi félév lezárását követően (június 30., január 31.) a jogosultsági bejegyzéssel kapcsolatos kifogást nem tehet, illetve a ki nem fizetett ösztöndíjára már nem tarthat igényt.

9. A pályázók értesítési kötelezettségei

Az ösztöndíjban részesülő hallgató köteles az ösztöndíj folyósításának időszaka alatt minden, az ösztöndíj folyósítását érintő változásról haladéktalanul (de legkésőbb 15 napon belül) írásban értesíteni a folyósító felsőoktatási intézményt és az NKTK-t (1381 Budapest Pf. 1418). A bejelentést az EPER-Bursa rendszeren keresztül kell kezdeményeznie.

Az értesítési kötelezettséget a hallgató 5 munkanapon belül köteles teljesíteni az alábbi adatok változásakor:

- **a tanulmányok szüneteltetése (halasztása);**
- **tanulmányok helyének megváltozása (az új felsőoktatási intézmény, kar, szak megnevezésével);**
- **tanulmányi státusz (munkarend, képzési szint, finanszírozási forma), képzés megnevezésének változása;**
- **személyes adatainak (név, lakóhely, elektronikus levelezési cím) változása.**

Az az ösztöndíjas, aki értesítési kötelezettségének elmulasztása miatt esik el az ösztöndíj folyósításától, a Bursa tanulmányi félév lezárását követően, legkésőbb június 30. napjáig, illetve január 31. napjáig ki nem fizetett ösztöndíjára már nem tarthat igényt.

Az ösztöndíjas 30 napon belül köteles a jogosulatlanul felvett ösztöndíjat a folyósító felsőoktatási intézmény részére visszafizetni.

Az ösztöndíjas lemondhat a számára megítélt támogatásról, amit az EPER-Bursa rendszerben kezdeményezhet és az onnan letölthető Lemondó nyilatkozatot aláírva, postai úton, ajánlott levélként megküldve az NKTk címére jelenthet be. A Lemondó nyilatkozat beküldésével az ösztöndíjas a nyertes ösztöndíjpályázatát megszünteti, azaz a megjelölt félévre járó ösztöndíjról és az ösztöndíj további félévi részleteiről is lemond.

Amennyiben megállapítást nyer, hogy a pályázó a pályázatban nem a valóságnak megfelelő adatokat szolgáltatva vagy a pályázati feltételeknek egyébként nem felel meg, támogatásban nem részesülhet még abban az esetben sem, ha az ösztöndíj elnyeréséről szóló tájékoztatást már kézhez vette.

10. Lebonyolítás

Az ösztöndíjpályázattal kapcsolatos központi adatbázis-kezelői, koordinációs, a települési és a vármegyei önkormányzati ösztöndíjjal kapcsolatos pénzkezelési feladatokat az NKTk látja el.

Az NKTk elérhetőségei:

**Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő
Bursa Hungarica Ügyfélszolgálat**

1381 Budapest Pf. 1418

Tel.: (06-1) 550-2700

E-mail: bursa@nktk.hu

Internet: www.nktk.gov.hu (Bursa Hungarica)

SZABÁLYZAT
a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj támogatásról

A szabályzat hatálya

Sárvár Város Önkormányzata (továbbiakban: önkormányzat) területén lakóhellyel rendelkező, hátrányos szociális helyzetű felsőoktatási hallgatókra, akik felsőoktatási intézményben (felsőoktatási hallgatói jogviszony keretében) teljes idejű (nappali munkarend), alapfokozatot és szakképzettséget eredményező alapképzésben, mesterfokozatot és szakképzettséget eredményező mesterképzésben, osztatlan képzésben vagy felsőoktatási szakképzésben folytatják a tanulmányaikat.

Az önkormányzat területén lakóhellyel rendelkező, hátrányos szociális helyzetű, utolsó éves, érettségi előtt álló középiskolásokra, valamint felsőfokú diplomával nem rendelkező, felsőoktatási intézménybe felvételt még nem nyert, érettségizett fiatalokra, akik felsőoktatási intézményben teljes idejű (nappali munkarend) alapképzésben, osztatlan képzésben vagy felsőoktatási szakképzésben kívánnak részt venni.

A pályázat elnyerése

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat (továbbiakban: pályázat) útján nyerhető el. A támogatás feltételeit és rendszerét az 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet, a pályázat Általános Szerződési Feltételei, és a mindenkorai pályázati kiírás tartalmazza.

A pályázati űrlapot az EPER-Bursa elektronikus rendszerben kell kitölteni, majd onnan kinyomtatva és aláírva, illetve a szükséges mellékletekkel ellátva kell benyújtani a Sárvári Közös Önkormányzati Hivatalba. A pályázathoz kötelező mellékletként a következő dokumentumokat szükséges csatolni:

A/ A pályázóval egy háztartásban élők (a pályázó lakóhelye szerinti lakásban életvitelszerűen együttlakó, ott bejelentett lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel rendelkező személyek) egy főre jutó **egy havi nettó jövedelmét igazoló** dokumentumok, amelyek az alábbiak lehetnek:

- a havi rendszerességgel járó - nem vállalkozásból, illetve őstermelői tevékenységből (a továbbiakban együtt: vállalkozás) származó - jövedelem esetén a kérelem **benyújtását megelőző hónap jövedelméről**

- a) kereset- vagy jövedelemigazolás,
- b) családi pótlék havi összegét igazoló dokumentum (szelvény, átutalás esetén számlakivonat),
- c) árvasági ellátás havi összegét igazoló szelvény,
- d) nyugdíj, nyugdíjszerű ellátás, megváltozott munkaképességű személyek ellátása összegét igazoló dokumentum (szelvény, bankszámlakivonat)
- e) álláskeresési támogatás összegéről szóló igazolás,
- f) ha a szülő gyermeke után tartásdíjat kap volt házastársától, akkor a bírósági végzést és a gyermektartásdíj havi összegéről szóló fizetési szelvényt, ez utóbbi hiányában szülői nyilatkozatot,
- g) ápolási díj, GYED, GYES havi összegéről szóló igazolás,
- h) a tanulmányi és/vagy szociális ösztöndíj összegéről szóló igazolás (május vagy június vagy szeptember hónap);
- i) gyámolt személy esetében szülőtől kapott tartásdíj; stb

- a nem havi rendszerességgel szerzett, illetve vállalkozásból származó jövedelem esetén a kérelem benyújtásának hónapját közvetlenül megelőző tizenkét hónap alatt szerzett jövedelem egyhavi átlagát kell figyelembe venni, azzal, hogy a számításnál azon hónapoknál, amelyek adóbevallással már lezárt időszakra esnek, a jövedelmet a bevallott éves jövedelemnek e hónapokkal arányos összegében kell beszámítani. Ha a vállalkozási tevékenység megkezdésétől eltelt időtartam nem éri el a 12 hónapot, akkor az egyhavi átlagos jövedelmet a vállalkozási tevékenység időtartama alapján kell kiszámítani.

A jövedelemszámításnál figyelmen kívül kell hagyni

- a kérelem benyújtását megelőzően megszűnt havi rendszeres jövedelmet,
- a vállalkozásból származó jövedelmet, feltéve, hogy a vállalkozási tevékenység megszűnt,
- a közfoglalkoztatásból származó havi jövedelemnek a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegét meghaladó részét.

B/ Ha a pályázóval egy háztartásban élő valamely családtag gyermektartásdíjat fizet volt házastársának, akkor e körülmény jövedelemcsökkentő tényezőnek minősül. Ennek érvényesítésére és bizonyítására a válásról szóló végzés csatolása, valamint a fizetett díj havi összegről szóló igazolás benyújtása szükséges.

C/ A középiskolások esetén tanulói jogviszonyról, felsőoktatásban tanulmányokat folytatók esetén hallgatói jogviszonyról szóló *eredeti* igazolást.

D/ A szülők válásáról bírósági végzést, különválásukról szülői nyilatkozatot.

E/ A pályázó/és vagy családtagja tartós betegségének, fogyatékoságának, megváltozott munkaképességének igazolására:

- A magasabb összegű családi pótlékot, fogyatékosági támogatást, vakok személyi járadékát, rokkantsági ellátást, rehabilitációs ellátást, rokkantsági járadékot folyósító szerv igazolása az ellátás folyósításáról
- A rehabilitációs szakigazgatási szerv szakhatósági állásfoglalása, szakvéleménye a közlekedőképességről, egyéb fogyatékoságot, tartós betegséget, megváltozott munkaképességet igazoló szakvélemény, állásfoglalás stb.”

F/ A kollégiumi jogosultság esetén a helyhiány miatt történt elutasításról szóló határozatot.

G/ A pályázó gyámolt helyzetéről, gyermekvédelmi szakellátásban való részesüléséről (gyámság, ideiglenes elhelyezés, átmeneti vagy tartós nevelés, utógondozói ellátás) szóló határozat.

A beérkezett pályázatok ellenőrzése és elbírálása az EPER-Bursa rendszerben történik, amennyiben szükséges, hiánypótlási felhívás kerül kiküldésre.

Az ösztöndíjpályázat elbírálása

A pályázatokat Sárvár Város Önkormányzata Képviselő – testülete (továbbiakban: Képviselő- testület) a Humán Erőforrás Bizottság javaslatára bírálja el.

Az ösztöndíj összegének, valamint az ösztöndíjat elnyerők számának meghatározása a Képviselő – testület hatásköre.

A pályázatok elbírálása a mindenkor Általános Szerződési Feltételek, a pályázati kiírásban foglaltak, valamint az alábbi pontrendszer alapján történik:

A pályázóval egy háztartásban élők egy főre eső havi átlagjövedelme:

- a mindenkor minimálbér adókedvezmények nélkül számított nettó összegének 70 %-át nem haladja meg	25 p
- 85 %-át nem haladja meg	20 p
- 100 %-át nem haladja meg	15 p
- 115 %-át nem haladja meg	10 p
- 130 %-át nem haladja meg	5 p
- meghaladja a 130 %-át	0 p.

A pályázó házas (kizárólag „A” típus) : 20 p.

A pályázó gyermeket nevel (kizárólag „A” típus):

- egy gyermek esetén	20 p.
- kettő vagy több gyermek esetén:	25 p.

A pályázó önfenntartó: 10 p.

A pályázó családjában az eltartottak száma:

-1 fő esetén:	5 p.
-2 fő esetén:	10 p.
-3 fő esetén:	20 p.
-4 vagy több fő esetén:	25 p.

A pályázó árva: 30 p.

A pályázó félárva: 25 p.

A gyámolt, gyermekvédelmi szakellátásban részesül: 15 p.

A pályázó tartós betegséggel, fogyatékossgal él, illetve a pályázó családjában tartósan beteg, fogyatékos vagy megváltozott munkaképességű személy él: 20 p.

A pályázó családjában - különös tekintettel a szülőkre, gondviselőre - munkanélküliség van:

- egy személy esetén:	15 p.
- kettő vagy több személy esetén:	20 p.

A pályázó kollégiumi ellátásban részesül (kizárólag „A” típusú pályázat): 5 p.

A pályázó kollégiumi ellátásra jogosult, de helyhiány miatt nem részesül kollégiumi ellátásban (kizárólag: „A” típus) 10 p.

A pályázó albérletben lakik(kizárólag „A” típus): 5 p.

A fentiekén túl egyéb különös méltánylást érdemlő körülmény (pl. több testvér egyidejű továbbtanulása a felsőoktatásban; a pályázó vagy háztartásában élő személy igazolt magas gyógyszerköltsége stb.) fennállása esetén a Bizottság mérlegelési jogkörében körülményenként min. 5, max. 10 pontot adhat a pályázónak.

Amennyiben a pályázó köztudomású életvitele eltér a szabályzatban található, az elbírálásnál alkalmazott pontozás eredményétől, a bizottság mérlegelési jogkörrel rendelkezik.

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj elnyerői a kiszámított legtöbb pontot elért pályázók.

Finanszírozási szabályok

A települési önkormányzatok által nyújtott támogatás helyben kerül elbírálásra. A támogatás havi összegét pályázónként állapítja meg az önkormányzat.

Az ösztöndíjak folyósításának időtartamát a mindenkor Általános Szerződési Feltételek tartalmazzák, és az önkormányzat e szerint jár el az önkormányzati ösztöndíjrész Bursa célszámlára történő utalása során.

Ha az ösztöndíjas elköltözik Sárvár város illetékességi területéről, akkor az ösztöndíj visszavonásra kerül. Az ösztöndíj visszavonása csak az erről szóló határozat meghozatalát követő félévtől hatályos.

A „B” típusú ösztöndíjasok szociális rászorultságát az önkormányzat évente egyszer felülvizsgálja.

Az ösztöndíjban részesülő hallgató köteles az ösztöndíj folyósításának időszaka alatt minden, az ösztöndíj folyósítását érintő változásról haladéktalanul értesíteni a Támogatáskezelőt és a folyósító felsőoktatási intézményt az Általános Szerződési Feltételekben foglaltak szerint.

Záradék

Jelen Szabályzatot Sárvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete a/2025. /IX. .../ számú határozatával hagyta jóvá.

Sárvár, 2025. szeptember

/: Kondora István :/
polgármester

/: Dr. Szijártó Valéria:/
címzetes főjegyző